

**Sastamalan lapsi- ja nuorisopoliittisen ohjelman 2010–2014
taustaselvitys**

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	4
2. LAPSET JA NUORET KUNTALAISINA	6
2.1. Lapsia koskevat lait	6
2.2. YK:n lapsen oikeuksien yleissopimus	7
3. LAPSIPOLITIIKKA	8
4. LASTEN JA NUORTEN NYKYTILANNE	10
5. LAPSI- JA NUORISOPOLIITTINEN OHJELMA SASTAMALASSA	12
5.1. Kansalaisvaikuttaminen ja päätöksenteko	13
5.2. Elinkeinot ja osaaminen	14
5.3. Elämänlaatu ja elävä maaseutu	16
5.4. Sosiaalinen hyvinvointi ja toimintakyky	29
Sastamalan Perusturvakuntayhtymä	31
Vammalan Aluesairaala	32
5.5 Lasten ja nuorten kasvatus ja ohjaus	34
5.6 Yhdyskunta ja ympäristö	64
5.7 Tilakeskus	68
6. YHTEISTYÖTAHOT/ SEURAKUNNAT	71
6.1 Helluntaiseurakunnat	71
6.2 Sastamalan Seurakunta	73
6.3 Sastamalan Vapaaseurakunta	78
7. YHTEISTYÖTAHOT/ YHDISTYKSET	79
7.1 Herra Hakkaraisen talo	79
7.2 Illon Jytinä	81
7.3 Kallialan Vesa	81

7.4 Kiikan koulun vanhempainyhdistys ry	82
7.5 Kiikan nuorisoseura ry	83
7.6 Lantulan seudun kyläyhdistys ry	84
7.7 Länsi-Mouhijärven kiisket ry	86
7.8 MLL Tyrvään-Vammalan yhdistys	86
7.9 Partiolippukunnat	88
7.10 Sastamalan 4H-yhdistys ry	91
7.11 Sastamalan Diabetesyhdistys ry	92
7.12 Sastamalan seudun erityislasten tukiryhmä Erkki	94
7.13 Satakunnan käsi- ja taideteollisuus ry	96
7.14 Suunta-Sepot ry	97
7.15 Tyrvään Rujo ry	100
7.16 Tyrvään VPK:n nuoriso-osasto	100
7.17 Vammalan-Huittisten mielenterveysseura ry	101
7.18 Vammalan Naisvoimistelijat ry	105
7.19 Vammalan Retkeilijät	106
7.20 Vammalan Shakkikerho	106
7.21 Vammalan seudun ampujat ry	107
7.22 Vammalan seudun Keliakiayhdistys ry	108
7.23 Vammalan seudun Voima	109
7.24 Vammalan Urheilukalastajat ry	111
7.25 VAPS Jääliikunta ry	112
8. LOPUKSI	113
LÄHTEET	113
LIITE 1 Sastamalan lapsi- ja nuorisopoliittinen ohjelma	115

1. JOHDANTO

Sastamalan kaupunginhallitus on kokouksessaan 18.5.2009 päättänyt, että kaupungissa laaditaan kokonaisvaltainen lapsi- ja nuorisopoliittinen ohjelma. Ohjelmatyöhön mukaan valtuutettiin kaikki kaupungin ydinprosessit, koska lapset ja nuoret ovat osa palvelukäyttäjiä ja asiakkaita kaikkien kaupungin prosessien osasektoreilla. Lisäksi ohjelmalle nimetty seurantaryhmä päätti antaa kaikille kaupungin yhteistyötahoille mahdollisuuden osallistua mukaan ohjelmatyöhön, koska Sastamalan alueella on paljon merkittäviä yhteistyötahoja jotka toimivat lasten ja nuorten hyväksi.

Ohjelmatyön päätavoite oli yhdessä laatia lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi ja kehittämiseksi laaja-alainen selvitys, josta selviää lasten ja nuorten tällä hetkellä olemassa olevat palvelut sekä lisäksi kaikkien toimijoiden kirjaamia tulevaisuuden näkymiä. Ohjelmatyön ohjeistuksen yhteydessä seurantaryhmä korosti konkreettisten tavoitteiden muodostamista seurantakaudelle ajatellen lasten/nuorten palveluiden kehittämistä. Seurantakauden pituudeksi seurantaryhmä päätti neljän vuoden jakson, näin ollen ohjelman päivittäminen ja tulosten arviointi on edessä vuonna 2014.

Ohjelmalle erityisteemaksi valittiin laaja lasten ja nuorten osallistuminen joka on suoraanaisesti koko luku 7. Opetusministeriön julkaisemasta valtion hallituksen lapsi- ja nuorisopoliittikan kehittämisohjelmasta. Tässä yhteydessä seurantaryhmä päätti myös, että kaupungista lähtee kyseessä olevaa ohjelmatyötä tukeva hankerahoitushakemus valtion hallituksen lapsi- ja nuorisopoliittikan kehittämisohjelman vaativiin haasteisiin. Käytännössä erityisteeman käsitteleminen ohjelmassa tarkoittaa selvitystä siitä, miten lasten ja nuorten ääni kuuluu ajatellen heille suunnattuja palveluita ja miten sitä voidaan jatkossa kehittää. Osallistuminen ja aktiivinen kansalaisuus lapsilla ja nuorilla tarkoittaa vaikuttamista arjenvalintoihin ja heitä itseään koskeviin päätöksiin, sekä muissa asioissa oikeutta tulla kuulluksi. Osallistuminen ei tarkoita pelkästään toimintaa, vaan lapsen ja nuoren tuleamista kuulluksi ja huomatuksi lapsen lähtökohdista ikävaiheen mahdollistamalla tavalla. (Valtion hallituksen lapsi- ja nuorisopoliittinen ohjelma, perustuslaki, YK:n lapsen oikeudet.)

Kaupunginvaltuusto hyväksyy suunnitelman sekä seuraa ja arvioi sen toteutumista. Suunnitelman on tarkoitus ohjata konkreettisesti kunnan lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi- sekä lapsi- ja nuorisopoliittikkaa ja ohjelma on osa kaupungin strategialuonnos-

ta. Suunnitelman sisältö on laaja-alainen ja koskee lapsen ja nuoren kasvuoloja, niiden epäkohtien ehkäisemistä, vanhemmuuden tukemista, sekä lapsen ja nuoren erilaisia palveluja ja oikeuksia mukaan lukien kaikkien ydinprosessien palvelut. Lastensuojelun suunnitelma ei kuitenkaan sisälly mukaan ohjelmaan vaan se valmistellaan kaupungin vaatimista näkökulmista erillisenä osana lapsi- ja nuorisopolitiikka.

Ohjelmatyön seurantaryhmässä on toiminut hallituksen päätöksen mukainen seurantar ryhmä, johon lautakunnat ja Saspe:n hallitus valitsivat seuraavat henkilöt:

- Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta: Heli Tuominen ja Vesa Hirvikoski
- Maaseutulautakunta: Jasmiina Ahti
- Sosiaali- ja terveyslautakunta: Tuula Kaltto ja Katja Tommiska
- Sastamalan perusturvakuntayhtymän hallitus: Erja Mäkelä
- Tekninen lautakunta: Antti Jokinen
- Tilakeskuksen johtokunta: Ulpu Hukkanen
- Nuorisovaltuuston edustaja: Mariikka Ala – Maakala
- Sastamalan Opiston edustaja: Kaarina Karjula
- Kasvatus- ja opetuslautakunta: Pekka Kares (koollekutsuja/puheenjohtaja), Eija Koski, Marjut Vuokko, Mikko Tokola varalla Juha Marttila, Tiina Mäkiranta (sihteeri/ohjelmatyön koordinointi).

Seurantaryhmän jäsenet ovat arvioineet lapsi- ja nuorisopolitiittisen ohjelmatyön toteuttamista ja tehneet päätöksiä ohjelmatyön suuntaviivoista. Seurantaryhmän tavoitteena on ollut toteuttaa mahdollisimman laaja ja kokonaisvaltainen selvitys. Lisäksi seurantaryhmän jäsenet pyrkivät omalta osaltaan edistämään moniammatillista yhteistyötä sekä vaikuttamaan siihen että lasten- ja nuorten rooli näkyy kaupungin päätöksenteossa kokonaisvaltaisesti.

2. LAPSET JA NUORET KUNTALAISINA

Kunta muodostaa lasten ja nuorten välittömän lähiympäristön. Lähiympäristöksi voidaan lukea esimerkiksi leikkikentät, päiväkodit, koulut, liikuntakeskukset, valaistut pyörätiet, nuorisotilat ja tuetut bussivuorot. Kunnan kaikki toimialat yhdessä luovat puitteet lasten ja nuorten kasvulle, turvallisuudelle ja mahdollisuuksille.

Kunta on toimija, joka kunnallispoliittisilla ratkaisuillaan vaikuttaa lasten ja nuorten hyvinvointiin. Kunnan eri sektorit tekevät päätöksiä, jotka vaikuttavat lasten ja nuorten elämään. Lapsia ja nuoria koskevat asiat ulottuvat kasvatusprosessia laajemmalle sektorille, kaupungin kaikkien prosessien on huomioitava lasten ja nuorten tarpeet. Lasten ja nuorten on oltava osa koko kunnan palvelurakennetta sekä kolmannen sektorin ja muiden yhteistyötahojen kenttä ja mahdollisuudet tulee saada kaupungin asukkaiden ja päätöksiä tekevien avainhenkilöiden tietoisuuteen, jotta hyötynäkökulma on tehokkaimmillaan. Yhteistyötahot koskettavat kaikkia kaupungin toimialoja, yhteistyössä ei tunneta rajoja. Useat eri päätöksenteon ratkaisut vaikuttavat lasten ja nuorten arkeen joko suoranaisesti tai kierron kautta, oli kyseessä sitten luistinratojen aeraus, pyöräteiden hiekoitus, kirjastomäärärahat tai lastensuojelulliset asiat.

2.1. LAPSIA KOSKEVAT LAIT

Lasten hyvinvointia ja palveluja ohjaavat erilaiset lait ja säädökset. Lasten ja nuorten perusoikeuksiin kuuluu turvallinen kasvu eheään ja tasapainoiseen nuoruuteen ja aikuisuuteen. Lapsuus on aikaa jolloin rakennetaan vakaata pohjaa aikuisuudelle. Tuen antaminen lapsen ja nuoren elämässä kuuluu koko yhteiskunnalle, ei pelkästään vanhemmille tai ammattikasvattajille.

Lapsen edun tavoittelemisen on keskeistä kaikessa lapsia koskevassa lainsäädännössä. Tärkeimmät lasten asemaan ja oikeuksia koskevat lait Suomessa ovat perustuslaki (731/1999), lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annettu laki (361/1983), lastensuojelulaki, nuorisolaki (72/2006), perusopetuslaki (628/1998) sekä lasten päivähoidosta annettu laki (36/1973).

2.2. YK:N LAPSEN OIKEUKSIEN YLEISSOPIMUS

Suomi on sitoutunut vuonna 1991 lain tasoisella päätöksellä noudattamaan YK:n lasten oikeuksien sopimusta. Lasten oikeuksien sopimus koskee kaikkia alle 18-vuotiaita ja se on maailman laajimmin ratifioitu ihmisoikeussopimus. Sen ulkopuolella on ainoastaan kaksi maata, Somalia ja Yhdysvallat. Sopimukseen sitoutumalla Suomi sitoutui sopimuksen artiklojen tunnetuksi tekemiseen maassaan. Sopimuksen pääperiaatteet ovat syrjinnän kieltä (artikla 2), lapsen etu (artikla 3), lapsen oikeus elämään, henkiinjäämiseen ja kehitykseen (artikla 6) sekä lapsen oikeus osallistua itseään koskevaan päätöksentekoon ja lapsen näkemysten huomioon ottaminen (artikla 12).

Yleissopimus korostaa lapsen edun merkitystä kaikessa lapsia koskevassa päätöksenteossa ja viranomaistoiminnassa kaikilla hallinnon eri tasoilla. Lapsen etu tulee huomioida yksittäistä lasta koskevassa päätöksenteossa ja toimenpiteissä sekä koko lapsiväestöä koskevassa valtakunnallisessa ja kunnallisessa päätöksenteossa. (Pelastakaa Lapset 2001, 100–101).

YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen tavoitteet voidaan tiivistää kolmen P:n periaatteeksi: Participation (lapsen osallistumisoikeus), Provision (lapsen osuus yhteiskunnan voimavaroista), Protection (lapsen oikeus erityiseen suojeluun). Participation periaatteen mukaan lapsella on mahdollisuus toimia aktiivisena ja osallistuvana kuntalaisena ja toteuttaa omaa erityislaatuisuuttaan. Lapsella on oikeus oman kulttuuriperinteen ja äidinkielen pohjalta tapahtuvaan kasvuun. Tärkeänä nähdään, että jokainen lapsi ja nuori voi opiskella tasa-arvoisesti taipumustensa, tavoitteidensa ja valintojensa mukaan. Sopimuksessa nähdään lasten ja nuorten osallisuus hyvin tärkeänä kokonaisuutena. Aikuisten tulee olla kiinnostuneita lasten ja nuorten näkemyksistä ja lapsen/nuoren tulee voida osallistua itseään koskeviin asioihin.

Provision periaatteen mukaan keskeistä on huolehtia lapsuuden voimavaroista lapsuuden eri kehitysvaiheissa. Periaatteen toteutumiseen tarvitaan lasten, nuorten ja lapsiperheiden monipuolisia peruspalveluita. Kuntien tuottamat lähipalvelut tukevat lasten ja perheiden arkea sekä ennaltaehkäisevät syrjäytymistä. Lähipalvelujen lisäksi kuntien tulee osoittaa tukitoimia ja erityispalveluja lapsille ja perheille. Päätäjien ja yritysmaailman tulisi

arvostaa perheen tehtävää ja lapsuutta yleisestikin. Työelämän joustavuus lapsiperheiden elämäntilanteiden ja tarpeiden mukaan on erityisen tärkeää.

Protection periaatteessa tärkeää on, että lapsuus ja nuoruus ovat turvallisia ja terveyttä edistäviä. Lapsella on oikeus vanhempiinsa ja terveeseen kasvuun. Julkinen valta tukee perheiden tehtävää ja turvallisen lapsuuden toteutumista esimerkiksi tukemalla lasten oikeutta päihteettömään ja väkivallattomaan lapsuuteen sekä tukemalla perheitä taloudellisesti ja tuottamalla lapsille ja perheille palveluita. (Suomen kuntaliitto 2000, 10-12).

3. LAPSIPOLITIIKKA

Tilastollisesti alle 18-vuotiaiden osuus Suomen väestöstä on 25%. Lapsille, nuorille ja lapsiperheille on kohdennettu merkittävä osa julkisen hallinnon voimavaroista. Kunnan tehtävänä on edistää asukkaittensa hyvinvointia ja kestäväää kehitystä alueellaan. (Suomen kuntaliitto 2000,7).

Lapsuus ja nuoruus ovat elämänvaiheita, joiden aikana rakentuu pohja aikuisuudelle. Yhteiskunnan tehtävänä on tukea kasvua ja kehitystä vastuulliseen kansalaisuuteen. Hyvä lapsuus/nuoruus on yhteiskunnallinen itseisarvo. Lapsuudessa ja nuoruudessa opitut elämäntavat vaikuttavat ihmisen terveyteen koko elämänkaaren ajan. Väestörakenteen muutos vaatii lapsi- ja nuorisopoliittisen näkökulman korostamista kaikilla hallinnon tasoilla. (Lapsi- ja nuorisopoliittikan kehittämisohjelma 2007-2011, 12).

Lapsipolitiikan aihepiiriin kuuluvat yhteiskunnalliset päätökset ja linjaukset sekä käytännön toimet, joilla vaikutetaan lasten ja nuorten yhteiskunnalliseen asemaan, oikeuksiin ja hyvinvointiin. Lapsipolitiikka on enemmän kuin nuorisopoliitiikka, koulupolitiikka, lastensuojelupolitiikka tai perhepolitiikka. Lasten, nuorten ja perheiden elämään vaikuttavat monet yhteiskunnalliset tekijät; työmarkkinoiden kehitys, yhdyskuntasuunnittelu sekä asuntopolitiikka. (Suomen kuntaliitto 2000, 9).

Lapsipolitiikan tärkein tehtävä on taata lapsille turvallinen elinympäristö sekä tasarvoiset mahdollisuudet huolenpitoon ja koulutukseen asuinpaikasta ja sosiaalisesta taustasta riippumatta. (Suomen kuntaliitto 2000, 5).

Lapsipolitiikalla

- Varmistetaan turvallinen lapsuus. Keskustellaan vanhemmuudesta ja sen tukemisesta myös yhteiskunnan keinoin, lasten kanssa työskentelevien kasvatustyössä sekä liikenteen ja yhdyskunnan turvallisuuden lisäämisestä ja vaikeissa elämänoltilanteissa elävien lasten erityisestä suojelusta.
- Huolehditaan lapsuuden voimavaroista lapsen eri kehitysvaiheissa ja perheen elämäntilanteissa. Tällöin tarkastellaan esimerkiksi perheen ja työelämän yhteensovittamista, tukia, palveluiden saantia omalla äidinkielellä sekä kasvun mahdollistumista erilaisissa avoimissa voimavarakeskuksissa kuten kouluissa ja päiväkodeissa.
- Edistetään lasten mahdollisuuksia toimia aktiivisina kuntalaisina. Pohditaan mm. yhteisöjen toimintatapoja sekä mahdollisuuksia tasa-arvoiseen koulutukseen. Sosiaaliset valmiudet eivät tule itsestään, vaan ne syntyvät osallistumisen ja kuulluksi tulemisen kautta. (Mts.8).

Kuntaliitto antoi vuonna 2000 kunnille suosituksen laatia lasten hyvinvointityötä ohjaavan ja kehittävän lapsipoliittisen ohjelman. Vuoden 2005 lapsipolitiikkaa kunnissa koskeneen ajankohtaiskyselyn mukaan 83 prosenttia lapsista ja nuorista asui kunnassa, jossa oli lapsipoliittinen tai vastaava ohjelma. Näiden ohjelmien avulla kunta on ohjannut toimintaansa sekä kehittänyt lasten ja nuorten kasvuoloja ja palveluja. Ohjelmat valmisteltiin yleisimmin kunnan eri toimialojen sekä lasten ja nuorten hyvinvointityöhön osallistuvien muiden tahojen kuten erilaisten järjestöjen ja seurakuntien yhteistyönä. Parhaimmillaan ohjelma on kirkastanut kaikille yhteiset lasten ja nuorten sekä perheiden hyvinvointityön päämäärät, kohdentanut voimavarat sekä toiminut konkreettisenä työvälineenä yhteistyölle ja toiminnan kehittämiseksi.

Ohjelmissa on yleensä kuvattu myös lasten ja nuorten kasvuolojen riskitekijöitä kunnassa, hyvinvoinnin tilaa sekä keinoja, joilla voidaan vähentää riskitekijöitä ja ehkäistä niitä. Myös suunnitelmien toimeenpanossa eri toimialoilla on koettu olevan ongelmia. Samoin kehittämistarpeita on ollut siinä, miten aikaansaannoksia kannattaisi yhdessä arvioida sekä raportoida päätöksentekijöille, kuntalaisille ja yhteistyötoimijoille. (Suomen kuntaliitto, lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laadinta kunnissa 2008).

4. LAPSET JA NUORET TILASTOISSA

VÄESTÖRAKENNE

Sastamala on kokonaispinta-alaltaan 1386,46 km². Maapinta-alaa on 1290,46 km² ja vesipinta-alaa 96 km². Yhteen laskettu asukasluku vuoden 2010 tilastoista on 24 553 asukasta. Sastamalan väestöstä nuoria 0-29-vuotiaita on 7579 henkilöä, josta iältään 6-19-vuotiaiden osuus on 4002 asukasta. Väestöennusteen mukaan alle kuusivuotiaiden osuus Sastamalan alueen väestöstä pysyy suhteellisen samoissa lukemissa.

TERVEYS JA HYVINVOINTI

Kouluterveyskysely tuottaa kunnille ja kouluille tietoa nuorten elin- ja kouluoloista, terveydestä, terveystottumuksista sekä terveysosaamisesta ja oppilas- ja opiskelijahuollosta. Tiedot kerätään samoissa kunnissa joka toinen vuosi opettajan ohjaamassa luokkakyselyssä. Kyselyjen tekeminen pääosin samalla lomakkeella, samaan aikaan vuodesta ja samalla menetelmällä mahdollistaa kouluja sekä lapsia ja nuoria koskevan vertailukelpoisen tiedon saannin kahden vuoden välein. Tulevaisuudessa valtakunnallisista kouluterveyskyselyistä saadaan myös Sastamalan näkökulmasta suuntaviivoja lasten ja nuorten hyvinvointiin liittyen.

LAPSI/NUORISORIKOLLISUUS

Lapsen ja nuoren määritelmä on Suomessa vaihteleva. Nuorisolain 72/2006 2§ mukaan nuori on alle 29-vuotias. Lastensuojelulaissa (417/2007 6§) alle 18-vuotiaasta pidetään lapsena ja nuorena 18–20-vuotiaasta. Kansalaisuuslaissa henkilö, joka on täyttänyt 18 vaan ei 23 vuotta, saa ilmoituksesta Suomen kansalaisuuden (359/2003 28§). YK:n lasten oikeuksien sopimuksen 1 artiklan mukaan lapsella tarkoitetaan jokaista alle 18-vuotiaasta henkilöä. Laki julkisesta työvoimapaalveluista nuorella tarkoitetaan alle 25-vuotiaasta työtöntä työnhakijaa (1295/2002 7 § 4). Korkein ikämääritelmä löytyy maatalouden parista, jossa nuoreksi määritellään alle 40-vuotiaat (maatalouden rakennetuet 1476/2007 6§).

Rikosoikeudellisessa mielessä nuoria rikoksentekejiä ovat 15–20-vuotiaat. 15–17-vuotiaista käytetään nimikettä nuoret henkilöt. Alle 15-vuotiaat ovat lapsia. Lastensuojelulaissa alle 18-vuotiaita pidetään lapsina. Rikoksen tekeminen 15–17-vuoden iässä on yksi rangaistuksen yleisistä lieventämisperusteista. Myös toimenpiteistä luopumisen (syyttämättä ja tuomitsematta jättäminen) edellytyksiä on laajennettu, kuten myös ehdollisen rangaistuksen käytön edellytyksiä. Poliisin on tehtävä ilmoitus sosiaaliviranomaisille kaikista alle 18-vuotiaista lapsista, jotka ovat ilmeisen lastensuojelun tarpeessa.

NUORTEN RIKOKSET

Vammalan kihlakunnan alueeseen kuului vuonna 2008 Vammalan kaupunki, Äetsän kunta, Punkalaitumen kunta, Kiiikoisten kunta ja Lavian kunta. Vuodesta 2009 lähtien Sastamalan poliisiasemalta on hoidettu Sastamalan ja Punkalaitumen poliisiasiat. Lavian ja Kiiikoisten kunnat siirtyivät Satakunnan poliisilaitokseen.

Omaisuusrikoksiin kuuluvat mm. näpistys, varkaudet, luvaton käyttöönotto ja ryöstö. Sastamalan alueella omaisuusrikosten määrä alle 14-vuotiaiden kohdalla on ollut nousussa vuodesta 2005 lähtien. Vuonna 2007 omaisuusrikoksia tehneiden määrä oli yhteensä 53, joista alle 14-vuotiaita oli 25 henkilöä, 15–17-vuotiaita 13 henkilöä ja 18–20-vuotiaita 15 henkilöä. (Poliisin tulostietojärjestelmä 2008).

Henkeen ja terveyteen kohdistuneisiin rikoksiin luetaan pahoinpitelyt ja henkirikokset. Suurin osa Vammalan kihlakunnan alueella rikoksista tehneistä olivat vuosina 2005-2007 yli 18-vuotiaita. 15-17-vuotiaiden osuus rikoksista on noussut muutamalla henkilöllä/vuosi. (Poliisin tulostietojärjestelmä 2008).

Alkoholia laittomasti hallussa pitäneitä alle 14-vuotiaita henkilöitä oli vuosina 2006 ja 2007 vain 2 henkilöä. Korkein piikki 15-17-vuotiaiden osalta saavutettiin vuonna 2005, jolloin laittomasti alkoholia hallussa pitäneitä oli 5 henkilöä. Huumausainerikoksissa nähtiin Vammalan kihlakunnan alueella huippu vuonna 2000. Poliisin tietoon tulleita rikoksia kirjattiin yhteensä 128 (Tilastokeskus 2008). Sen jälkeen luvut ovat olleet laskussa. Suurin osa huumausainerikoksen tehneistä oli yli 15-vuotiaita, mutta vuodesta 2008 lähtien myös alle 14-vuotiaiden huumausainerikokset ovat nousseet tilastoihin.

Liikenneturvallisuuden vaarantamisella tarkoitetaan rikkomusta, jossa henkilö tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tieliikennelainsäädännöstä siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vaaraa toisen turvallisuudelle. Vammalan kihlakunnan alueella (mukaan laskettu Mouhijärvi) 15-17-vuotiaiden liikenneriikkomusten määrä on laskenut vuodesta 2005 vuoteen 2007. Eniten rikkomuksia tekevät täysi-ikäiset 18-20-vuotiaat nuoret.

5. LAPSI- JA NUORISOPOLIITTINEN OHJELMA SASTAMALASSA

Sastamalan kaupunki aloitti toimintansa 1.1.2009. Kuntaliitoksen johdosta toimintojen yhteen sulauttaminen on hyvin tärkeää. Lapsi- ja nuorisopoliittinen ohjelma linjaa uuden kaupungin toimintaa lasten ja nuorten hyvinvoinnin kehittämiseksi. Sastamalan lapsi- ja nuorisopoliittisen ohjelman tarve nousee lapsesta ja lapsen tarpeista. Ohjelmasta pyrittiin kokoamaan konkreettinen ja suunnitelmallinen ohjelma, josta on hyötyä uusille ja olemassa oleville asukkaille, kaikille mukana ohjelmatyössä oleville toimijatahoille sekä kaupungin prosesseille. Luonnollisesti vastaavanlaista selvitystä ei ole koottu aikaisemmin Sastamalassa, Äetsän kunnassa ja Vammalan kaupungissa on ennen kuntaliitosta käytössä ollut vastaavan kaltaiset ohjelmat.

Prosessijohtaminen on organisaation toimintatapa, jota johdetaan ja joka toimii prosessien kautta. Prosessiorganisaatioon siirtyminen merkitsi olemassa olevien osastorajojen purkamista ja toiminnan organisoitumista prosessien mukaisesti. Organisaation toiminta ja talous suunniteltiin prosesseille, niiden eri vaiheille ja niiden tarvitsemille resursseille. Tämän muutoksen läpiviemiseksi prosessit on ymmärrettävä, tunnistettava ja kuvattava. Keskeinen tulos on asiakastyytyväisyys, tässä selvityksessä takaa ajetaan lasten ja nuorten asiakkuutta ja prosessien yhteistyömuotojen löytymistä, joiden kautta lasten ja nuorten palveluja on mahdollisuus kehittää.

Seuraavassa on käsitelty ydinprosesseittain olemassa olevat lasten ja nuorten palvelut sekä määritetty konkreettisia kehittämistoimenpiteitä ohjelman seurantakaudelle.

5.1. KANSALAISVAIKUTTAMINEN JA PÄÄTÖKSENTEKO

Kansalaisvaikuttaminen ja päätöksenteko ydinprosessi toimii kaupunginjohtajan johdolla kaupunginhallituksen alaisena. Kansalaisvaikuttaminen ja päätöksenteko ydinprosessin toimialaan ja tehtäviin kuuluvat vaalit, yhdyskuntarakenteen ohjaus, strategia, päätöksenteko ja konserniohjaus, rahoituksen ja talouden perusteet, asukkaiden osallistuminen sekä tarkastustoimi.

Lasten ja nuorten osallisuus on ensiarvoisen tärkeä osa kaupungin toimintaa ja päätöksentekoa. Oppilaskunnat, nuorisovaltuusto ja nuorisoneuvostot ovat hyviä foorumeita päästä sisään kunnallishallintoon. Päivähoito ja perusopetus ovat tärkeässä roolissa, koska niiden ”asiakkaisiin” pystyy vielä vaikuttamaan. Osa näistä nuorista voi asettua ehdokkaiksi kunnallisvaaleissa tai muulla tavalla ottaa osaa yhteiskunnallisten asioiden hoitoon. Erinomaisen hyvä ponnahduslauta olisi nuorten valitseminen äänestysalueiden vaalilautakuntiin. Puolueiden tulisi hakea jäseniksi ja varajäseniksi mahdollisimman paljon nuoria.

Nuorisovaltuuston edustajat on valittu kaikkiin toimielimiin. Säännöspohja on turvattu kaupunginvaltuuston työjärjestyksessä ja hallintosäännössä. On tärkeitä, että nuoret otetaan tasa-arvoisina mukaan toimielimen työskentelyyn, vaikka heillä ei päätösvaltaa olekaan. Puheenvuorojen tarjoaminen ja mielipiteiden tiedusteleminen kokouksissa on syytä ottaa tavaksi ja näin varmistaa se, että nuoret myös perehtyvät asioihin.

Kunnallisia luottamushenkilöitä koulutetaan kunnallishallintoon ja oman toimialansa erityiskysymyksiin. Päätöksentekoon osallistuvien nuorten kouluttamista kunnalliseen päätöksentekoon ei saa myöskään unohtaa. Toimiminen nuorten suosimilla sosiaalisen median foorumeilla edistää nuorten kiinnostusta ja osallisuutta. Tiedon perillemeno ja leviäminen tapahtuvat tätä kautta nopeasti ja nuorten hyväksymällä tavalla.

Nuorten valitsemien edustajien kokoontuminen huippukokouksiin on myös erinomainen tapa harjoitella yhteistyötä ja asioiden yhteensovittamista muiden kanssa. Päätettävänä pitää olla oikeita, konkreettisia asioita, joiden toteuttamisen muutkin nuoret aikanaan huomaavat. Nuoria tulee aktivoida ja motivoida tuomaan esille omat mielipiteensä. Asial-

linen palaute kaupungille omalla nimellä takaa vastauksen ja mahdollisesti johtaa toivottuun lopputulokseen.

Vaaleissa tulee toteuttaa tilaisuuksia, erityisiä kampanjoita ja houkutteita, joilla nuoret saadaan äänestämään. Kaupungin tulisi edesauttaa omilla toimenpiteillään nuorten työllistämistä. Kesätyöpaikkojen tarjoaminen ei saa kaatua kustannuksiin. Mahdollisesti yritysten tukemista nuorten kesätyöllistämiseen kannattaa myös harkita.

5.2 ELINKEINOT JA OSAAMINEN

Elinkeinot ja osaaminen ydinprosessi toimii elinkeinojohtajan johdolla kaupunginhallituksen alaisena. Elinkeinot ja osaaminen ydinprosessin toimialaan ja tehtäviin kuuluvat osaava työvoima, yrityspalvelut ja kehittäminen sekä markkinointi.

TE- TOIMISTO / TYÖVOIMANPALVELUKESKUS TYÖTEEKKI

Vuonna 2005 voimaan tulleen nuorten yhteiskuntatakuun tavoitteena on edistää nuorten sijoittumista koulutukseen ja työmarkkinoille, estää työttömyyden pitkittymistä sekä tukea nuorten kestäviä uraratkaisuja. Nuorten yhteiskuntatakuu sisältää lupauksen nuorelle järjestettävästä aktiivitoimenpiteestä. Sastamalan työ- ja elinkeinotoimisto on sitoutunut toteuttamaan nuorten yhteiskuntatakuuta. Sastamalan TE- toimistossa on oma nuorten neuvoja sekä nuorille suunnattuja ryhmäpalveluja.

Jokaiselle 17- vuotta täyttäneille työttömille työnhakijoille tehdään työllistymissuunnitelma tai siihen rinnastettava aktivointi- tai kotouttamissuunnitelma. Työllistymissuunnitelma tehdään heti ensimmäisellä kerralla kun nuori ilmoittautuu työ- ja elinkeinotoimistoon työnhakijaksi tai viimeistään kahden viikon kuluessa. Työllistymissuunnitelmaan kirjataan työnhakijan tavoite, osaaminen ja ammattitaito, kehittämistarpeet, palvelutarve sekä yhdessä sovitut palvelut ja toimenpiteet, jotka tukevat työnhakua ja edistävät sijoittumista työhön ja koulutukseen. Tässä vaiheessa nuorelle kerrotaan avoimien työmarkkinoiden lisäksi mahdollisuudesta osallistua erilaisiin työllistymistä edistäviin toimenpiteisiin. Näitä ovat työharjoittelu, työelämävalmennus, työkokeilu tai kuntouttava työtoiminta. Hakijalla on myös mahdollisuus saada koulutusneuvontaa tai keskustella ammatinvalintapsykolo-

gin kanssa. Suunnitelma tarkistetaan säännöllisesti ja sen toteutumista seurataan tarpeen mukaan, keskimäärin kerran kuukaudessa.

Yrityksillä on myös mahdollisuus saada palkkatukea nuorten työllistämiseen esim. rekrytointitukena, oppisopimukseen tai vastavalmistuneen palkkaamiseen. Oikeudesta palkkatukeen on kuitenkin aina neuvoteltava TE- toimiston kanssa erikseen.

Tarvittaessa nuorelle voidaan laatia aktivointisuunnitelma, jonka tekemiseen osallistuu TE- toimiston virkailijan ja asiakkaan lisäksi kunnan sosiaalityöntekijä, kuntouttavan työtoiminnan ohjaaja tai joku muu kunnan nimeämä henkilö.

Sastamalan seudun Työvoiman Palvelukeskus Työteekki on Sastamalan kaupungin, Elinkeinot ja osaaminen – ydinprosessissa toimiva kaupungin ja Sastamalan työ- ja elinkeinotoimiston yhteinen työllisyysdenhoitoon erikoistunut yksikkö. Yksikön perustehtävä on osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen rakennetyöttömyyttä purkamalla ja maahanmuuttajia kotouttamalla. Tavoitteena on edistää työttömien työnhakijoiden työllistymistä avoimille työmarkkinoille ammatillisen kuntoutuksen keinoin. Palveluja tuotetaan koko Lounais-Pirkanmaalle. Työttömät työnhakijat voivat osallistua Työvoiman Palvelukeskus Työteekissä työvoimahallinnon erilaisiin kunnan ja valtion työllistymistä edistäviin toimenpiteisiin. Palvelukeskus tukee asiakkaan elämänhallintaa ja työnhakua sekä tarjoaa monipuolisia kuntouttavia ja aktivoivia toimenpiteitä työttömille työnhakijoille.

Kaikille Työvoiman Palvelukeskuksen asiakkaille laaditaan yksilöllinen suunnitelma, jonka tavoitteena on löytää juuri hänen tilanteeseensa räätälöity, pysyväisluonteinen ratkaisu. Se voi olla työllistyminen, koulutus, kuntoutus tai muu yksilöllinen ratkaisu. Työvoiman Palvelukeskus Työteekissä on mahdollista osallistua erilaisiin kunnan ja työ – ja elinkeinotoimiston tarjoamiin työvalmennuspalveluihin sekä kuntouttavaan työtoimintaan Työteekin eri työvalmennusosastoilla. Työteekin työvalmennusosastoja ovat puu- ja rakennusosasto, alihankintaosasto, koti- ja laitostalousosasto, metalliosasto sekä kädentaitosasto. Työskentely Työteekissä antaa arvokasta työkokemusta ja valmentaa työelämään.

Nuorten palveluista tiedotetaan työ- ja elinkeinotoimiston sivuilla www.mol.fi/sastamala/nuorten-palvelut. Työ- ja elinkeinotoimistosta käydään myös alueen kouluilla pitämässä

infotilaisuuksia lähinnä lukiolaisille ja ammattikoulusta valmistuville. Koululuokilla on myös mahdollisuus tulla tutustumaan TE- toimistoon. Työvoiman Palvelukeskus Työteekistä löydät lisätietoa Sastamalan kaupungin sivuilta www.sastamala.fi.

5.3 ELÄMÄNLAATU JA ELÄVÄ MAASEUTU

Elämänlaatu ja elävä maaseutu ydinprosessi toimii elämänlaatu- ja maaseutujohtajan johdolla maaseutulautakunnan sekä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan alaisena. Elämänlaatu ja elävä maaseutu ydinprosessin toimialaan ja tehtäviin kuuluvat elävä maaseutu sekä elämänlaatu.

Elämänlaatu-prosessin perustehtävänä on tarjota kaikille kuntalaisille mahdollisuus henkiseen ja fyysiseen hyvinvointiin ja vahvistaa kaupungin yhteisöllisyyttä. Lisäksi prosessin tehtävänä on luoda toimintaedellytyksiä kaupungin alueella toimiville järjestöille ja muille toimijatahoille.

ELÄVÄ MAASEUTU

Prosessin tärkeimmät tehtävät:

Ydinprosessin hallinto

Maaseudun kehittäminen

Maaseutuelinkeinoviranomaistoiminta

Maatalouslomitustoiminta

Yksityisteiden kunnossapito ja avustaminen

Yksityistielain mukaiset palvelut

Sastamalan kaupungin pelto- ja metsäomaisuuden hoito

Sastamalan maaseutu on mahdollisuus ja voimavara sekä harrastus- ja retkeilymahdollisuus lapsiperheille ja nuorille. Maaseutu tarjoaa lapsille ja nuorille turvallisen kasvuympäristön. Sastamalan maaseutualueiden väestömäärästä on 20 % lapsia ja nuoria, 0-6-vuotiaiden osuus 8 % ja 7-15-vuotiaiden osuus 12 %. Lähde: Yhdyskuntasuunnittelu, Sastamalan kaupunki.

Maaseudun kehittäminen:

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman yritystukineuvonta. Tukien avulla pyritään kannustamaan maaseudun yritystoimintaa kasvuun ja työpaikkojen lisäämiseen. Maaseudun muut yritykset täydentävät maaseudun elinkeinorakennetta ja korvaavat maataloustuotannosta väheneviä työpaikkoja.

Viljelijöiden sähköisen tukihaun pilottihanke:

Sastamalan kaupunki hallinnoi Pirkanmaan 11 kunnan alueella toimivaa koulutushanketta.

Sastamalan kaupunki avustaa kyläyhdistysten ja –seurojen toimintaa pienellä avustussummalla ja avustuksista osa menee lapsi- ja nuorisotoimintaan. Sastamalan laajakaiselahankkeet parantavat myös lasten ja nuorten osallisuusmahdollisuuksia.

Maaseutuelinkeinoviranomaistoiminta:

Sastamalan kaupunki vastaa alueellaan maaseutuhallinnon järjestämisestä siten, että maaseutuhallinnon tehtävät tulevat hoidetuiksi Euroopan Unionin ja kansallisen lainsäädännön kannalta asianmukaisella tavalla. Maaseutuhallintotehtävien hoidosta on yhteistoimintasopimus Hämeenkyrön kunnan kanssa. Aktiivituloja Sastamalassa on 748 kpl ja Hämeenkyrössä 273 kpl, EU- ja kansalliset tuet Sastamala ja Hämeenkyrö yhteensä yli 20 miljoonaa euroa.

Maatalouslomatoiminta:

Sastamalan Lomituspalvelut vastaa maatalousyrittäjien lomituspalvelujen järjestämisestä Sastamalan alueen lisäksi Hämeenkyrön ja Ruoveden kunnan, Ikaalisten, Nokian, Virtain ja Ylöjärven kaupunkien alueella. Maatalouslomituksen perustehtävänä on järjestää maatalousyrittäjälle sijainen karjanhoitoon yrittäjän vuosiloman tai sairausloman ajaksi. Alueella toimii 158 kuukausipalkkaista maatalouslomittajaa. Sastamalan lomituspalvelut hoitavat myös perhepoliittisten vapaiden lomitukset.

Yksityisteiden kunnossapito ja avustaminen:

Yksityistielain mukaiset palvelut

Vuosittaiset yksityisteiden kunnossapito- ja perusparannusavustukset

Avustettavien teiden lukumäärä 261 kpl, avustettavien teiden pituus 430 km.

Yksityisteiden kunnossapito- ja perusparannusavustukset mahdollistavat osaltaan yksityisteiden käytön kaikille

Yksityistiejaosto:

Tiekuntien perustamiset ja yhdistämiset, tiekatselmukset ja yksityisteiden liikenne-merkkiasiat.

Sastamalan kaupungin pelto- ja metsäomaisuuden hoito:

Kaupungin omistama metsäpinta-ala 1896 ha, peltopinta-ala 264 ha

LIIKUNTAPALVELUT

Liikuntapalveluiden tehtävänä on tuottaa tasapuolisia ja monipuolisia liikuntapalveluja, mahdollistaa järjestöjen toimintaedellytykset osana palvelutuotantoa, järjestää liikunta-toimintaa yhdessä järjestöjen kanssa huomioiden erityisliikunnan tarpeen, sekä terveysliikuntapalveluiden tuottaminen yhteistyössä eri prosessien kanssa.

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

Seura- ja yhdistystoiminta:

Sastamalan kaupungin alueella on 36 toimivaa urheiluseuraa, eri lajeja voimistelusta lentopalloon. Yhteystiedot löytyvät Internetistä ja liikuntapalveluiden toimistosta.

Liikuntapaikat:

Liikuntapaikka luettelo löytyy Internetistä. Tarkemmat kuvaukset, aukioloajat ja varustetaso löytyy kaupungin sivuilta, palvelut kohdasta.

Ulkoliikuntapaikat:

Vinkin hiihtomaa, virkistys- ja ulkoilualueet: 6 kpl, urheilu- ja palloilukentät: 21 kpl

Beach kentät: 4 kpl (Vinkki), uimarannat 13 kpl

Kuntoradat ja -ladut 18 kpl, jääkentät ja kaukalot 21 kpl

Sisäliikuntapaikat:

Vinkin vapaa-aikakeskus: kuntosali, tennis, lentopallo, salibandy, sulkapallo, pingis ja tatami tilat.

Jäähalli

Kuntosalit: Mouhijärvi, Puuhala ja Suodenniemi

Kiikan ja Keikyän uimahallit

Erityisryhmät

Liikuntapalvelut antavat uinnin opetusta erityisryhmille.

Kesätoiminta:

Halli- ja rantauimakoulut, urheilukoulut, pesiskoulut

Lasten kesätoimintaa järjestetään Vammalan, Äetsän, Suodenniemen ja Mouhijärven alueilla.

Hiihto- ja syyslomaviikon maksuttomat toiminnot:

Uimahalleissa, Vinkin vapaa-aikakeskuksessa ja jäähallissa

Hiihtokoulu Vammalassa

Uimaopetus:

Liikuntapalvelut tarjoavat esikouluikäisille sekä päiväkodeille uimaopetusta.

Lasten ja nuorten ääni, palaute:

Liikuntapalveluiden palautekanavana tällä hetkellä toimii kaupungin palautelomake Internetin kautta sekä suorat yhteydenotot liikuntatoimiston väelle.

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Tavoitteena on käynnistää terveysliikunta ohjelman 2011-2014. Lasten ja nuorten liikunnan edistäminen on ohjelmassa vuorossa vuonna 2013.

Seurayhteistyön osalta on tavoitteena kehittää avustuksia, toiminnallista yhteistyötä, harrastustoimintaa, tapahtumat / tilaisuudet olisi suunniteltava ja toteutettava yhteistyössä. Liikuntapalveluiden tavoitteena tukevat yhdistysten toimintaa laaja-alaisesti. Lisäksi tavoitteena on kehittää seurayhteistyötä kaikkia osapuolia hyödyntävään suuntaan.

Lähiliikuntapaikkojen kehittäminen ja uusien paikkojen rakentaminen ovat tulevaisuuden haasteita, seurataan mahdollisuuksia aktiivisesti ja kehitetään nykyisten ja tulevien paikkojen turvallisuutta.

Liikuntavälineiden hankinta pyritään tekemään yhdessä koulujen ja päiväkotien kanssa, jotta tarpeet ovat selvästi tiedossa, näin hankinnat vastaavat kysyntää.

KULTTUURIPALVELUT

Sastamalan kaupungin kulttuuripalvelut edistävät, tukevat ja järjestävät kulttuuritoimintaa kaupungissa.

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

Kulttuuripalvelut tukevat hyvinvointia, yhteisöllisyyttä, avaavat uusia näkökulmia, vahvistavat kuntalaisten osallisuutta ja identiteettiä sekä tarjoavat monipuolisia vapaa-ajanviettomahdollisuuksia.

Kulttuuripalvelut kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan linjauksen mukaisesti tukevat yhteishankkeita sekä kulttuuritoimintaa, joka edistää terveys- ja hyvinvointivaikutuksia, yhteisöllisyyttä, lasten ja nuorten kulttuuritoimintaa ja Sastamalan vetovoimaisuutta kulttuurikaupunkina, asukkaiden viihtyvyyttä ja osallisuuden kehittämistä.

Sastamalan kaupungin kulttuuripalvelut tukevat lasten ja nuorten Sastamalan kehittämistä. Kulttuuripalvelut tukevat avustuksin järjestöjä ja muita toimijoita lasten ja nuorten kulttuuritapahtumien tuottamisessa. Kulttuuripalvelut toimivat yhteistyössä kaupungin muiden toimijoiden mm. kirjaston, opiston, kasvatuksen, liikunnan, matkailupalveluiden ja Herra Hakkaraisen talon kanssa. Kulttuuripalvelut osallistuvat yhdessä muiden kulttuuritoimijoiden kanssa mm. Kirjaset – Lasten ja nuorten kirjapäivien, Kansanmusiikitapahtuman, Vanhan kirjallisuuden päivien, taidenäyttelyiden, konserttien ja muiden tapahtumien järjestämiseen.

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Kulttuuripalvelut tukee mm. avustuksin eri puolilla kaupunkia järjestettäviä kulttuuri- ja kotiseututapahtumia (kohdeavustukset) ja kotiseutu- ja kulttuuriyhdistysten toimintaa (vuosiavustukset). Erityisenä painopistealueena ovat olleet lasten ja nuorten tapahtumatoiminta.

Vastuu lasten ja nuorten kulttuuripalvelujen kehittämisestä ja koordinoinnista on kaikilla kulttuuripalveluiden toimijoilla sekä kulttuuri-kirjastotiimillä KuKi!:lla.

Kulttuuristrategian osana laaditaan lasten ja nuorten kulttuuripalveluiden kehittämissosio. Kulttuuripalvelujen tarjonta on lapsille ja nuorille pääasiassa maksutonta. Painopistealueet ja maksupolitiikan määrittelee kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta.

OSALLISUUS:

a) Miten taho tukee lasten ja nuorten osallistumista/osallisuutta?

Kannustamalla ja tukemalla lasten osallistumista taiteen tuottamiseen itse ja järjestämällä mahdollisuuksia esiintymisiin/näyttelyihin.

b) Kuullaanko lapsia ja nuoria? Miten lasten ja nuorten ääni kuuluu?

Lapsia ja nuoria kuunnellaan ja annetaan mahdollisuus arviointipalautteelle.

c) Miten lapsilta ja nuorilta kysytään palautetta palveluista, vaikuttamismahdollisuudet?

Kaupungin palaute-foorumi ja lasten kuunteleminen heidän kanssa keskustellen.

d) Tiedotus?

www.sastamala.fi- ja kaupungin internetsivut, ilmoitukset ja jutut paikallislehdissä, Jaatin, kirjastojen, museon ja musiikkiopiston ilmoitustaulut/esitepöydät, suullinen tiedotus, tapahtumiin, messuihin esitteitä.

e) Miten kehitetään? Mitkä ovat konkreettiset toimenpiteet seurantakaudelle?

Yhteistyö- ja kehittämishankkeilla etsitään uusia mahdollisuuksia ja toimintatapoja. Käytön seuranta ja palaute ohjaavat asiakaslähtöisesti eteenpäin.

KIRJASTO- JA TIETOPALVELUT, SASTAMALAN KAUPUNGINKIRJASTO

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

Lapsille ja nuorille kirjasto järjestää suunnitelmallista eri ikäkausille kohdennettua kirjastonkäytön ja tiedonhallintataitojen opetusta.

Kirjasto edistää lasten ja nuorten lukemisharrastusta esittelemällä ja vinkkaamalla lapsille ja nuorille mielenkiintoista luettavaa. Lapsille ja nuorille kirjasto tarjoaa monipuolisen ajan- tasaisen aineiston, nykyaikaiset välineet ja laitteet ja viihtyisän kirjastotilan itsenäiseen kirjallisuuden harrastamiseen, tiedonhakuun ja opiskeluun.

Kirjasto on peruspalvelu. Kirjasto edistää ja mahdollistaa kansalaisten tasa-arvoiset mahdollisuudet sivistykseen, tietojen ja taitojen hankkimiseen, kirjallisuuden ja taiteiden harrastamiseen, kansainvälistymiseen ja elinikäiseen oppimiseen.

Kirjasto- ja tietopalvelujen ydintehtäväksi on nousemassa kansalaisten opastaminen tiedonhallintataitoihin ja informaation kriittiseen seulontaan. Kirjasto- ja tietopalvelut tukevat ja edistävät myös muita kunnan toimintoja, vähentävät niin tiedollista kuin sosiaalista syrjäytymistä ja eriarvoistumista. Kirjastot edistävät kansalaisen osallisuutta ja elämänlaatua, lisäävät yhteisöllisyyttä ja yhteisön identiteettiä.

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Kirjastot ovat kansalaisen peruspalvelua ja jokamiehen oikeus. Kirjastosta on vapaa pääsy kulttuuri- ja tietoaineistoihin. Kirjaston palvelut ovat kaikille avoimia ja saavutettavia.

Lapsille ja nuorille kirjasto järjestää suunnitelmallista eri ikäkausille kohdennettua kirjastonkäytön ja tiedonhallintataitojen opetusta.

Vastuu lasten ja nuorten kirjasto- ja tietopalvelujen kehittämisestä on kaikilla kaupungin- kirjaston yksiköillä, kirjastotiimillä ja koordinoinnista kulttuurikirjastonhoitajalla.

Kirjastostrategian osana laaditaan lasten ja nuorten kirjasto- ja tietopalveluiden kehittä- misosio. Kirjastoverkosta ja maksuista päättää kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta.

OSALLISUUS:

a) Miten taho tukee lasten ja nuorten osallistumista/osallisuutta?

Osallisuutta ja kirjastonkäyttömahdollisuuksia tuetaan lapsille ja nuorille pääasiassa maksuttomilla lasten ja nuorten palveluilla, tapahtumilla, työpajoilla, satutunneilla, nukketeat-
terilla ym.

b) Kuullaanko lapsia ja nuoria? Miten lasten ja nuorten ääni kuuluu?

Asiakaspalvelussa ja asiakaskyselyissä kuullaan lasta ja nuorta asiakkaana, palvelun käyttäjänä ja kehittäjänä.

c) Miten lapsilta ja nuorilta kysytään palautetta palveluista, vaikuttamismahdollisuudet?

Kaupungin Palaute-kyselyn välityksellä sekä suorilla kontakteilla vuorovaikutteisessa asiakaspalvelussa.

d) Tiedotus?

Kirjaston tapahtumista tiedotetaan internetsivuilla, ilmoituksilla ja jutuilla paikallislehdissä sekä mainoksilla koulujen, kirjastojen ja kulttuuripalveluiden ilmoitustauluilla.

e) Miten kehitetään? Mitkä ovat konkreettiset toimenpiteet seurantakaudelle?

Yhteistyö- ja kehittämishankkeilla etsitään uusia mahdollisuuksia ja toimintatapoja. Käytön seuranta ja palaute ohjaavat asiakaslähtöisesti eteenpäin.

MUSEOPALVELUT: SASTAMALAN SEUDUN MUSEO JA SUOMEN KIRJAINSTITUUTTI, TULEVA KIRJAN KESKUS

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

Museopalvelut tuottavat tietoa menneisyydestä ja juurista sekä antavat kuntalaisille rakennusainetta oman identiteetin muodostamiseksi. Museot tallentavat ja säilyttävät aineellista ja visuaalista kulttuuriperintöä, harjoittavat siihen liittyvää tutkimusta, opetusta ja tiedonvälitystä sekä näyttely- ja julkaisutoimintaa. Museopalvelujen tavoitteena on kasvat-
taa historiastaan tietoisia kansalaisia, sekä lisätä kiinnostusta ja innostusta kotiseutua ja sen historiaa kohtaan.

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Lapsille ja nuorille suunnatun toiminnan kehittäminen kuuluu museon painopisteisiin. Tässä työssä Sastamalan seudun Museo ja Suomen Kirjainstituutti toimivat yhteistyössä. Lasten ja nuorten toimintaa suunnittelee ja kehittää kasvatus- ja opetustoimen edustajista koottu ryhmä yhdessä Kirjainstituutin suunnittelija/museolehtorin kanssa.

OSALLISUUS:

a) Miten taho tukee lasten ja nuorten osallistumista/osallisuutta?

Lapsille ja nuorille museo tarjoaa eri ikäryhmille sopivia opastuksia, jotka kertovat kotiseudun ja sen asukkaiden menneisyydestä. Museo osallistuu Kirjaset – Lasten ja nuorten kirjapäiville ja Vanhan kirjallisuuden päiville yhdessä muiden kulttuuritoimijoiden kanssa.

b) Kuullaanko lapsia ja nuoria? Miten lasten ja nuorten ääni kuuluu?

Lapsia ja nuoria kuunnellaan ja annetaan mahdollisuus arviointipalautteelle.

c) Miten lapsilta ja nuorilta kysytään palautetta palveluista, vaikuttamismahdollisuudet?

Kaupungin palaute-foorumi ja lasten kuunteleminen heidän kanssa keskustellen.

d) Tiedotus?

Museon tapahtumista tiedotetaan internetsivuilla, ilmoituksilla ja jutuilla paikallislehdissä sekä mainoksilla koulujen ja kirjastojen ilmoitustauluilla.

e) Miten kehitetään? Mitkä ovat konkreettiset toimenpiteet seurantakaudelle?

Seurantakaudella museopalveluissa kehitetään yhteistyössä kaupungin kasvatus- ja opetustoimen edustajien kanssa lapsille ja nuorille ohjelma, joka tarjoaa vuosittaisen toiminnon kaikille paikallisille lapsille ja nuorille kolme–neljävuotiaista aina kahdeksaentoista ikävuoteen asti. Koululaisille ja opiskelijoille toiminto sidotaan opetussuunnitelmaan, ja siitä tulisi osa opetussuunnitelmaa. Toiminta vaihtelisi ikäryhmän mukaan, esimerkiksi jokin ikäryhmä vieraillee museossa, seuraavana vuonna on työpaja koululla, kolmantena vuonna luento, neljäntenä oppimiskokonaisuus verkossa, viidentenä draamaproduktio. (Kirjan Keskus – Kirjan Museon museopedagoginen ohjelma).

Museon verkko-oppimisympäristöjä kehitetään niin, että myös ne lapset ja nuoret, joilla ei ole mahdollisuutta vieraila museossa, pääsevät samojen aineistojen pariin.

SASTAMALAN MUSIIKKIOPISTO

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

TAITEEN PERUSOPETUS

Sastamalan musiikkiopiston tehtävänä on taiteen perusopetuksesta annetun lain mukaisesti järjestää ensisijaisesti lapsille ja nuorille musiikin perusopetusta, joka antaa oppilaalle valmiuksia ilmasta itseään ja hakeutua taiteen alan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen. Laajan oppimäärän mukainen musiikin perusopetus on tavoitteellista tasolta toiselle etenevää opetussuunnitelman mukaisesti toteutettavaa opetusta.

Opetuksen tavoitteita ovat mahdollisuuden tarjoaminen pitkäjänteiseen opiskeluun, edellytysten luominen elinikäiselle harrastamiselle, oppilaan henkisen kasvun, persoonallisuuden ja luovan ongelmanratkaisukyvyyn kehittymisen tukeminen, oppilaan ohjaaminen taiteelliseen ajatteluun ja oman työn arviointiin. Musiikkiopiston tehtävänä on myös kansallisen musiikkikulttuurin säilyttäminen ja kehittäminen sekä vuorovaikutus muiden musiikinopetusta ja taideopetusta antavien oppilaitosten kanssa.

Perusopetus jakaantuu neljään tasoon:

Varhaisiän musiikkikasvatus - Muskarit

Leikkien sukellus musiikin saloihin alle kouluikäisille. Varhaisiän musiikkikasvatukseen kuuluu vauvamuskarit, vanhempi-lapsiryhmät, muskarit 3-5-vuotiaille sekä soitinvalmennus 6-vuotiaille.

Musiikin perustaso:

Solistisen aineen, musiikin perusteiden ja yhtye/orkesterisoiton op.

Musiikkiopistotaso:

Oppilas voi jatkaa opintojaan musiikin perustason suoritettuaan musiikkiopistotasolla.

Musiikin perustason avoin osasto:

On tarkoitettu musiikkia harrastaville lapsille, nuorille ja aikuisille. Avoimen osaston oppilaat otetaan ilmoittautumisjärjestyksessä.

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Opetus on hajautettu eri puolille kaupunkia, oppimisympäristöt ovat helposti saavutettavia ja mahdollisimman esteettämiä. Eri ikäryhmät otetaan huomioon opetussuunnittelussa ja maksuissa. Opetusmenetelmät ovat vuorovaikutusta ja kunkin omaa oppimistapaa tukevia. Turvallisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota lasten ryhmien opetustilojen järjestyksessä.

OSALLISUUS:

a) Miten taho tukee lasten ja nuorten osallistumista/osallisuutta?

Järjestämällä opinnollisia tapahtumia. Kannustamalla ja tukemalla lasten osallistumista taiteen tuottamiseen itse ja järjestämällä mahdollisuuksia esiintymisiin, oppilaskonsertteihin ym. Verkostoja ja yhteisprojekteja eri-ikäisten ja myös aikuisten musiikin harrastajien ja ammattilaisten kanssa.

b) Kuullaanko lapsia ja nuoria? Miten lasten ja nuorten ääni kuuluu?

Itsearviointi ja opettajan arviointi sekä keskustelut. Opetuksen yhteydessä.

c) Miten lapsilta ja nuorilta kysytään palautetta palveluista, vaikuttamismahdollisuudet?

Suora palaute opetustuntien yhteydessä. Kaupungin internetsivujen Palaute-palstan välityksellä, palaute tapahtumissa ja vanhempainilloissa vanhempien välityksellä

d) Tiedotus?

Internetsivut, ilmoitukset ja jutut paikallislehdissä, koulujen, kulttuuripalveluiden ja kirjastojen ilmoitustaulut, tiedotus opetustuntien yhteydessä

e) Miten kehitetään? Mitkä ovat konkreettiset toimenpiteet seurantakaudelle?

Yhteistyö- ja kehittämishankkeilla etsitään uusia mahdollisuuksia ja toimintatapoja. Käytön seuranta ja palaute ohjaavat asiakaslähtöisesti eteenpäin. Suora palaute.

SASTAMALAN OPISTO

(Sastamala, Kiikoinen, Lavia, koonnut suunnitteluopettaja Kaarina Karjula)

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

A) Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän mukaiset opinnot 7-13-vuotiaille:

- kuvataide (Mouhijärvi, Vammala)
- käsityötaide (Kiikoinen, Vammala, Äetsä)
- sanataide (Vammala)
- tanssitaide (Vammala)
- teatteritaide (Äetsä)
- yli 13-vuotiaille ja aikuisille aloitetaan teatteritaiteen yleisen oppimäärän mukaiset perusopinnot kuluvana vuonna

B) Erityisesti lapsille suunnattuja opiston kursseja 2009 – 2010

Alle 12-vuotiaille suunnatut kurssit merkitään opiston opetusohjelmassa hymiö-merkillä. Näitä järjestetään esim. musiikissa, teatterissa, tanssissa, kädentaidoissa, kuvataiteessa, keramiikassa, jästihuispauksessa, jonglöörauksessa. Vammaisille ja muille erityisiä oppimistarpeita omaaville järjestetään heille suunnattuja opintoja. Musiikissa järjestetään myös soiton yksittäisopetusta.

C) Yhteisölliset ja kaikenikäisille sopivat kurssit

Opisto soveltaa opetusmenetelmiä, jotka mahdollistavat samalle kurssille osallistumisen koko perheelle. Esimerkiksi monissa kädentaitojen, taideaineiden, ilmaisun, liikunnan opintopiireissä voi lapsi tai nuori käydä yhdessä vaikkapa isän, äidin tai isovanhemman kanssa.

D) Opinnollisia tapahtumia kaikenikäisille

- Lasten ja nuorten Kirjaset syksyisin yhdessä Sastamalan kaupungin perusopetuksen ja Kirja-Sastamalan kanssa: työpajoja perusopetuksen opetussuunnitelmaan niveltyn, seminaareja opettajille, kaikille avoin sanataideleiri ja toimintapäivä.
- Äetsän kansanmusiikkitapahtuma helmikuisin yhdessä kulttuuritoimen kanssa: luentoja, työpajoja ja konsertteja koko perheelle ja eri ikäisille.

- Näyttelyitä, musiikki-, teatteri- ja tanssiesityksiä, työnäytöksiä, opastettuja luontoretkiä ja muita tapahtumia ja luentoja sekä opiston järjestäminä että muiden tapahtumiin osallistuen.

E) Kehittämishankkeita, joissa lapset ja nuoret oppijina ja edunsaajina

- True Interaction – Todellinen vuorovaikutus: EU-oppimiskumppanuus, jossa toimijoina äidit ja teini-ikäiset tyttäret, käynnissä.

- ALFA – Adults Learn in Families – Aikuiset oppivat perheessä: EU-oppimiskumppanuus, jossa isoisät, isät ja pojat siirtävät kotiseutua Internetin kautta avoimiin karttaohjelmiin, alkamassa.

- EuroLib – Kiertävä kirjasto: EU-Comenius -hanke, jossa laaditaan oppimistehtäviä kuvitettuihin kirjoihin kustakin kuudesta osallistujamaasta, tuloksena syntyy kiertävä kirjasto alakoulujen kielen- ja kulttuurien opetusta varten, alkamassa.

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Opetus on hajautettu eri puolille toimialueen taajamia ja kyliä, oppimisympäristöt ovat helposti saavutettavia ja mahdollisimman esteettömiä. Eri ikäryhmät otetaan huomioon opetussuunnittelussa ja maksuissa. Opetusmenetelmät ovat vuorovaikutusta ja kunkin omaa oppimistapaa tukevia. Turvallisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota lasten ryhmien opetustilojen järjestelyissä.

OSALLISUUS:

a) Miten taho tukee lasten ja nuorten osallistumista/osallisuutta?

Järjestämällä koulutusta ja opinnollisia tapahtumia. Etsimällä ja rohkaisemalla lasten ja nuorten ryhmille kummiryhmiä aikuisten yhteisöistä, esim. lasten taideryhmien yhteydet aikuisten taideyhdistyksiin (Kiikan torvisoittokunta, Romulan Taiteellinen Teatteri, Kirjoittajayhdistys jne.)

b) Kuullaanko lapsia ja nuoria? Miten lasten ja nuorten ääni kuuluu?

Arviointipalautteina ryhmistä. Useissa lasten ryhmissä käytäntönä joka kokoontumisessa arvioiva loppupiiri.

c) Miten lapsilta ja nuorilta kysytään palautetta palveluista, vaikuttamismahdollisuudet?

Opiston internetsivujen Palaute-palstan välityksellä sekä suorilla kontakteilla opintopiireissä, tapahtumissa ja joka syksy toiminta-alueen eri kylissä järjestettävillä Opistotreffeillä.

d) Tiedotus?

Painettu ohjelma jaetaan joka kotiin kaksi kertaa vuodessa, internetsivut, ilmoitukset ja jutut paikallislehdissä, koulujen ja kirjastojen ilmoitustaulut, suullinen tiedotus opintopiireissä.

e) Miten kehitetään? Mitkä ovat konkreettiset toimenpiteet seurantakaudelle?

Kehittämishankkeilla testataan uusia opintosisältöjä ja toimintatapoja. Olemme ahneita ja aktiivisia palautteen pyytäjiä. Otamme palautteen tosissamme.

5.4. SOSIAALINEN HYVINVOINTI JA TOIMINTAKYKY

Sosiaalinen hyvinvointi ja toimintakyky ydinprosessi toimii hyvinvointijohtajan johdolla sosiaali- ja terveyslautakunnan alaisena. Sosiaalinen hyvinvointi ja toimintakyky ydinprosessin toimialaan ja tehtäviin kuuluvat erikoissairaanhoido, perusterveydenhuolto ja vanhuspalvelut, aluesosiaalityö, perhepalvelut ja sosiaalipalvelut.

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

Sosiaalinen hyvinvointi ja toimintakyky ydinprosessi tarjoaa lapsiperheille monia palveluja kuten esimerkiksi lastensuojelun palvelut, perhetyön palvelut, perheoikeudelliset palvelut ja koulun sosiaalityöntekijän palvelut.

Lastensuojelutyön peruslähtökohtia ovat lapsen ja hänen perheensä tukeminen siten, että lapsi voi kasvaa omassa kodissaan. Lastensuojelutyötä tehdään yhteistyössä perheen ja sen lähiverkoston kanssa. Tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat neuvola, päivähoito, koulu ja terveydenhuolto. Lastensuojelun työskentelymuotoina ovat lastensuojelun avohuollon tukitoimet eli sosiaalityön palvelut ja palveluohjauksen antaminen, taloudellinen tuki (esim. avohuollon asiakkaana olevien lasten ja nuorten harrastusten tukeminen) ja tukihenkilö- ja tukiperhepalvelut. Lastensuojelun tukitoimena voidaan tarjota myös perhetyötä. Sijaishuoltoa joko perhehoidossa tai lastensuojelulaitoksessa järjestetään silloin, kun

lapsi ei voi asua kotonaan. Lastensuojelun jälkihuollon palveluilla tarkoitetaan huostassapidon päättymisen jälkeen nuorille tarjottavia erilaisia tukipalveluja (esim. sosiaalityöntekijän palvelut, taloudellinen tuki).

Perheoikeudellisia palveluja lapsille ja heidän perheilleen tarjoaa lastenvalvoja, joka hoitaa lapsen isyyden vahvistamiseen, lapsen huoltoon ja tapaamiseen sekä lapsen elatukseen liittyvät asiat. Lisäksi lastenvalvoja tekee käräjäoikeuden pyytämät olosuhdeselvitykset. Lastenvalvojan työtapa on lapsikeskeinen: keskiössä on lapsen huomioiminen ja kuuleminen. Lastenvalvojan palvelujen käyttäminen on vapaaehtoista ja maksutonta.

Koulun sosiaalityöntekijä toimii Sylvään ja Marttilan kouluilla, muiden koulujen oppilashuoltoon hyvinvoinnin sosiaalityöntekijät osallistuvat mahdollisuuksien mukaan.

Kehitysvammahuolto ja vammaishuolto tarjoavat lakisääteiset kuntoutuspalvelut erityislapsille: työntekijöiden asiantuntemus ja osaaminen ovat käytettävissä esimerkiksi silloin, kun perheeseen syntyy kehitysvammainen lapsi.

Lisäksi hyvinvointi tuottaa toimeentulotuen palvelut kaikille kuntalaisille ja järjestää päihdehuollon palveluja tarpeen mukaan. Päihdeongelmista kärsivät nuoret ohjataan hoitoon Sastamalan Päihdeklinalle ja hoitoonohjauksessa on käytössä lastensuojelun ja Sastamalan Päihdeklinikan sopima toimintamalli.

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

- elinolot: koulun sosiaalityöntekijän palvelut on tarpeen saada kaikille kouluille. Tavoite: yhden koulun sosiaalityöntekijän vakanssin lisäys. Toimenpide: sisällytetään uusi vakanssi vuoden 2011 talousarvioesitykseen.

- turvallisuus: vanhemmuuden tukeminen julkilausutuksi osaksi peruspalveluiden normaalityötoimintaa. Tavoite: peruspalveluissa toimivat tahot tuntevat toistensa palvelut ja osaavat ohjata asiakkaan tämän tarpeen mukaisen palvelun piiriin. Edellyttää että toimijat verkostoituneet ja organisaatioiden/prosessien rajapinnat ylittävät toimintamallit on kuvattu (= kaikkien tiedossa) ja niiden mukaisesti toimitaan. Toimenpide: rajapinnat käydään prosesseissa läpi.

- lastensuojelutyön tavoitteena on lisätä osaamista lapsen kuulemisen osalta. Toimenpiteet: Hankitaan täydennyskoulutusta lapsilähtöisten kuulemisen menetelmien ja työskentelyvälineiden käytön osalta.

- perhetyön tavoitteena intensiiviperhetyön kehittäminen (intensiiviperhetyö on tehostettua perhetyötä, jolla pyritään esimerkiksi akuuteissa tilanteissa huostaanoton ehkäisemiseen). Toimenpiteet: Perehdytään intensiiviperhetyön hyviin käytäntöihin muissa kunnissa ja hyödynnetään niitä Sastamalan intensiiviperhetyön mallin kehittämisen ponnahduslautana. Muotoillaan ja kuvataan oma toimintamalli, kokeillaan sen toimivuutta vuoden 2010 aikana ja saadun/havaitun palautteen pohjalta kehitetään mallia edelleen.

SASTAMALAN PERUSTURVAKUNTAYHTYMÄ

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

Äitiys- ja perhesuunnitteluneuvolatoiminta, lastenneuvolatoiminta, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto, diabetesneuvola, matkailu- ja rokotusneuvonta, perheneuvola, fysioterapia, ravitsemusterapeutin palvelut, lääkärien vastaanotot, hammashoito, lapsiperheiden kotipalvelut, ympäristöterveydenhuolto

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Saspen visiona on olla alueellinen terveyttä ja toimintakykyä edistävä ja ylläpitävä palvelujen tuottaja. Saspen toiminta on vaikuttavaa, tehokasta ja elämönhallintaa edistävää. Saspella on tyytyväiset asiakkaat, sitoutunut ja hyvinvoiva henkilökunta sekä toimintaan luottavat kunnat. Toiminta-ajatuksena on tuottaa terveyttä ja toimintakykyä.

Tavoitteena on itsehoidon tukeminen, sairauksien ennaltaehkäisy, varhainen puuttuminen ja oikean palvelun tuottaminen oikeaan aikaan. Tarkoituksena on hyvinvointi- ja terveyserojen kaventuminen.

Toimenpiteet:

-Uusi valtioneuvoston asetus tulee voimaan 1.1.2011 neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ennaltaehkäisevästä suun tervey-

denhuollosta. Lastenneuvolassa ja koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa työskentelevistä on koottu työryhmä, joka koordinoi toimintaa asetuksen mukaiseksi.

-Painopistealueina ovat itsehoidon tukeminen, kuntouttava työote, ylipainon ja kansantautien ennaltaehkäisy. Yksilöitä ja yhteisöjä kannustetaan ottamaan vastuu omasta terveydestään ja toimintakyvystään. Saspele tärkeitä arvoja ovat asiakkaan arjen ja kokemuksen kunnioittaminen.

-Perhekeskeisyyden tukeminen.

-Moniammatillisen yhteistyön kehittäminen.

-Tällä hetkellä perheillä on mahdollisuus neuropsykiatriseen konsultaatioon nepsy-projektin merkeissä.

-Itsehoidon tukeminen yksilö- ja ryhmävastaanotoilla sekä Saspennettisivujen kautta (www.saspe.fi).

-Henkilökunta on helposti tavoitettavissa puhelimitse ja vastaanotoilla.

-Toiminnan jatkuva arvioiminen: työn jatkuvaa kehittämistä ja itsearviointia. Asiakaskysely vuosittain. Asiakaspalautetta on mahdollista antaa myös Saspennettisivujen kautta ja suoraan työntekijälle/esimiehelle.

VAMMALAN ALUESAIRAALA

LASTEN- JA NUORTEN PSYKIATRISEN ERIKOISSAIRAANHOIDON PALVELUT

Psykiatrian poliklinikka, Liekolankatu 13, 38200 Sastamala

Puh. 03 -311 615, Puhelinajat työntekijöille arkisin klo 12.00 -12.30.

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Lastenpsykiatriset palvelut:

Psykiatrisen lapsipotilaan prosessin tavoite: Tuottaa sekä yksilöhoitona että perhe- ja verkostotyön keinoin psykiatriselle lapsipotilaalle ja hänen perheelleen heidän tarvitsemansa joko kiireellisen tai kiireettömän hoidon palvelut.

Ikäryhmä 0-13 v:

Hoitoon hakeutuminen perusterveydenhuollon, päivähoidon, koulun tai sosiaalitoimen läheteellä. Erikoissairaanhoidon tarvetta arvioidaan lähetteen, vanhemman puhelinhaastattelun sekä lapsen arviointikäynnin perusteella.

Polikliininen tutkimus- ja hoitajakso:

- Lapsen omat tutkimus- ja hoitokäynnit
- Vanhempien haastattelu- ja tukikäynnit
- Perhekäynnit (perheterapia, perheinterventio)
- Verkostotyö

Lastenpsykiatrinen osastohoito sekä päivystystoiminta on keskitetty TAYS:iin (TA 4).

Työryhmässä työskentelee lastenpsykiatri, psykologi, sairaanhoitaja ja sosiaalityöntekijä. Käytettävissä on myös toimintaterapeutin, fysioterapeutin ja kuvataideterapeutin palveluja.

Lasten keskeiset hoidon syyt:

- Kiintymissuhdehäiriöt, masennus, lasten pitkittyneet traumareaktiot, neuropsykiatriset häiriöt.

Nuorisopsykiatriset palvelut:

Nuoren psykiatrisen potilaan prosessin tavoite: Prosessi on asiakaslähtöinen, sujuva ja hallittu kokonaisuus osana potilaan hoitoketjua ja potilaan hoitoketjuun liittyvää verkostoa.

Ikäryhmä 13 – 18 (19) v:

Hoitoon hakeutuminen lääkärin, kouluterveydenhoitajan, koulukuraattorin tai vastaavan läheteellä.

Avohoito:

- Nuoren omat vastaanottokäynnit
- Vanhempien /huoltajien haastattelu
- Keskusteluterapia
- Kuvataide-, musiikki- ja toimintaterapiat

- Perhe- ja verkostotyö
 - Lääkehoito
 - Nuorten päivätoiminta, intensiivinen avohoito
- Nuorisopsykiatriset osastohoidot TAYS (TA5)

Työryhmässä työskentelee nuorisopsykiatri, psykologi ja sairaanhoitaja. Nuorten päivätoiminnassa työskentelee lisäksi kaksi sairaanhoitajaa, toimintaterapeutti, fysioterapeutti ja liikunnanohjaaja. Lisäksi on käytettävissä kuvataideterapeutin ja sosiaalityöntekijän palveluja.

Nuorten keskeiset hoidon syyt:

- Masennus, käytös- ja tunnehäiriöt, nuoruusiän sopeutumisvaikeudet, vakavat stressireaktiot, syömishäiriöt.

5.5 LASTEN JA NUORTEN KASVATUS JA OHJAUS

Lasten ja nuorten kasvatusta ja ohjausta ydinprosessi toimii kasvatustoimikunnan johdolla kasvatusta ja opetuslautakunnan alaisena. Lasten ja nuorten kasvatusta ja ohjausta ydinprosessin toimialaan ja tehtäviin kuuluvat varhaiskasvatusta, perusopetus, nuorisotyö ja luokkoulutus.

VARHAISKASVATUS

Päivähoidon tehtävänä on tukea lasten koteja kasvatustehtävässä ja yhdessä vanhempien kanssa edistää lapsen tasapainoista kehitystä. Suomalainen päivähoito toteutuu hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuutena. Päivähoidossa lapsi on mukana suunnitelmallisessa ja tavoitteellisessa varhaiskasvatuksessa, jonka avulla edistetään lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista hänen yksilöllisistä lähtökohdistaan.

Päivähoitolain mukaan jokaisella alle kouluikäisellä lapsella on subjektiivinen oikeus kunnan järjestämään päivähoitopaikkaan. Vanhemmat voivat järjestää hoidon myös käyttämällä yksityistä päivähoitoa tai hoitamalla lasta itse kotona, jolloin heillä on oikeus yksityisen hoidon tukeen tai kotihoidon tukeen mikäli perheessä on alle 3-vuotias lapsi.

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

Kunnallisia päivähoitopalveluja järjestetään Sastamalassa päiväkodeissa, ryhmäperhepäiväkodeissa ja ohjattuna perhepäivähoitona. Sastamalan alueella on tällä hetkellä 10 päiväkotia ja sopimuspäiväkoti Hoppula. Ryhmäperhepäiväkoteja on 7, joista Uotsolan ja Irolan ryhmäperhepäiväkodit lakkautuvat, kun Mouhijärvellä Uotsolan päiväkotia aloittaa viimeistään 1.8.2010 toimintansa. Myöskin Stormiin on rakenteilla uusi palvelukeskus, johon tulee päiväkotia. Sen valmistuessa vuodenvaihteessa 2010-2011, Stormin ryhmäperhepäiväkoti lakkautetaan.

Ohjatussa perhepäivähoidossa Sastamalassa hoitajina omassa kodissaan toimii n. 80.

- Vuorohoitoa tarvitseville lapsille on tarjolla hoitoa ympärivuorokauden Häijään päiväkodissa sekä Keskustan päiväkodissa päivittäin klo 5.15 – 22.30 välillä.

- Allergisten lasten erityistarpeet huomioidaan lasta päivähoitoon sijoitettaessa. Keskustan päiväkodissa on allergiaryhmä, jossa on huomioitu erityisesti allergisten lasten tarpeet.

- Erityistä hoitoa ja tukea tarvitsevan lapsen tarpeet huomioidaan päivähoitosijoituksen yhteydessä. Heille laaditaan kuntoutussuunnitelma yhdessä lasten vanhempien, päivähoiton henkilöstön ja tarvittaessa erityisasiantuntijoiden kanssa.

- Jokaiselle päivähoitossa olevalle lapselle tehdään lapsen yksilöllinen varhaiskasvatussuunnitelma.

Päivähoito-oikeuden piirissä olevien lasten perheillä on oikeus lasten kotihoidon tukeen, mikäli he eivät käytä kunnallisia päivähoitopalveluita tai yksityisen hoidon tukea.

Kaikilla päivähoiton valintaoikeuden piirissä olevilla lapsilla on oikeus yksityisen hoidon tukeen, mikäli perhe ei valitse kunnallista päivähoitoa tai kotihoidon tukea. Sastamalassa maksetaan yksityisen hoidon tuen kuntalisää.

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

ELINOLOT JA TURVALLISUUS

Lasten kasvuolojen turvallisuuteen vaikuttavat monet asiat ja ilmiöt, joihin kaupungin palveluilla ei voi välittömästi vaikuttaa. Päivähoidon näkökulmasta on noussut esiin joidakin lasten turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä.

Turvallinen päivähoitoympäristö antaa pohjan rauhallisen, varhaiskasvatusta tukevan ilmapiirin luomiseksi. Toimintaympäristön turvallisuudella tarkoitetaan päivähoidossa annettavan varhaiskasvatustyön toteutumista parhaalla mahdollisella tavalla sekä fyysisen että psyykkisen turvallisuuden näkökulmasta. Sisätilan lämpötilasta, valaistuksesta, äänieristyksestä ja hengitysilmosta on jatkuvasti huolehdittava. Kalusteiden tulee olla tukevia ja ergonomisesti oikean kokoisia niin lapsille kuin aikuisillekin. Hyvin suunniteltu, turvallinen ympäristö vapauttaa henkilöstöä toimimaan yhdessä lasten kanssa ja lapsi tuntee olonsa hyväksytyksi ja turvalliseksi.

Päivähoidon piha- ja leikkialueet on selkeästi määritelty ja merkitty. Päiväkotien ja ryhmäperhepäiväkotien leikkialueet on aidattu ja varustettu porteilla. Perhepäivähoidossa kiinnitetään huomiota piha-alueeseen. Se rajataan ja mahdollisesti aidataan poistaen vaaranpaikat. Sisä- ja ulkotiloissa huomioidaan myös erityistarpeet esim. esteettömyys. Turvalliset, kiinteät, tarkoitukseen soveltuvat piha- ja leikkivälineet houkuttavat lasta leikkimään ja liikkumaan. Päivähoitoyksiköiden pihojen turvallisuudesta ja hoidosta huolehditaan kaikkina vuodenaikoina, kuten säilytettävistä tavaroista, jäteastioista, roskien ja lehtien siivouksesta ja talvisin lumitöistä ja pihojen hiekoituksesta.

Turvallisuuteen liittyvissä tilanteissa erityinen huomio on kohdistettava päivähoidossa oleviin lapsiin, sillä heidän kykynsä tehdä havaintoja ja toimia on rajallinen. Ratkaisevaa on, että lähellä on aikuinen, jolta lapsen on mahdollisuus saada apua ja joka havainnoi tilannetta ja ryhtyy sen mukaisesti toimenpiteisiin. Tämä edellyttää henkilökunnalta riittävää turvallisuusosaamista ja erityisesti säännöllisten harjoitusten avulla saatua kokemusta. Erilaiset turvallisuuskoulutukset, ensiapuvalmiuksien päivitys ja työnohjaus ovat tärkeässä asemassa.

Päivähoidon yksikkökohtainen turvallisuustyö on järjestelmällistä turvallisuustoiminnan suunnittelua ja käytännön toteutusta. Turvallisuussuunnitelma sisältää päivähoitoyksikön yleiset tiedot, riskien tarkastelun sekä turvallisuuden ylläpidon ja koulutuksen. Lasten hyvinvointiin vaikuttaa turvallisuudentunne, mikä syntyy päivähoitoyksikön toimintakulttuurista, osaavasta ja pätevästä henkilöstöstä sekä turvallisesta ja asianmukaisesta ympäristöstä. Turvallisuus on tärkeää myös lasten vanhempien näkökulmasta.

tavoite	suunniteltu toimenpide	vastuutaho
jatkuva turvallisuudesta huolehtiminen	laaditaan aikataulu säännölliseen päivähoitoyksiköiden kuntotarkastukseen	päivähoitoyksiköt ja tilakeskus

Henkilöstön riittävyys ja pätevyys:

Päivähoitoasetus määrittelee päiväkodeissa kasvatusta ja hoitotehtävissä olevien henkilöstön määristä ja ammatillisesta kelpoisuudesta suhteessa päivähoidossa olevien lasten määrään. Päiväkotiryhmässä, jossa on yli 3 -vuotiaita lapsia, voi olla seitsemän lasta yhtä kasvatusta ja hoitohenkilöstöön kuuluvaa ammatilliset kelpoisuusehdot täyttävää henkilöä kohden. Alle kolmevuotiaiden ryhmässä suhdeluku on neljä lasta yhtä aikuista kohden.

Kotona toimiva perhepäivähoitaja voi samanaikaisesti hoitaa enintään neljää lasta kokopäiväisesti ja yhtä osapäiväisesti. Ryhmäperhepäiväkodissa kaksi hoitajaa voi samanaikaisesti hoitaa enintään kahdeksaa lasta kokopäiväisesti sekä kahta osapäiväisesti. Kolme hoitajaa voi hoitaa ryhmäperhepäiväkodissa enintään kahtatoista lasta. Ammattitaitoisen kasvatusta ja hoitohenkilöstön riittävä määrä on keskeisimpiä päivähoitoon turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä. Päivähoitoasetuksessa säädetyn henkilömitoituksen tarkoitus on turvata lapsen hyvä hoito sekä vastata hänen yksilöllisiin tarpeisiinsa. Henkilöstömitoitusta noudatetaan myös vakituisen henkilöstön poissaolojen aikana.

LASTEN OSALLISUUS VARHAISKASVATUKSESSA, KASVATUSKUMPPANUUS

Kasvatuskumppanuus tarkoittaa varhaiskasvatushenkilöstön ja vanhempien yhteistä sitoutumista lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseen. Kumppanuudessa vanhemmat ja työntekijät ovat tasavertaisia, mutta erilaisia lapsen tuntijoita. Lapselle läheisten aikuisten toimiva yhteistyösuhde kannattelee lapsen siirtymistä ja elämistä kodin ja päivähoiton kasvuympäristössä. Kasvatuskumppanuus rakentuu kuulemisen, kunnioituksen, dialogisuuden ja luottamuksen periaatteille, työntekijä asettuu kuulemaan vanhemman asiaa, ajatuksia ja puhetta ja uskaltaa ottaa vastaan erilaisia viestejä. Kunnioitus ilmenee työntekijän lasta, perhettä ja vanhempia arvostavina ajatuksina ja tekoina. dialogisuus merkitsee yhteisen ymmärryksen rakentamista ja luottamuksellisen keskusteluilmapiirin luomista vanhempien ja henkilöstön välille. Kasvatuskumppanuuden lähtökohtana on lapsen näkeminen osana perheyhteisöään. Osa lasten osallisuutta toteutuu päivähoiton ja vanhempien kasvatuskumppanuutena esim. vanhempien ja henkilöstön välisissä lapsikohtaisissa kasvatuskeskusteluissa.

Osallisuus on viimeaikoina ollut keskusteluissa niin päivähoitossa kuin yhteiskunnassa yleisemminkin. Keskusteluissa kiinnittää huomiota se, että osallisuus liitetään niissä olennaisella tavalla hyvinvointiin. Hyvinvointi toteutuu vain jos ihmisellä on mahdollisuus vaikuttaa omaan elämäänsä ja kokea se näin mielekkääksi. Myös lapsen osallisuutta on ryhdytty korostamaan niin yhteiskunnallisessakin toiminnassa kuin lapsi- ja oppimistutkimuksessa. Osallisuuden perusteet luodaan lasten lähiverkossa, kuten päivähoitossa, koulussa ja kotona.

Laajasti ymmärrettynä osallisuus on yhteisöön liittymistä, kuulumista ja siihen vaikuttamista, ja siihen liittyy aina vastavuoroisuus. Lapsen tiedon ja kulttuurin korostaminen ei kuitenkaan saa peittää alleen aikuisen osaamista.

Päivähoiton toimintakulttuurin kannalta on keskeistä tarkastella aikuisten ja lasten maailmojen yhteensovittamista, yhteistoimintaa ja sitä miten ne kohtaavat toisensa. Osallisuus korostaa yhteisöllisyyttä, siinä ei nosteta aikuista tai lasta keskiöön, vaan he ovat tasavertaisina toimijoina. Osallisuuden kannalta merkittävää on yksilön kokemus yhteisöön kuulumisesta ja siihen vaikuttamisesta. Osallisuus merkitsee lapsille asteit-

tain mukaan tulemista aikuisten rakentamaan maailmaan ja sen asettamiin vaatimuksiin.

Lapsen osallistumisessa varhaiskasvatuksessa ei ole kyse mistään päivähoiton arjen ulkopuolisesta lisätoiminnasta vaan lasten osallistumisen tukemisesta nimenomaan päivähoiton arjessa. Lasten todellinen osallistuminen edellyttää aikuisilta

- turvallisen toimintaympäristön luomista ja lasten tarpeisiin vastaamista
- aitoa kuuntelua, ajan antamista ja läsnäoloa
- lasten aktiivisuuden ja keskinäisen vuorovaikutuksen tukemista
- lasten mielipiteiden ja toiveiden selvittämistä ja niiden huomioimista niin, että syntyy kokemuksia vaikuttamisesta

tavoite	suunnitellut toimenpiteet	vastuutaho
vanhempien osallisuuden lujittaminen päivähoiton arjessa	lasten yksilöllisen varhaiskasvatussuunnitelman ja siihen liittyvien ikäkausikaavakkeiden systemaattinen käyttäminen jokaisessa päivähoitoyksikössä	päivähoitoyksiköt
lasten osallistaminen	kasvatuskeskustelujen säännöllinen pitäminen asiakastyytyväisyyskyselyn järjestäminen lasten mukaan kutsuminen vanhempien kanssa käytäviin kasvatuskeskusteluihin mahdollisuuksien mukaan lapsen osallistuminen vuorovaikutukseen päivähoiton arjessa	

VARHAISKASVATUSUUNNITELMA

Varhaiskasvatussuunnitelma on tärkeä ohjaava ja linjaava asiakirja kaupungin varhaiskasvatusta suunniteltaessa ja toteutettaessa. Varhaiskasvatussuunnitelma on moniportainen:

- kuntakohtainen varhaiskasvatussuunnitelma, joihin päivähoitoyksiköiden omat varhaiskasvatussuunnitelmat pohjautuvat
- päivähoitoyksiköiden varhaiskasvatussuunnitelmat ovat konkreettisia toimintasuunnitelmia. Niistä löytyvät kuvaukset toiminnan arjesta.
- Jokaiselle päivähoitossa olevalle lapselle laaditaan oma henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma. Tässä sovitaan lapsen ja hänen vanhempiansa kanssa konkreettisesti lapsen kasvatustavoitteista.

Osallisuus on yhteisöllinen toimintakulttuuri, jossa kaikilla, lapsilla, vanhemmilla ja päivähoiton henkilöstöllä on mahdollisuus saada äänensä kuuluviin.

tavoite	suunnitellut toimenpiteet	vastuutaho
henkilöstön, vanhempien ja lasten osallistuminen suunnitelman laatimiseen	varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen Sastamalaan yksikkökohtaisten suunnitelmien päivittäminen kunnan varhaiskasvatussuunnitelman mukaiseksi lasten osallistuminen lapsen ikä- ja kehitysvaiheen mahdollistamalla tavalla varhaiskasvatussuunnitelmien laadintaan	varhaiskasvatuksen päällikkö päivähoitoyksiköt

PERUSOPETUS

Perusopetuksen tehtävänä on antaa oppilaalle mahdollisuus monipuoliseen kasvuun, oppimiseen ja terveen itsetunnon kehittymiseen, jotta oppilas voi hankkia elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja, saada valmiudet jatko-opintoihin ja osallistuvana kansalaisena kehittää demokraattista yhteiskuntaa.

Perusopetuksen osalta lapsi- ja nuorisopoliittisessa ohjelmassa on keskitytty kodin ja koulun väliseen yhteistyöhön, oppimisen tukeen, oppilaskerhotoimintaan, oppilaskuntatyöhön, oppilashuoltoon, aamu- ja iltapäivätoimintaan ja oppilaanohjaukseen.

KODIN JA KOULUN VÄLINEN YHTEISTYÖ

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT, TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Perusopetuslain 3§:n mukaan opetuksen järjestämisessä tulee olla yhteistyössä kotien kanssa. Perusopetusasetuksen 9 § edellyttää, että opetuksen järjestäjä ilmoittaa ennalta oppilaille ja heidän huoltajilleen opetuksen yleisestä järjestämisestä, opetustunneista ja opetuksen yhteydessä järjestettävästä muusta toiminnasta sekä työajoista. Lisäksi ilmoitetaan muista tarpeellisista opetuksen järjestämiseen liittyvistä asioista kuten oppilashuollosta ja mahdollisuudesta osallistua kodin ja koulun väliseen yhteistyöhön. Huoltajilla on ensisijainen vastuu lapsen ja nuoren kasvatuksesta. Koulu tukee kotien kasvatustehtävää ja vastaa oppilaan kasvatuksesta ja opetuksesta kouluyhteisön jäsenenä.

Kodin ja koulun yhteistyötä toteutetaan sekä yhteisö- että yksilötasolla. Opetussuunnitelmassa ja koulun lukuvuosisuunnitelmassa määritellään konkreettisesti yhteistyön toteuttaminen. Vähimmäisvaatimuksena on tavata huoltajat oppilasta ja hänen lähikouluun koskevista asioista lukuvuosittain.

Sastamalassa varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen osaprosesseissa on luotu käytännöt kodin ja koulun yhteistyölle. Alkuopetuksen, erityisopetuksen ja oppilashuollon ohjeistuksella on lisätty merkittävästi yhteistyötä koteihin ja huoltajien mahdollisuutta saada yk-

silöllistä tietoa oppilaasta ja hänen koulumenestyksestään. Yhteistyötä on lisätty perusopetuksen nivelvaiheissa, kun oppilaan luokka, lähikoulu ja koulumuoto muuttuvat.

Kodin ja koulun yhteistyömuodoiksi ovat vakiintuneet yhteiset vanhempainillat, oppilaan huoltajien ja opettajan kanssa käytävät vanhempainvartit ja arviointikeskustelut. Yksilöllisessä tapaamisessa voi myös oppilas olla mukana. Koulujen vanhempainyhdistykset ja oppilaskunnat sekä kouluissa toimivat vapaaehtoiset luokkatoimikunnat ovat lisäämässä kouluviihtyvyyttä ja oppilaitten virkistymistä tukemalla taloudellisesti luokkien retki- ym. toimintaa. Kodin ja koulun yhteistyöstä tiedottaminen tapahtuu sekä koulujen omien tiedotteiden, tiedotelehtien että yhä useammin myös sähköisen viestinnän avulla.

Toimenpiteet:

Sastamalan kaupungin perustamisen yhteydessä peruskoulujen johtokunnat on lakkautettu. Johtokunnan toiminnan loputtua yksittäistä koulua koskevat asiat eivät kulkeudu kunnan perusopetuksesta päättävälle virallisen kansalaisvaikuttamisen kautta. Johtokunnan tilalle on ehdotettu perustettavaksi rekisteröity koulun vanhempainyhdistys, joka toimii linkkinä koulun oppilaiden huoltajien ja kunnan viranomaisen välillä. Yhtenä ehdotuksena on ollut koulukummitoiminta, mutta perusopetuksessa vanhempainyhdistysten perustaminen on katsottu käytännöllisimmäksi vaihtoehdoksi kodin ja koulun yhteistyön edistäjänä sekä koulussa että koulun ulkopuolella.

Sähköisen viestinnän ja Sastamalan koulujen verkkosivujen yhtenäistäminen ja laadun parantaminen on lähiajan tavoitteita, jolloin kodin ja koulun yhteistyöhön saadaan lisää vaikuttavuutta.

OPPIMISEN TUKI

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

Oppimisen tuen järjestelmä on valtakunnallisesti uudistumassa perusopetuslain tulevien muutosten myötä (hallituksen esitys perusopetuslain muuttamiseksi (HE 109/2009). Lakiesitykseen ja erityisopetuksen strategiaan (OPH, 2007) liittyen myös Sastamala on ollut mukana opetushallituksen koordinoimassa Kelpo-kehittämistoiminnassa kevästä 2008 lähtien. Kehittämistoiminta on saanut rahoitusta vuoden 2010 ajaksi ja lisärahoitusta tul-

laan hakemaan myös vuodelle 2011. Sastamalassa alkoi syksyllä 2009 myös oppilashuollon hanke. Hankkeiden yhteistyö on tiivistä ja keskittynyt oppimisen tuen kehittämiseen. Hankkeet ovat olennainen osa koko perusopetuksen kehittämistä.

Kehittämistyön taustalla on valtakunnallisesti erityisopetukseen otettujen/siirrettyjen oppilaiden määrän kasvu, yleisten tuen muotojen, kuten esimerkiksi osa-aikaisen erityisopetuksen, tukiopetuksen, oppilashuollon palvelujen ja erilaisten joustavien opetusjärjestelyjen niukahko käyttäminen, tunne-elämältään ja sosiaaliselta käyttäytymiseltään haastavien oppilaiden opetus sekä kirjavat käytännöt.

Erityisopetuksen strategia (OPH, 2007) korostaa ennaltaehkäisevän ja varhaisen tuen merkitystä. Yksilöllisten oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarpeiden tunnistamista tulee seurata oppilaalle tarjottu tarkoituksenmukainen tuki. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki käsittää jokaiselle oppilaalle kuuluvan, yleisen tuen sekä tehostetun ja erityisen tuen. Uutena terminä käyttöön otetaan siis tehostettu tuki. Tehostettu tuki tarkoittaa yleisten opiskelun tukitoimien tehostamista määrällisesti ja laadullisesti. Oppilaan tulee pääsääntöisesti saada tehostettua tukea ennen kuin hänelle harkitaan erityisen tuen päätöstä. Erityisopetuksen strategian peruseriaatteena on inklusiivisen kasvatuksen ja opetuksen toteutuminen. Tämä merkitsee lähikouluperiaatteen vahvistamista sekä hallinnon, että opettamisen tasolla. Lähikouluperiaatteen toteutuminen tarkoittaa sitä, että oppilaalla on oikeus opiskella omassa lähikoulussaan aina kun se on mahdollista ja oppilaan edun mukaisesti.

Sastamalassa on kuntaliitoksen jälkeen toimittu erityisopetuksen osalta vanhoilla järjestelyillä. Esimerkiksi kiertävien laaja-alaisten erityisopettajien alueisiin ja kouluihin ei ole tehty Sastamalan aikana muutoksia. Kelpo-työryhmän tehtäväksi tuli suunnitella Sastamalan erityisopetuksen strategiaa. Suunnittelun lähtökohdaksi otettiin alueellinen palvelurakenne lähikouluperiaatteen mukaisesti. Tavoitteena on tarjota riittävät palvelut alueellisesti (läntinen alue, keskustan alue, eteläinen alue, pohjoinen alue). Koulunkäynnin tuki pyritään tarjoamaan ensisijaisesti oppilaan lähikoulussa. Jos tämä ei ole mahdollista, voidaan tuki tarjota alueellisesti, esimerkiksi alueen pienryhmässä. Tarvittaessa opetus ja tuki tarjotaan toisen alueen koulussa. Harjaantumisopetusta annetaan edelleen Muistolan koulussa.

Lukuvuosi 2009-2010 on Sastamalassa uusien käytäntöjen käyttöönottamisen ja testaamisen vuosi. Käytäntöjä selvennetään ja lomakkeistoa kehitetään saadun palautteen perusteella. Sastamalan kaikki koulut ovat jo mukana tuen kolmiportaisuuden toteuttamisessa. Oppilashuollon uudet käytännöt tuovat toimintaan hyvän rungon.

Kelpo-työryhmä tekee lukukauden 2009-2010 aikana muutokset Sastamalan opetussuunnitelmaan opiskelun tuen osalta uudistuvan lain ja erityisopetuksen strategian mukaisesti.

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Perusopetuksen kehittämistoiminnan tavoitteena on

- uudistuvan perusopetuslain mukaiset perusopetuspalvelut
- painopisteen siirtäminen aiempaa selkeämmin varhaiseen tukeen ja ennaltaehkäisevään toimintaan
- vahvistaa oppilaan oikeutta opiskella omassa lähikoulussaan ja omassa luontaisesti määräytyvässä oppilasryhmässään
- kehittää alueellista palvelurakennetta
- turvata tuen järjestäminen oppilaalle tarkoituksenmukaisesti ongelmien ilmettyä
- vahvistaa oppilaiden tarpeiden yksilöllistä huomioimista
- tuen jatkumon varmistaminen (nivelevaiheiden tehostaminen)
- yleisen, tehostetun ja erityisen tuen käytäntöjen kehittäminen ja vakiinnuttaminen
- tunne-elämän ja sosiaalisen sopeutumattomuuden ongelmien huomioiminen (ennaltaehkäisy, moniammatillinen yhteistyö)
- tasa-arvoisuuden vahvistaminen tuen saatavuuden suhteen
- moniammatillisen yhteistyön kehittäminen (käytännöt, hoitopolku)

Tuen järjestämisen lähtökohtana on lähikouluperiaate. Opetuksen järjestämispaikka voi olla kuitenkin oppilaan tarpeiden mukaisesti lähikoulun perusopetusryhmän lisäksi lähikoulun, lähialueen tai muun alueen koulun pienryhmä.

Jotta alueellinen palvelurakenne voitaisiin toteuttaa ja sitä jatkossa kehittää, tarvitaan alueellisesti riittävät resurssit ja henkilökunnan täydennyskoulutusta lähikoulujen tietotaidon lisäämiseksi. Tuen tarjoamisen osalta korostuu erityisesti erityisopetuksen määrä.

Kasvatus- ja opetuslautakunta on linjannut (20.1.2010) Kelpo-työryhmän esityksen mukaisesti tavoitteeksi opetusresurssin kohdentamisen erityisopetukseen alueellisen palvelurakenteen toteuttamiseksi. Lisäksi henkilöstön täydennyskoulutukseen oppimisen tuen osalta kiinnitetään erityistä huomiota.

Muita käytännön toimia opetuksen tuen kehittämiseksi ovat:

- Sastamalan erityisopetuksen strategian laatiminen osana perusopetuksen strategiaa
- lähikoulujen tietotaidon ja resurssien vahvistaminen
- kasvatuksen- ja opetuksen prosessikuvauksien laatiminen
- hallinnonalat ylittävä yhteistyö (yhteistyöpalaverit, hoitopolku-suunnittelu, käytännöistä sopiminen)
- henkilökunnan täydennyskoulutuksen järjestäminen
- oppilashuollon uusien toimintamallien käyttöönottoaminen (lomakkeisto, toimintamalli)
- tuen kolmiportaisuuden toteuttaminen (uusien toimintamallien käyttöönottoaminen)
- yhtenäisten käytäntöjen suunnittelu varhaiskasvatuksen kanssa (tuen porrastus, tuen jatkumo)
- tiedonsiirtokäytännöistä sopiminen
- Askeleittain -ohjelman hankkiminen ja toteuttaminen päivähoidossa ja kouluissa (sosiaalisten- ja tunnetaitojen opetusohjelma)
- pedagogisten menetelmien kehittäminen (eriyttäminen, tukiopetus, samanaikaisopetus, joustavat opetusjärjestelyt, joustavat ryhmittelyt)

OPPILASHUOLTOHANKE

HANKKEEN KUVAUS JA TAVOITTEET:

1. Oppilas- ja opiskelijahuoltokäytänteiden yhtenäistäminen ja yhteistyön järjestäminen uudessa Sastamalan kaupungissa
2. Oppilashuoltoryhmien toiminnan yhtenäistäminen ja kehittäminen
3. Oppilas- ja opiskelijahuollon palvelukokonaisuuden kartoittaminen ja jäsentäminen

4. Oppilashuollon palvelukokonaisuuden toimintamuotojen ja laadun kehittäminen moniammatillisesti

KUVAUS HANKKEEN TOIMINNASTA JA TULOKSISTA:

- Oppilashuoltoryhmien toimintakäytänteiden kartoittaminen uuden Sastamalan alueella
- Näiden käytänteiden yhtenäistämisen suunnittelu
- Yhtenäisten oppilashuoltoryhmäkäytänteiden käyttöön saattaminen lukuvuoden alusta
- Oppilashuoltokäytänteiden kehittäminen vastaamaan erityisopetuksen uudistuksen haasteisiin ja kentältä nousseisiin tarpeisiin (hankepsykologi Anna Tammisalo)
- Materiaalin laatiminen uudistettujen oppilashuoltokäytänteiden toteutuksen tueksi (Lomakkeita oppilashuoltoryhmätoimintaan, oppilaiden tukemiseen ja moniammatillisen yhteistyön tueksi)
- Neuvottelemineen niin sanottujen koulun ulkopuolisten moniammatillisten yhteistyötahojen kanssa
- Tämän yhteistyön kehittäminen vastaamaan selkeämmin koulun tarpeita ja tarjoamaan apua oppilaille ja perheille (Parhaillaan laaditaan yhteistyössä ns. hoitopolkuja ja lähettämiskäytänteitä)
- Kouluvalmiusprosessin kehittäminen

Tavoite (Mihin pyritään, miksi tehdään)	Toimenpiteet, keinot (Mitä tehdään)
Oppilashuoltoryhmien toiminnan yhtenäistäminen ja kehittäminen (ja uusien lakien vaatimukseen vastaaminen)	Nykytilan kartoituksen ja arvioinnin pohjalta työryhmä ja asiantuntijat työstävät. Uuden Sastamalan kaupungin oppilashuollon opsin laadinta
Kehitettyjen ja yhtenäistettyjen toimintatapojen (ohr:n käytänteet) testaaminen käytännössä	Kaikkien koulujen oppilashuoltoryhmät aloittivat 08/2009 toimintansa kehitettyjen ja yhtenäisten toimintamallien mukaan

Toimivan oppilashuollon palvelukokonaisuuden luominen	Oman oppilashuollon toimintamallin luominen ja vakiinnuttaminen toimimaan hallintokuntien välisenä yhteistyönä
Kehitettyjen käytänteiden toteuttamiseen vaadittavien resurssien ja tuen tarjoaminen koulun arjen toimijoille	Tarpeiden selvittäminen, resurssien organisointi, resurssien ja tuen tarjoaminen
Oikea-aikaisten ja tarkoituksenmukaisten oppilashuollon palveluiden tarjoaminen oppilaan hyvinvoinnin turvaamiseksi	Koulun oppilashuoltoryhmän toiminnan kehittäminen ja laadun valvominen Palvelukokonaisuuden selvittäminen kaikkien yhteistyötahojen kanssa ja tätä kautta sen kehittäminen Oman oppilashuollon toimintamallin kehittäminen ja vakiinnuttaminen

OPPILASKERHOTYÖ PERUSOPETUKSESSA

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

Oppilaskerhotyö tukee perusopetuslain 47 §:n mukaisesti perusopetuksen muuta toimintaa. Kunta järjestää sitä tarkoituksenmukaiseksi katsomallaan tavalla. Viime vuosien taantuman vuoksi perusopetuksen tuntikehyksessä oppilaskerhotyölle varattujen tuntien määrä on vähentynyt. Valtion kerhotyön kehittämiseen osoitetuilla hankerahoilla on vuosina 2008-2010 kuitenkin voitu tarjota oppilaskerhotyötä kaikille niille kouluille, jotka ovat kerhotyötä halunneet järjestää. Hankkeessa ovat olleet mukana kaikki Sastamalan yläkoulut ja vähintään 12 alakoulua. Oppilaskerhojen kokonaismäärä kouluilla on 35. Yksittäisen kerhon osallistujamäärä vaihtelee 8 –20 oppilaan välillä. Nykyisillä voimavaroilla kerhotyötä voidaan järjestää 27 viikkona lukuvuodessa. Kerhonohjaajina toimii

luokanopettajia, aineenopettajia, koulunkäyntiavustajia ja liikunnanohjauksen ammattilaisia. Kerhojen toiminta sisältää liikuntaa, askartelua, käsityötä, ilmaisua, kuvaamataitoa, näyttämötaidetta, musiikkia, luonnontieteitä, ATK:ta, vieraita kieliä, tukioppilastyötä, kotitaloutta, läksyparkkia ja luovaa kirjoittamista.

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Kerhotoiminnan yleiset tavoitteet määritellään opetussuunnitelmassa ja yksittäisen oppilaskerhon toiminnasta mainitaan koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

Kerhotoiminnan tulee tarjota monipuolista, lasta ja nuorta arvostavaa toimintaa sekä tilaisuuksia myönteiseen vuorovaikutukseen aikuisten ja toisten lasten kanssa.

Kerhot ovat oppilaille vapaaehtoisia ja kerhon opetus ja ohjaus on oppilaille maksuton.

Kerhotoiminnan tulee tukea kodin ja koulun kasvatustyötä, lisätä osallisuutta sekä tavoittaa oppilaita, joilla ei ole säännöllisiä harrastuksia. Viimeksi mainitut ovat helpoimmin syrjäytymisvaarassa. Oppilaan tulee voida osallistua kerhotyöhön koulun ja kodin sijainnista, kuljetuksista ja taloudellisista olosuhteista riippumatta. Muita keskeisiä tavoitteita ovat taitojen, toiminnan ja ajattelun kehittäminen, omaehtoinen tuottaminen sekä ilon ja onnistumisen kokemukset.

Toimenpiteet:

Perusopetuksen kerhotyön toteuttaminen on sidoksissa sekä valtion viranomaisen että kunnan osoittamaan panostukseen. Opetushallitus on jatkamassa vuodesta 2010 eteenpäin kerhotoiminnan kehittämisen rahoitusta. Sastamalan kaupungin prosessiorganisaatiossa lasten ja nuorten kasvatuksessa ja ohjauksessa tulee prosessin sisällä tarkastella mahdollisuuksia toteuttaa jokin osuus oppilaskerhotyöstä muun kuin opetushenkilöstön avulla. Yhteistyön mahdollisuuksia liikuntapalvelujen sekä Sastamalan opiston (taiteen perusopetus) kanssa tulee avoimemmin tutkia.

Kolmannen sektorin palveluja ja palvelutarjontaa seurakuntien, urheiluseurojen, yhdistysten ja järjestöjen tuottamana on tarkasteltava merkittävänä mahdollisuutena toteuttaa osa koulujen kerhotoiminnasta.

AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINTA

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

Aamu- ja iltapäivähoitoa järjestetään Sastamalassa 12 toimipisteessä, pääosin kaupungin omissa toimipisteissä (Häijää, Illo, Karkku, Kiikka, Marttila, Muistola, Stormi, Suodenniemi ja Uotsola). Varilassa, Pehulassa (iltapäivä-toiminta) ja Tyrväänkylässä se toimii tällä hetkellä ostopalveluna. Sastamalassa aloitti syksyllä 2009 aamu- ja iltapäivätoiminnan koordinaattori (perusopetuksen apulaisjohtaja) toimintojen yhtenäistämiseksi ja laadun varmistamiseksi. Koordinaattori on kerännyt tietoa ryhmäkoosta/aikuinen yksiköittäin huomioiden myös osallistujien iän ja erityistarpeen. Toimipisteillä on omat toiminta- ja turvallisuussuunnitelmat, ei vielä yhtenäistä toimintatapaa. Toiminta on aktiivista ja käyttäjät ovat pääosin tyytyväisiä palveluun. Suurimmat tavoitteet löytyvät siis laadun takaamisesta ja turvallisuuden ennakoinnista sekä toiminnan monipuolistamisesta.

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Toimipisteiden toimintasuunnitelmat ja turvallisuussuunnitelmat on tarkoitus yhtenäistää käyttöön syksyyn 2010 mennessä. Koordinointi jatkuu toistaiseksi, kunnes peruspohja on rakennettu kattavasti. Syksyllä 2011 tarve arvioidaan uudelleen. Ryhmäkokoraportin jälkeen mietitään kasvatusjohtajan johdolla toiminnan laadun ja taloudellisuuden kannalta mahdollisia muutoksia toimipisteissä. Ohjaajien kesken tehdään myös omat laatukriteerit aamu- ja iltapäivätoiminnalle. Sisältö keskittyy arvoihin, toimintamalleihin ja sääntöihin. Lasten ja perheiden toiveiden ja palautteen huomiointi on tärkeää.

Toimenpiteet:

Koordinaattorin johdolla kevään aikana toiminnan ohjaajilla tapaaminen, jossa esitellään toimintasuunnitelmien runko sekä saadaan koulutusta turvallisuussuunnitelmien laatimiseen ja turvallisuuden tarkistamiseen. Toimipisteet luovat alkavalle lukuvuodelle 2010-2011 omat toimintasuunnitelmat ja turvallisuussuunnitelmat omien yksiköidensä luonnehuomioiden, pohjana Sastamalan uusi runko näille osa-alueille. Laadun takaamiseksi syksyllä 2010 tarkistetaan valmiit suunnitelmat ja arvioidaan toiminnan laatua. Arvokello, erilaisten toimintamallien vertailu ja säännöt käydään läpi yhteistoiminnallisesti ohjausryhmässä ja sen jälkeen toimipisteissä lasten kanssa. Tämän jälkeen annetaan huoltajille

mahdollisuus vielä osallistua näiden viimeistelyyn joko vanhempainillassa tai kirjallisella palautteella. Suunnitelmia ja toiminnan laatua arvioidaan jatkossakin vuosittain, mutta yleensä vain hienosäätönä. Jatkuvuus ja pysyvyys ovat myös arvoja, joita toiminnassa tulee vaalia.

OPINTO-OHJAUS

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT, TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä jatkumo, jonka toteutuminen taataan siten, että ohjaustyöhön osallistuvat opettajat toimivat yhteistyössä oppilaan opintopolun aikana ja opiskelun nivelvaiheissa. Kaikkien opettajien tehtävänä on ohjata oppilasta oppiaineiden opiskelussa sekä auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja oppimisen valmiuksiaan sekä ennaltaehkäistä opintoihin liittyvien ongelmien syntymistä. Jokaisen opettajan tehtävänä on oppilaiden persoonallisen kasvun, kehityksen ja osallisuuden tukeminen.

Oppilaalla ja hänen huoltajallaan on oltava mahdollisuus saada tietoa perusopetuksen työtavoista, valintamahdollisuuksista ja niiden merkityksestä oppilaan oppimiselle ja tulevaisuudelle. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen tulee selvittää ohjauksen järjestämiseen, opiskeluun, oppilashuoltoon ja tukipalveluihin liittyvät koulukohtaiset asiat. Huoltajalle tulee järjestää tilaisuuksia neuvotella oppilaan opiskeluun ja valintoihin liittyvistä kysymyksistä opettajan, oppilaanohjaajan, oppilaan ja huoltajan yhteisissä tapaamisissa. Koulussa toteutettavan ohjauksen tulee ennaltaehkäisevän toiminnan lisäksi tukea erityisesti niitä oppilaita, joilla on opiskeluun liittyviä vaikeuksia tai jotka ovat vaarassa jäädä koulutuksen tai työelämän ulkopuolelle perusopetuksen jälkeen.

Ohjaustoiminnan periaatteet ja työnjako eri toimijoiden kesken on määritelty opetussuunnitelmassa. Opetussuunnitelmassa on kuvaus, miten yhteistyötä paikallisen työ- ja elinkeinoelämän kanssa toteutetaan koko koulun toiminnan tasolla. Tämän yhteistyön keskeisen osan muodostavat työelämän edustajien vierailut luokkatunneilla, työpaikkakäynnit, projektityöt, eri alojen tiedotusmateriaalien käyttö ja työelämään tutustuminen (TET).

Eri oppiaineiden opetukseen tulee sisällyttää kokonaisuuksia, jotka liittävät opiskeltavan aineen antamat tiedot ja taidot työelämän vaatimuksiin ja mahdollisuuksiin.

Sastamalan kouluilla ohjauksella tuetaan oppilaiden koulutyötä ja kasvua. Oppilaiden ohjaaminen on kaikkien koulussa työskentelevien yhteinen tehtävä. Luokanopettaja vastaa ohjauksen toteuttamisesta vuosiluokilla 0-6 yhdessä muiden opettajien kanssa. Vuosiluokilla 7-9 ohjaussuunnitelmaa koordinoi opinto-ohjaaja. Luokanohjaaja seuraa oppilaan koulutyöskentelyä ja huolehtii luokkansa käytännön asioista. Aineenopettaja opastaa oman oppiaineensa opiskeluun ja oppimiseen. Koulutuksen nivelvaiheet huomioidaan ohjauksessa erityisesti.

Oppilaan ohjaaminen kehittää monipuolisesti keskeisiä elämäntaitoja. Lähtökohtana on elinikäisen oppimisen ajattelu. Oppilaan ohjaaminen lähtee yksilöllisyyden periaatteesta. Oppijaa tuetaan löytämään omat voimavaransa ja vahvuutensa ja häntä kannustetaan tavoitteelliseen suunnitteluun. Oppilasta tuetaan eri valintatilanteissa ja annetaan tietoa eri vaihtoehdoista sekä ohjataan itsenäiseen tiedonhankintaan. Tavoitteena on löytää oppilaan kannalta tarkoituksenmukaisia ratkaisuja nykyisiä ja tulevia valintoja ajatellen. Yhteistyössä koulun koko henkilöstön kanssa etsitään kulloiseenkin tilanteeseen oppilaan kannalta parhaat ratkaisut ja tavat selviytyä erilaisista valinta- tai ongelmatilanteista sekä kehittää selviytymiskeinoja tulevaisuudessa.

Henkilökohtaisen ohjauksen painopiste on yläkoulussa 7. ja 9. luokalla. 7. luokalla painopiste on opiskeluun ja oppimiseen liittyvissä valmiuksissa sekä koulun sisäisissä asioissa. Tässä vaiheessa keskeistä on opiskeluohjelmaan liittyvien valintojen ohjaus. 7. luokalla kartoitetaan jokaisen oppilaan mahdollinen tuen tarve ja ohjataan käyttämään tarvittavia tukitoimenpiteitä. Jokainen oppilas saa tarvitsemansa tuen ja ohjauksen. Yhdeksännelle luokalle edetessä painopiste siirtyy jatko-opiskeluun ja laajempiin yhteiskunnallisiin sisältöihin. 9. luokalla ohjaus keskittyy päättöluokan jälkeisten opintojen suunnitteluun. Oppilaat perehdytetään myös muihin ohjaus-, tieto- ja neuvontapalveluihin sekä internetin kautta saatavaan informaatioon ja muihin verkkopalveluihin. Myös huoltajille tarjotaan tilaisuus henkilökohtaiseen keskusteluun luokanohjaajan ja/tai oppilaanohjaajan kanssa.

Oppilaille pyritään antamaan monipuolinen kuva työelämästä ja yhteiskunnasta sekä edistämään koulutuksellista, etnistä ja sukupuolten tasa-arvoa. Työelämään tutustuminen

aloitetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa tutustumalla lähiympäristössä eri ammatteihin ja aloihin. Vuosiluokilla 7-9 järjestetään erillisiä pidempiä tutustumisjaksoja. Työelämään tutustuminen toteutetaan luokilla 7, 8 ja 9 siten, että tutustuminen tukee jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelua sekä itsetuntemuksen kehittymistä. Oppilaiden omatoimisuutta ja itsenäisyyttä kehitetään pyrkimällä siihen, että he hankkivat tutustumispaikkansa itse. Ennakkotehtävät, jakson aikana ja sen jälkeen tapahtuvat arvioinnit, raportit ja projektityöt auttavat oppilasta hyödyntämään kokemuksiaan laajemmin. Kokeuksia hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan myös muiden aineiden oppitunneilla.

Nivelvaiheyhteistyötä tehdään siirryttäessä sekä alakoulusta yläkouluun että yläkoulusta toiselle asteelle. Saattaen vaihtaminen, jolloin luokanopettajat, erityisopettajat, oppilaanohjaajat ja tarvittaessa mahdollisesti myös koulun sosiaalityöntekijä kokoontuvat, mahdollistaa oppilaiden turvallisen siirtymisen uuteen kouluun ja mahdollisimman nopean ryhmäytymisen uuteen luokkaan. Siirryttäessä toiselle asteelle oppilaanohjaajat ja erityisopettajat välittävät oppilaan kannalta oleellisen tiedon uuteen opiskelupaikkaan ja helpottavat näin opiskelun aloittamista. Oppilaanohjaajat suorittavat myös ns. jälkiseurannan eli seuraavat peruskoulunsa päättäneiden oppilaiden hakeutumisen, opiskelupaikan vastaanottamisen ja opintojen aloittamista sekä tarttuvat mahdollisiin koulupudokkaisiin ja heidän perheisiinsä.

OPPILASKUNNAT

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

Jokaisessa Sastamalan kaupungin perusopetuksen koulussa toimii oppilaskunta. Jokaisella koululla on nimetty ohjaava(t) opettaja(t) vastaamaan oppilaskuntatoiminnasta. Ohjaava opettaja saa korvauksen työstään. Oppilaskuntatoiminta on osa kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelmaa ja on koulupäivän aikana tapahtuvaa toimintaa. Toimintaa koordinoi tehtävään nimetty opettaja yhteistyössä Nuorisopalveluiden edustajan kanssa.

Oppilaskuntatoiminnan tarkoituksena on

- tuoda esille oppilaiden mielipide koulua koskevissa asioissa ja osallistua yhteistyössä rehtorin, opettajien ja vanhempainyhdistyksen kanssa koulua koskevien päätösten tekemiseen

- parantaa koulu- ja välituntiviihtyvyyttä
- lisätä oppilaiden kiinnostusta yhteisiin asioihin
- aktivoida oppilaita toimimaan yhteisen hyvän vuoksi
- harjoitella käytännössä demokratiataitoja
- luoda oppilaille tunne osallisuudesta ja vaikuttamisesta
- lisätä tietoa yhteiskunnassa vaikuttamisesta

Alakoulujen oppilaskunnat kokoontuvat kaksi kertaa lukuvuodessa Yhteisryhmän kokoukseen. Yhteisryhmässä jokaisen koulun oppilaskuntaa edustaa kaksi oppilasta. Yhteisryhmän tarkoituksena on kouluttaa, tukea ja motivoida oppilaskunnissa toimivia oppilaita ja ohjaavia opettajia sekä kehittää oppilaskuntatoimintaa.

Kevätlukukauden Yhteisryhmä toteutuu Huippukokouksen yhteydessä. Huippukokouksessa jaetaan rahaa alakoulujen oppilaskuntien kehittämishankkeille koulu- ja välituntiviihtyvyyden parantamiseksi. Jaossa oleva määräraha on kasattu tilakeskuksen, kasvatustuotteen ja nuorisovaltuuston budjeteista. Huippukokouspäivänä järjestetään Lastenfoorumi, jossa oppilaskuntien edustajilla on mahdollisuus tehdä kysymyksiä ja aloitteita sekä käydä keskustelua kaupungin johtavien virka- ja luottamusmiesten kanssa.

Alakoulujen oppilaskuntien puheenjohtajilla on puhe- ja läsnäolo-oikeus Nuorisovaltuuston kokouksissa. Nuorisovaltuuston edustajien kautta oppilaskunnat saavat tarvittaessa äänensä kuuluviin kaupunginvaltuustossa, -hallituksessa ja lautakunnissa.

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Kehittää lasten ja nuorten osallisuutta Sastamalan kaupungin päätöksenteossa.

- Koulutetaan luottamushenkilöitä ja viranhaltioita aktivoimaan nuoria päätöksenteossa
- Varmistetaan, että oppilaskuntien ja nuorisovaltuuston toimijat ovat tietoisia oppilaskuntien puheenjohtajien oikeudesta osallistua nuorisovaltuuston kokouksiin. Parannetaan toimijoiden välistä viestintää, jotta em. oikeutta käytettäisiin.
- Kehitetään Lastenfoorumityöskentelyä

Tarjota lapsille ja nuorille mahdollisuus vaikuttaa päivittäiseen työ- ja toimintaympäristöönsä

- Alakoulujen osalta kehitetään edelleen huippukokouskäytäntöä

- Oppilaskunnat otetaan mukaan koulutilojen kehittämis- ja kunnostamistyöhön
- Oppilaskuntien kautta kuullaan lapsia ja nuoria asuinalueiden ja vapaa-ajanviettopaikkojen kehittämistyössä.

Kehittää perusopetuksen 7.-9. luokkien oppilaskuntien välistä yhteistyötä

- Kehitetään yläkoulujen oppilaskunnille Yhteisryhmän kaltainen toimintamuoto

NUORISOTYÖ

Nuorisopalvelut ovat yksi tukimuoto lasten, nuorten ja heidän perheidensä elämässä lasten matkalla aikuisuutta kohti. Nuorisotyö on kasvatustyötä, mikä huomioi lapset, nuoret ja heidän kehityksensä, hyvinvointinsa ja turvallisuutensa kaikessa toiminnassaan. Nuorisotyön keskeisimmät tehtävät ovat lasten ja nuoren kehityksen tukeminen järjestämällä virikkeellistä toimintaa, aktivoida lapsia ja nuoria vaikuttamaan omiin asioihinsa, ohjata tuen tarpeessa oleva nuori palveluihin, mitkä auttavat nuorta hänen elämäntilanteeseensa.

Nuorisotyön asiakkaita ovat kaikki alle 29-vuotiaat (nuorisolaki). Sastamalan nuorisotoiminnan painopisteenä ovat 7-19-vuotiaat lapset ja nuoret.

Nuorisopalveluiden tehtävänä on nuorisotoiminnan järjestäminen, nuorisotilojen tarjoaminen nuorten toimintaan, nuorten osallistaminen ja vaikutusmahdollisuuksien edistäminen, yhteisöllisyyden korostaminen, nuorten syrjäytymisen ja ongelmien ehkäisy yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa sekä nuorisojärjestöjen toiminnan tukeminen.

Nuorisotyön osalta kaupunki on jaettu kolmeen toiminnalliseen alueeseen: eteläinen (keskustan alue), läntinen alue (entinen Äetsän alue) sekä pohjoiseen alueeseen (entinen Mouhijärven, Suodenniemen ja Karkun alue).

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

Nuorisotoiminta:

Nuorisotilan avoin toiminta, kerhotoiminta, leirit toiminta, retket ja tapahtumat.

Toimintaa järjestetään lähipalveluna ja kaupungin laajuisena toimintana. Kaupungin laajuisina järjestetään nuorisovaltuuston toiminta, isot tapahtumat, retket ja leiritoiminta. Muu toiminta järjestetään alueellisesti huomioiden nuorten mielenkiinto ja tarpeet. Nuorisotilojen turvallisuusohjeistus on pelastussuunnitelmien osalta kunnossa, tilojen kunnossa on joiltakin osin puutteita (mm. Pentintuvan ilmastointi).

Nuorisotilat:

Kaupungin alueella on yhteensä neljä nuorisotaloa, ja yksi nuorisotila. Eteläisellä alueella toimivat nuorisotalot Pilvi ja Kolu, läntisellä alueella nuorisotalo Puuhala. Pohjoisella alueella toimivat nuorisotalo Pentintupa ja Suodenniemen nuorisotila. Lisäksi kaupungilla on muita tiloja mm. nuorisojärjestöjen ja eri yhteistyötahojen käytössä.

Leirikeskukset:

Hornion leirikeskusta ja Pääjärven leirialuetta käytetään omassa leiritoiminnassa ja annetaan järjestöjen käyttöön.

Erityisnuorisotyö:

Päihdekasvatus, etsivä nuorisotyö (nuorisolainmuutos syksyllä 2010), koulu-, nivelvaihe-, verkostoyhteistyö. Tämän hetkinen erityisnuorisotyö ei vastaa jatkuvasti kasvavaan tuen tarpeeseen, esimerkiksi päihdekasvatusta pystytään tarjoamaan vain yhdellä alueella vaihtelevasti. Yhteistyö Tukitalon Paluu Tulevaisuuteen -hankkeen kanssa on vireillä etsivän nuorisotyön muodossa. Nivelvaihteyöhön sisältyy nuorisotyön osalta koululaisten ryhmäyttäminen vuosittain lasten siirtyessä alakoulusta yläkouluun.

Lasten ja nuorten tiedotus ja neuvonta:

-nuorten palvelukartta internetissä, kaupungin ja nuorisovaltuuston internetsivut.

Nuorten palvelukartta löytyy kaupungin internetsivuilta. Palvelukartan kautta löytyy tietoa tai tietolähteiden linkkejä, nuorta askarruttaviin asioihin mahdollisimman kattavasti eri aihealueilta. Kartta on tällä hetkellä päivitettävänä.

Lasten tiedotus ja neuvonta tapahtuu pääasiassa internetin kautta. Toiminnan tiedotuksessa käytetään hyväksi koulujen kautta jaettavaa informaatiota. Paikallisesti tietoa jaetaan myös omilla toimitiloilla, kouluilla ja jonkin verran paikallislehdissä.

Järjestöyhteistyö:

- erilaiset tukimuodot; tilojen tarjoaminen, taloudellinen tuki
- toiminnallinen yhteistyö
- nuorisoparlamentin (nuorisojärjestöjen, nuorisotalotoimikuntien ja nuorisotyön prosessin yhteistyöelin)

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Nuorisotyön palvelutarjontaa kehitetään vastaamaan nuorten ja heidän perheidensä kysyntään. Nuorisopalveluiden laatua parannetaan palautteiden avulla. Palautejärjestelmää kehitetään niin, että palautteen antaminen on mahdollisen helppoa.

Toimenpiteet:

Nuorisotyö järjestää vuosittain kyselyn eri nuorisotyön palveluista, minkä kautta saadaan tietoa kehitystarpeista.

Nuorille luodaan internetiin kanava minkä avulla aloitteiden ja palautteiden antaminen on mahdollisimman helppoa. Nuorisotiloilla ja -taloille hankitaan palautelaatikot. Toiminnan kautta saatu välitön palaute/toiveet aloitetaan kirjaamaan ylös. Kaikki palautteet ja toiveet käsitellään säännöllisesti nuorisotiimissä. Nuorisovaltuusto saa aloitteista ja niiden jatkokäsittelystä tiedon. Aloitteet on mahdollista antaa nimettömänä. Jokaisesta aloitteesta annetaan tieto sen tekijälle mikäli mahdollista. Nuorisotoimintaan laaditaan kriisivalmiussuunnitelma kun yhteistyössä eri yhteistyötahojen kanssa.

Leirikeskus Hornio: Hornion yläkerran tilat saadaan käyttöön. Tiivistetään yhteistyötä tilakeskuksen kanssa (esim. työleirit), jotta Hornion leirikeskuksen yläkerta saadaan käyttöön ja näin laajennettua ja kehitettyä lasten ja nuorten leiritoimintaa (esim. leirikoulutoimintaa). (Palotarkastaja vaatii poistumistietä yläkerran huoneista ja seinien peittämistä paloturvallisilla levyillä.)

Erityisnuorisotyön osalta tavoitteena on varhaisen puuttumisen mallien kehittäminen nuorisotyön käyttöön, olemassa olevan nivelvaihtoyhdistyksen päivittäminen, yhteistyöverkoston (OHR, päihdetyöryhmä, turvallisuustyöryhmä.) työnjako ja tehtävien selkeyttäminen, tulossa olevan nuorisolakimuutoksen vaatimiin toimenpiteisiin vastaaminen.

Nuorisolain muutos on lainsäätäjien käsittelyssä (mahdollisesti voimaan 1.7.2010). Alustavan tiedon mukaan suunnitteilla on että kuntien tulee koota nuorten ohjaus- ja palveluverkosto, johon kuuluisi opetus-, sosiaali-, terveys- ja nuorisotoimen sekä työ-, poliisi- ja puolustushallinnon edustajat. Ryhmän tehtävänä on koota tietoa nuorten elinoloista, arvioida nuorten tilannetta paikallisesti, edistää nuorille suunnattujen palveluiden yhteensovittamista ja vaikuttavuutta

Samassa laissa säädetään etsivästä nuorisotyöstä, jonka tarkoituksena on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa hänet sellaisen tuen piiriin, jolla edistetään hänen kasvuun ja itsenäistymistään sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Tästä vastaisi lakiehdotuksen mukaan kunnan määräämä nuorisotoimen viranomainen.

Varhaisen puuttumisen mallit päivitetään nuorisotiimissä ja otetaan käyttöön kaikissa nuorisotyön toimintamuodoissa vuoden 2011 loppuun mennessä. Nivelvaihteytohjeet päivitetään. Nuorisotiimi tekee esityksen eri yhteistyökumppaneille yhteistyöryhmän perustamisesta vastaamaan nuorisolain muutosvaatimuksia. Tavoitteena on, että yhteistyöryhmän toiminta on vakiintunut vuoden 2014 kuluessa.

Lasten ja nuorten tiedotus ja neuvonta: Nykyinen nuorten palvelukartta päivitetään mahdollisimman pian. Tiedotusta tulisi kehittää niin, että nuoret löytäisivät mahdollisimman helposti tietoa nuorten palveluista, harrastusmahdollisuuksista ja tapahtumista.

Tavoitteena on luoda eri nuorisotoimijoiden yhteinen tapahtumakalenteri ja tehdä se tunnettavaksi nuorten keskuudessa.

Osa nuorista viihtyy enemmän pelikoneiden ja varsinkin internetin sivuilla eikä välttämättä osallistu kaupungin järjestämään nuorisotoimintaan. Olisi tärkeää saada kontakti myös heihin. Luodaan internetiin kanava missä saadaan suora yhteys nuoriin.

Järjestöyhteistyö: Järjestöjen kanssa tehtävää yhteistyötä pyritään kehittämään mm. tiedotustoiminnassa (yhteisen tapahtumakalenterin laatiminen kts. edellinen kohta). Myös toiminnallista yhteistyötä pyritään kehittämään aktivoimalla mm. nuorisoparlamentin toimintaa.

Järjestetään alueellisia tilaisuuksia markkinoimaan nuorisoparlamentin toimintaa. Nuorisoparlamentin toimintaan osallistuvien nuorisojärjestöjen määrä kasvaa.

LASTEN JA NUORTEN OSALLISUUS, NUORISONEUVOSTOT

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

Nuorisotyön osaprosessi koordinoi kaupungin lasten ja nuorten osallisuustoimintaa (Liite 1) sekä Nuorisovaltuuston ja –neuvoston toimintaa (Liitteen 1 kaavio).

Nuorisoneuvostot:

Pohjoinen neuvosto (Suodenniemi, Mouhijärvi)

Läntinen neuvosto (Äetsä)

Eteläinen neuvosto (Vammala)

Nuorisoneuvosto on ryhmä, joka toimii nuoria lähellä olevalla alueella. Pohjoisessa nuorisoneuvostossa on 8 jäsentä, läntisessä nuorisoneuvostossa 11 jäsentä ja eteläisessä nuorisoneuvostossa 15 jäsentä. Nuorisoneuvostojen jäsenet ja heidän varajäsenet valitaan vaaleilla, jotka toimitetaan yläasteen kouluissa, lukioissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa sekä nuorisotaloilla niille nuorille, jotka eivät ole ko. kouluissa. Nuorisoneuvosto valitsee keskuudestaan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja sihteerin. Neuvoston toimikausi on kaksi vuotta. Nuorisoneuvostojen toimintaa koordinoi ja ohjaa alueen vastaava nuorisotyöntekijä.

Nuorisoneuvostoon ehdokkaaksi voi asettua 13 – 18 -vuotiaat nuoret, joiden kotikunta on Sastamala. Vaaleista ilmoitetaan paikallislehdissä, internetissä, kaupungin kouluissa ja nuorisotaloilla. Vaalitoimitukset hoitaa nuorisovaltuusto ja koulujen oppilaskunnat yhdessä.

Nuorisoneuvostojen tavoitteena on kehittää oman lähiympäristönsä lasten ja nuorten hyvinvointia, tehdä esityksiä ja aloitteita Sastamalan nuorisovaltuustolle. Toimia yhteistyössä nuorisopalvelujen alueellisten toimipisteiden mm. nuorisotalojen kanssa.

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Jokainen nuorisoneuvosto laatii toimintaohjeet paikallisen tarpeen mukaan. Nuorisoneuvosto laatii järjestelmän nuorten aloitteiden ja toiveiden eteenpäinviemiseksi.

Nuorisoneuvosto luo tiedotusjärjestelmän millä kaupungin nuorten osallisuus tehdään tunnetuksi.

LASTEN JA NUORTEN OSALLISUUS, NUORISOVALTUUSTO

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

Sastamalan nuorisovaltuusto:

Nuorisoneuvostoista valitaan 13 jäseninen nuorisovaltuusto. Pohjoiselta alueelta valitaan 3, läntiseltä 3 ja eteläiseltä alueelta 7 edustajaa sekä henkilökohtaiset varajäsenet. Nuorisovaltuuston toimikausi on kaksi vuotta.

Nuorisovaltuusto valitsee vuosittain keskuudestaan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan, sihteerin, netti- ja tiedotusvastaavan, elokuvavastaavan sekä bändivastaavan.

Nuorisovaltuusto valitsee vuosittain edustajansa kaupungin päättäviin toimielimiin.

Kaupunginvaltuustoon 2, kaupunginhallitukseen 1, kasvatus- ja opetuslautakuntaan 2, sosiaali- ja terveyslautakuntaan 1, tekniseen lautakunta 1, rakennuslautakuntaan 1, maa-seutulautakuntaan 1, kulttuuri- ja vapaa-aikalautakuntaan 1, tilakeskuksen johtokuntaan 1 ja vesilaitoksen johtokuntaan 1 edustaja. Nuorisovaltuuston edustajilla on edellä mainituissa toimielimissä puhe- ja läsnäolo-oikeus salaisia asioita lukuun ottamatta. Yhteensä varsinaisia edustuspaikkoja on 12, mutta jäseniä nuorisovaltuustossa 13.

Nuorisolain 8§:n mukaan nuorille tulee järjestää mahdollisuus osallistua paikallista ja alueellista nuorisotyötä ja -politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn. Lisäksi nuoria on kuultava heitä koskevissa asioissa.

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Nuorisovaltuuston tavoitteena on antaa lausuntoja, tehdä esityksiä ja aloitteita nuoria koskevissa asioissa. Nuorisovaltuustolla on määräraha nuorisopalvelujen talousarviossa. Nuorisovaltuuston tavoitteena on järjestää tapahtumia nuorille ja tukea alueneuvostojen ja nuorisotalojen toimintaa. Nuorisovaltuuston toimintaa koordinoi ja ohjaa vastaava nuorisotyöntekijä.

Tiedotustoiminnan kehittäminen on yksi tärkeimpiä tehtäviä nuorisovaltuuston tekemän kyselyn mukaan yli 50% nuorista haluaa saada tiedot internetistä

Toimenpiteet:

Sastamalan nuorisovaltuuston internetsivut julkaistaan nuorisotiedotuksen käyttöön keväällä 2010 aikana. Nuorisovaltuuston jäsenille luodaan tunnukset, jotta he voivat itse päivittää tietoja.

Nuorisovaltuusto luo konkreettiset keinot, millä nuorten osallisuustoiminta tulee tunnetummaksi nuorten keskuudessa.

Menetelmien kehittäminen on yhteinen asia. Eri vaikuttajaryhmien välinen yhteistyö ja nuorten vaikuttajaryhmien sekä kaupungin prosessien välisen yhteistyön sujuminen vaatii kaikilta yhteistä tahtotilaa.

Nuorisovaltuusto määrittelee valtuustokautensa alussa koulutus- ja yhteistyötarpeensa ja toimii se mukaan esimerkiksi aloitteellisena koulutuksen järjestäjänä tai yhteistyöpalaverien kutsujana.

Nuorisotyön prosessi kohdentaa riittävän resurssin tukemaan nuorten osallisuustoimintaa.

Nuorisovaltuuston jokaiselle jäsenelle on osoitettavissa edustus kaupungin jossakin toimielimessä.

LUKIOKOULUTUS

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT, TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Lukiokoulutuksen tehtävänä on antaa yleissivistävää opetusta, joka kehittää valmiuksia aloittaa opiskelu yliopistossa, ammattikorkeakoulussa ja lukion oppimäärään perustavassa ammatillisessa koulutuksessa. Tavoitteena on kouluttaa opiskelijoista omia juuriaan arvostavia, mutta samalla kansainväliseen yhteistyöhön kykeneviä, älyllisesti uteliaita, tunne-elämältään tasapainoisia, työ- ja toimintakykyisiä, kriittiseen ja luovaan ajatteluun ja tiedonhankintaan pystyviä kansalaisia. Lukion opetus- ja kasvatustyön lähtökohtana on utelias, oppimishaluinen ja aktiivinen oppija.

Sastamalan verkostolukion tavoitteena on tarjota opiskelijoille joustavia ja monimuotoisia opiskelumahdollisuuksia lukion tutkinnon suorittamiseksi. Sastamalan verkostolukion muodostavat Mouhijärven lukio, Vammalan lukio ja Äetsän Sarkia-lukio. Lukio-opetusta tarjotaan sekä nuorten että aikuisten tuntijaon mukaisesti. Kaikissa verkostolukion lukioissa tehdään aktiivisesti kansainvälistä yhteistyötä EU-rahoitteisten projektien muodossa. Sastamalan lukioissa voi suorittaa lukiodiplomeja ja päättökokeita kuvataiteessa, musiikissa, liikunnassa, kirjallisuudessa, kotitaloudessa, teknisessä työssä, tekstiilityössä sekä puheviestinnässä ja vieraisissa kielissä. Sastamalan kaupungin strategian mukaisesti lukioiden oppisisältöihin liittyy vahvasti kirja ja kulttuuri.

Aikuislinja tarjoaa vaihtoehdon päivälukiolle ja mahdollisuuden lukio-opintoihin myös työn tai muun opiskelun ohella. Aikuislinjalla on mahdollista myös korottaa aikaisempia arvosanoja ja täydentää tutkintoja. Päivälukion opiskelijoille aikuislinja lisää jousto- ja valintamahdollisuuksia luokattoman opintosuunnitelman toteuttamiseen. Aikuislinjalle voi hakeutua myös alle 18-vuotiaita erityisen syyn perusteella. Aikuislinjat eivät kuulu yhteishaun piiriin vaan opinnot voi aloittaa ”milloin tahansa”, aina uuden jakson alkaessa.

Sastamalan ammatillisten oppilaitosten opiskelijoilla on mahdollisuus suorittaa lukio-opintoja tavoitteena lukion oppimäärän suorittaminen ja ylioppilastutkinto. Lukion opis-

kelijoille puolestaan tarjotaan mahdollisuus sisällyttää ammatillisia opintoja lukion opimääräänsä.

Lukiokoulutus tekee yhteistyötä muiden talousalueen lukiokoulutuksen järjestäjien ja perusasteen koulujen kanssa. Yhteistyötä kehitetään myös korkeakoulujen kanssa. Yhteistyö seutukunnan sekä yleissivistävien että lähinnä Sastamalassa toimivien ammatillisten toisen asteen oppilaitosten sekä Sastamalan Opiston, Kirjainstituutin, korkeakoulujen sekä ulkomaisten oppilaitosten kanssa tarjoaa lisämahdollisuuksia painotuksiin ja erikoistumiseen.

Sastamalan verkostolukion visio 2015 on: "Sastamalan verkostolukio tarjoaa monimuotoisia lukio-opintoja nuorille ja aikuisille. Olemme edelläkävijä joustavien, yksilöllisten ja laadukkaitten koulutuspalvelujen kehittämisessä ja tuottamisessa."

Tavoitteena on, että lukioverkkoa kehitetään turvaten hyvä saavutettavuus. Lukioissa koulutus järjestetään pääosin lähiopetuksena. Osa opetuksesta voidaan myös toteuttaa Sastamalan verkostolukion samanaikaisopetuksena tai omatahtisina verkko-opintoina. Samanaikaisopetus tuo opiskelijoille uusia mahdollisuuksia valita kursseja, joita ei olisi mahdollista toteuttaa kotikoulussa lähiopetuksena.

Opiskelijoita ohjataan laatimaan omat henkilökohtaiset opintosuunnitelmansa intressiensä mukaisesti. Opinto-ohjaajat ja ryhmänohjaajat auttavat opiskelijoita tässä työssä. Opiskelijoilla on myös mahdollisuus keskustella henkilökohtaisista asioistaan terveydenhoitajan ja opinto-ohjaajan kanssa. Lukioiden yhteisöllisyyden kannalta tärkeitä tilaisuuksia ovat koulujen omat teemapäivät, juhlat, päivänavaukset ja muut tapahtumat. Tärkeänä linkkinä kodin ja koulun yhteistyössä toimivat vanhempain- ja kannatusyhdistykset. Toiminta vanhempainyhdistyksissä muodostaa vaikutuskanavan lukion toiminnan arvioimiseksi ja kehittämiseksi sekä informaatiokanavan kodin ja koulun välille. Samalla opiskelijoiden vanhemmilla on mahdollisuus tutustua toisiinsa ja vaihtaa kokemuksia keskenään lukio-opiskelijoiden vanhempina.

Lukiot järjestävät opiskelijoiden huoltajille mahdollisuuksia perehtyä oppilaitoksen työhön. Yhteistyöllä huoltajien kanssa tuetaan opiskelun edellytyksiä sekä opiskelijan ter-

veyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia. Kodin ja oppilaitoksen välinen yhteistyö järjestetään niin, että opiskelija saa tukea sekä opiskeluun että hyvinvointiin koskeviin kysymyksiin ja mahdollisiin ongelmiin. Lähtökohtana yhteistyössä on aikuistuvan nuoren ja täysi-ikäisen opiskelijan itsenäisyyden ja oman vastuullisuuden huomioon ottaminen sekä huolenpito tukea tarvitsevasta opiskelijasta.

Vanhemmilla on mahdollisuus seurata lukiolaistensa opintojen edistymistä jaksotodistuksista, jotka alaikäisten opiskelijoiden tulee näyttää kotona ja palauttaa huoltajan allekirjoituksella varustettuna määräajassa ryhmänohjaajalle. Poissaoloista vaaditaan poissaoloselvitys.

Lukion opetussuunnitelma sisältää kodin ja koulun välisen yhteistyön periaatteet, opiskelijalle tarjottavan tuen ja ohjauksen, eri hallintokuntien yhteistyön ja paikalliset tukiverkostot opiskelijan ohjaamiseksi tarvittaviin palveluihin, opiskeluyhteisön terveyden ja turvallisuuden edistämissuunnitelman, päihteisiin ja tupakointiin liittyvien tilanteiden ohjeiston, kriisitoimintamallin tilanteisiin, joissa kouluyhteisön jäsentä on kohdannut äkillinen kuolemantapaus, onnettomuus tai väkivalta. Lukioilla on kriisitoimintamalli, joka sisältää suunnitelman opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä mallin mielenterveyskysymyksiin liittyvissä ongelmatilanteissa. Lukioilla on lisäksi turvallisuussuunnitelma, joka on laadittu vastuuhenkilöiden ja koko henkilöstön auttamiseksi ehkäisemään ennalta tulipaloja ja muita onnettomuuksia sekä niihin liittyviä henkilöturvallisuusriskejä. Asiakirja sisältää myös toimintaohjeet onnettomuustilanteiden varalta.

Lukio-opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus osallistua koulutuksen kehittämiseen sekä heitä kuullaan ennen opintoihin ja muihin opiskelijoiden asemaan olennaisesti vaikuttavien päätösten tekemistä. Sastamalan verkostolukiossa oppilaskunnan edustajat osallistuvat koulun kehittämiseen tähtäävään tiimityöskentelyyn. Kunkin lukion opiskelijat muodostavat oppilaskunnan, jonka tehtävänä on edistää opiskelijoiden yhteistoimintaa ja koulutyötä. Opiskelijat voivat osallistua työyhteisönsä kehittämiseen sekä tekemällä aloitteita että oppilaskuntatoiminnan kautta.

Oppilaskunta valvoo lukiolaisten etuja, edustaa opiskelijoita erilaisissa työryhmissä sekä edistää koulun viihtyvyyttä. Kaikki lukion oppilaat kuuluvat oppilaskuntaan. Myös

ammattilukiolaiset voivat osallistua oppilaskunnan toimintaan. Oppilaskunta valitsee keskuudestaan syyskokouksessa hallituksen, joka toimii oppilaskunnan lippulaivana.

Oppilaskunnan edustajat käyttävät opiskelijoiden puhevaltaa myös lukioiden koulutiimien ja verkostolukiotiimin kokouksissa.

Lukioilla on vakiintuneet sisäiset arviointikäytänteet. Opettajat keräävät kurseiltaan palautetta ja lukuvuosittain toteutetaan kouluviihtyvyyttä ja ilmapiiriä mittaava koulukysely. Koulukäytänteitä ja kursseja kehitetään kyselyistä saadun tiedon perusteella. Lukioiden tiedotus toimii opinto-oppaiden, kurssikuvausvihkosten ja nettisivujen avulla. Tiedotusta annetaan myös vanhempainilloissa, avoimissa illoissa, ryhmänohjaustuokioissa ja ilmoitustauluilla.

Tulevina vuosina Sastamalan lukioissa tehostetaan tiedotusta ja nivelvaiheen yhteistyötä perusasteen kanssa. Lukiokoulutuksesta käydään kertomassa perusasteelaisille ja heidän vanhemmilleen kahdeksannesta luokasta lähtien. Sastamalan lukioissa panostetaan myös oppilaskuntatyön kehittämiseen ja yhteenkuuluvuudentunteen lisäämiseen kolmen lukion henkilöstön ja opiskelijoiden kesken. Opetussuunnitelmatyö on jatkuva prosessi, jossa huomioidaan opiskelijoiden ja ympäröivän yhteiskunnan toiveet. Sisäisiä arviointikyselyitä käytetään uusien kehittämiskohteiden löytämiseen ja palautteen perusteella suunnitellaan konkreettiset toimenpiteet eri tilanteisiin.

5.6 YHDYSKUNTA JA YMPÄRISTÖ

Yhdyskunta ja ympäristö ydinprosessi toimii apulaiskaupunginjohtajan johdolla teknisen lautakunnan, rakennuslautakunnan ja vesilaitoksen johtokunnan alaisena. Yhdyskunta ja ympäristö ydinprosessin toimialaan ja tehtäviin kuuluvat energia, yhdyskuntasuunnittelu, yhdyskuntatekniikka, turvallisuus, rakennusvalvonta ja vesihuolto.

Yhdyskunta ja ympäristö ydinprosessiin kuuluvat seuraavat osaprosessit: yhdyskuntasuunnittelu, yhdyskuntatekniikka, rakennusvalvonta ja vesihuolto sekä ostopalveluna energia ja turvallisuus (aluepelastustoimi).

Nuorisovaltuuston edustajat on valittu kaikkiin ydinprosessin toimielimiin, tekniseen lautakuntaan, rakennuslautakuntaan ja vesilaitoksen johtokuntaan. Edustajalla on mahdollisuus tuoda nuorten näkökulma esiin suunnitelmien ja rakennushankkeiden valmisteluvaiheessa.

YHDYSKUNTASUUNNITTELU

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT, TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Yhdyskuntasuunnittelussa ei ole erikseen lapsille ja nuorille suunnattuja palveluja, yhdyskuntasuunnittelun asiakkaita ovat kaikki nykyiset ja tulevat kaupunkilaiset ja kaupungissa asioivat.

Lasten ja nuorten elinolojen ja turvallisuuden huomioon ottaminen kaavoituksessa:

Kaavojen lakisääteisiin sisältövaatimuksiin jo kuuluu eri väestöryhmien elinolojen turvallisuudesta, terveellisyydestä ja viihtyisyydestä huolehtiminen. Samoin lain mukaan pitää huolta virkistysalueiden riittävydestä.

Lasten ja nuorten laaja osallistuminen kaavoitukseen:

Kaavojen valmisteluvaiheessa osallistuminen suunnitellaan kunkin kaavan tarkoituksen mukaan. Yleensä lapsia ja nuoria kuullaan valmisteluvaiheessa samalla tavoin kuin aikuisiakin. Nuorten osallistumista on viime vuosina helpottanut se, että kaikki nähtävillapa-not tapahtuvat myös internetsivuilla. Harvoin käytetään erityisesti nuorille suunnattuja osallistumismenetelmiä.

Tavoitteeksi otetaan, että kaikista merkittävistä ja laaja-alaisista kaavoista pyydetään valmisteluvaiheessa lausunto kaupungin nuorisovaltuustolta.

YHDYSKUNTATEKNIikka

OLEMASSAOLEVAT LASTEN- JA NUORTEN PALVELUT:

Kadut ja kevyen liikenteen väylät:

Sastamalan kaupungissa on kevyen liikenteen väyliä n. 54 km. Väylät mahdollistavat kevyen liikenteen turvallisen liikkumisen kaikille kansalaisille, mutta erityisesti lapsille ja nuorille esim. koulu- ja harrastusmatkoilla.

Kaupungissa on katuja n. 171 km, mikä osaltaan mahdollistaa kaikkien kansalaisten liikkumisen paikasta toiseen.

Yhdyskuntatekniikka suunnittelee, rakentaa ja kunnossapitää kevyen liikenteen väylät ja kadut sekä niihin liittyvän tekniikan (mm. valaistuksen ja liikennemerkkit).

Viheralueet ja leikkipaikat:

viheralueiden määrä:	hoidettuja puistoja 52 ha
	hoidettuja puistometsiä 140 ha
	hoidettuja katuviheralueita 16 ha

leikkipaikkoja:	yht. 32 kpl:
	Vammala 14 kpl
	Karkku 2 kpl
	Kiikka 4 kpl
	Mouhijärvi 2 kpl
	Suodenniemi 1 kpl
	Äetsä (Keikyä) 9 kpl

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Kadut ja kevyen liikenteen väylät:

Yhdyskuntatekniikka hoitaa kulkuväylien kunnossapidon siten, että niillä liikkuminen on turvallista ja sujuvaa.

Uusien alueiden väylät rakennetaan valmiiksi jo ennen esim. asuintalojen rakentamista ja niiden viimeistely toteutetaan viipymättä alueen kehitystä vastaavasti.

Lounais-Pirkanmaalle laadittiin vuonna 2008 liikenneturvallisuussuunnitelma, jonka laadintaan myös kaikki kansalaiset saivat osallistua mm. kyselytutkimuksella. Suunnitelmas-
sa on esitetty monia mm. lasten- ja nuorten liikenneturvallisuuteen vaikuttavia toimenpitei-
tä ja niitä pyritään toteuttamaan mahdollisimman kattavasti.

Viheralueet ja leikkipaikat:

1. Pyritään saamaan uusille asuinalueille leikkipaikat ja lähiliikuntapaikat jo silloin, kun alueen tonteista on yli puolet rakennettu.
2. Viheralueiden, leikkipaikkojen ja lähiliikuntapaikkojen siisteyteen, puhtauteen ja turvallisuuteen panostetaan.
3. Leikkipaikkojen ja lähiliikuntapaikkojen välineistö saatetaan EU-normien mukaisiksi.
4. Leikkivälineiden ja lähiliikuntavälineiden perustarkastus kerran/vuosi sekä niiden turvallisuuden ja kunnan tarkistukset kerran/viikko.
5. Leikkipaikkojen siisteyden ja puhtauden tarkistukset päivittäin.

OSALLISTUMINEN JA YHTEISÖLLISYYS, TAVOITTEET:

Erityisesti liikenneturvallisuuden parantamiseen tähtäävien hankkeiden suunnitteluvaiheessa pyydetään esim. oppilaitoksilta ja nuorisovaltuustolta lausuntoa suunnitelmien yleisen nähtävillä olon ja jokaisen kansalaisen normaalin vaikuttamismahdollisuuden lisäksi.

Monista hankkeista järjestetään myös yleisötilaisuuksia, joihin kaikilla on mahdollisuus osallistua. Tiedotusta järjestetään myös päiväkotien, perhepäivähoitajien ja koulujen kautta. Näin saadaan käyttäjien mielipiteet esiin. Nuorisovaltuuston edustaja on lisäksi mukana suunnitelmat hyväksyvässä lautakunnassa.

RAKENNUSVALVONTA

Rakennusvalvonta myöntää rakennusluvut ja valvoo talonrakentamista mukaan lukien päiväkodit ja koulut.

Rakennuslupia myönnettäessä pyritään entistäkin tarkemmin huolehtimaan edellä mainittujen rakennusten kaikenpuolisesta turvallisuudesta, koska maassamme on huonon rakentamisen seurauksena ennestään erittäin suuri määrä homevaurioisia päiväkoteja, kouluja ym. Rakennusvalvonta pyrkii vaikuttamaan myös siihen, että uusien kerrostalojen piha-alueille varattaisiin autopaikkojen lisäksi myös lapsille tarkoitettuja leikkialueita.

SASTAMALAN VESI -LIKELAITOS

Sastamalan Vesi tuottaa kaikille vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen kuluttajille talousveden ja hoitaa jäteveden vastaanoton ja käsittelyn. Laitoksella ei ole välitöntä kontaktipintaa lasten ja nuorten palveluihin.

5.7. TILAKESKUS

Tilakeskus tukiprosessi toimii kunnallisena liikelaitoksena tilakeskuksen johtajan johdolla ja tilakeskuksen johtokunnan alaisena. Tilakeskus tukiprosessin toimialaan ja tehtäviin kuuluvat rakennuttamispalvelut, tilapalvelut sekä ruoka- ja siivouspalvelut.

Nuorisovaltuuston edustaja on valittu tilakeskuksen johtokuntaan. Edustajalla on mahdollisuus tuoda nuorten näkökulma esiin päätösten valmisteluvaiheessa.

TILAPALVELUT

Tilapalveluiden tavoitteena on huolehtia kaupungin kiinteistövarallisuuden omistaja- ja ylläpitotehtävistä. Tavoitteen saavuttamiseksi tilapalvelut vuokraavat tarvittavat tilat toimielinten käyttöön, joko sisäisenä tai ulkoisena vuokrauksena. Lisäksi tilapalvelut huolehtii kiinteistöjen hoito- ja kunnossapitotehtävistä.

Vuokra-asuntotoiminnassa tilapalvelut huolehtii kaupungin omien ja Sastamalan Vuokratilat Oy:n omistamien vuokra-asuntojen vuokrauksesta, isännöinnistä ja kiinteistöhoitopalveluista.

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

Tukipalveluroolinsa mukaisesti Tilapalveluilla ei ole mitään erityisiä palveluita lapsille ja nuorille. Tilapalvelut vastaa tilojen toiminnallisuudesta vuokrasopimuksessa sovitun mukaisesti. Osana tätä toiminnallisuutta on tilojen fyysinen turvallisuus, viihtyisyys ja tekninen kunto.

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Kouluympäristön liikenneturvallisuus:

Koulujen liikenneympäristö piha-alueilla ja lähikaduilla on viime vuosina muuttunut huomattavasti. Lapsien kuljetus aamuisin kouluun ja koulupäivän päätyttyä koululta kotiin on lisännyt liikennettä kouluympäristössä varsin paljon. Sastamalan Vammalassa on muutamissa kouluissa tehty asian suhteen muutamia parannuksia joilla liikenneturvallisuutta on voitu parantaa. Ohjelmakauden tavoitteeksi voidaan asettaa kouluympäristön liikenneturvallisuustarkastelu koulujen piha-alueilla koko Sastamalan alueella. Liikenneturvallisuustarkastelu toteutetaan yhdessä koulujen oppilaiden kanssa.

Työleirit:

Tilapalvelut jatkaa tulevaisuudessakin yhteistyötä nuorten työleirien kanssa suunnittelella leirikohteiksi sellaisia kiinteistöjä ja alueita joihin kohdistettu työpanos tuo lisäarvoa molemmille osapuolille. Leirin toteutuksessa tilapalvelut vastaavat niistä materiaalikus-tannuksista joita kohdistuu rakennusten tai alueiden kunnostukseen. Nuorisopalvelut vastaavat leirin käytännön toteutuksesta.

Huippukokoukset:

Tilapalvelut jatkaa aiemman toteutuksen mukaista yhteistyötä koulujen ja nuorisotoimen kanssa ja osoittaa vuosittain sovittavan summan jaettavaksi eri kouluille Huippukokouksen päätösten mukaisesti.

RAKENNUTTAMISPALVELUT

Rakennuttamispalveluiden tehtävänä on vastata kaupungille kuuluvien kiinteistöjen suunnittelu- ja rakennuttamistehtävistä.

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

Rakennuttamispalveluissa ei ole erikseen lapsille ja nuorille suunnattuja palveluita.

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Lapset ja nuoret ovat fyysisen ympäristön aktiivikäyttäjiä ja viettävät paljon aikaansa päiväkodeissa, kouluissa ja vapaa-ajan tiloissa. Liikuntaesteettömyys otetaan yhä enemmän huomioon kaikessa suunnittelussa ja rakentamisessa. Esteetön rakentaminen takaa lapsille ja nuorille sekä kaikille muillekin käyttäjäryhmille helppopääsyiset ja turvalliset toimintaympäristöt. Palveluiden sijoittuminen, rakentamisen mittakaava ja piha-alueiden riittävyys ovat myös suoraan lapsiin ja nuoriin vaikuttavia asioita.

Lasten ja nuorten osallistuminen rakennussuunnitteluun:

Lapset ja nuoret otetaan enemmän mukaan heitä koskevien toimintaympäristöjen suunnitteluun. Isoista hankkeista järjestetään yleisötilaisuuksia ja pyydetään tarvittaessa lausuntoja. Käyttäjien kannanottoja ja mielipiteitä huomioidaan etenkin koulu- ja päiväkotirakennusten, nuorisotilojen ja koulupihojen suunnitteluprosesseissa.

RUOKA JA SIIVUOSPALVELUT

Ruoka- ja siivouspalvelut tuottaa palveluita päiväkotikäisille, koululaisille ja ikäihmisille kaikkien asiakasryhmien erityistarpeet huomioiden.

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

Ruokapalvelut tuottavat asiakkaan tilauksen mukaan aamupalan, lounaan välipalan ja päivällisen sekä dieetit. Ruokalistaa suunniteltaessa huomioidaan ateriakokonaisuuksien ravitsemuksellinen laatu ja ruokalajien vaihtelevuus. Ruokailuhetki on hyvien tapojen, yhteistyön ja sosiaalisen vuorovaikutuksen edistäjä.

Sylvään koululla toteutetaan yhteistyönä oppilaskunnan ja keittiön välillä maksullisten välipalojen tuottamien. Toimintaa voidaan laajentaa muihin Sastamalan yläkouluihin ja luki-oihin.

Siivouspalvelut vastaa päiväkotij- ja koulutilojen sekä nuorisoj- ja liikuntatilojen puhtaudesta, hygieenisyydestä ja turvallisuudesta. Kehitetään yhteistyötä perus- ja lukio-opetuksen kanssa pulpettien puhdistamiseksi ennen kesälomien alkua.

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Hygieniapassi on jokaisella ruoka- ja siivouspalveluun kuuluvalla henkilöllä, joka työskentelee ruokapalvelutehtävässä. Omavalvonnalla seurataan keittiöiden toiminnan turvallisuutta.

Lasten ja nuorten osallistuminen:

Nuoret osallistuvat koulujen ruokalistasuunnitteluun, missä nuorten toiveita otetaan huomioon. Palautetta ruuan ja palvelun laadusta pyydetään asiakastytyväisyyskyselyillä. Työelämään tutustumispäivien aikana nuoret saavat osallistua siivous- ja ruokapalvelutehtäviin. Lisätään oppilaiden ja keittiöiden yhteistyötä rakentamalla lautasmalli ruokasaliin ohjaamaan aterian oikeaa koostamista. Siivouspalvelut työllistää kesällä 2-4 nuorta kuukaudeksi avuksi perussiivouksiin.

6. YHTEISTYÖTAHOT/ SEURAKUNNAT

Lapsi- ja nuorisopoliittiseen ohjelmatyöhön kutsuttiin mukaan kaikki halukkaat kaupungin yhteistyötahot. Kohdennettuja kirjeitä lähetettiin noin sadalle yhdistykselle ja seuralle. Lisäksi kaikkia halukkaita toimijatahoja kutsuttiin mukaan ohjelmatyöhön sekä lehtikirjoituksella että lehti-ilmoituksella kaupungin palstalla. Tämän jälkeen yhteistyötahoille järjestettiin vielä koulutus/keskustelutilaisuus lapsi- ja nuorisopoliittisesta ohjelmasta ja sen tavoitteita sekä seurantaryhmän päätöksistä. Seuraavassa on koottuna yhteistyötahojen tekstit.

6.1 HELLUNTAISEURAKUNNAT

Helluntaiseurakuntien järjestämän lapsi- ja nuorisotyön tavoitteena on lasten ja nuorten kokonaisvaltaisen hengellisen, henkisen ja sosiaalisen kasvun tukeminen, lasten ohjaaminen hyviin ja terveisiin harrastuksiin, terveiden elämäntapojen sekä toisten ihmis-

ten huomioon ottamisen ja kunnioittamisen periaatteiden opettaminen. Toimintaa toteutetaan yhdessä turvallisten aikuisten kanssa.

Seurakuntien toiminnoissa noudatetaan Suomen helluntaiseurakuntien lapsityön turvallisuusohjetta. Toimintaan osallistuvat lapset on seurakunnan toimesta vakuutettu. Kiikan toimintakerholle ja Kiikassa järjestettävillä toimintapäivillä on laadittu turvallisuus-suunnitelma, jota noudatetaan.

Lasten hengellinen opetus painottuu Raamatun sanaan; lapsille opetetaan turvallista Jumala-kuvaa ja uskonratkaisun vapaaehtoisuutta. Toimintaan voivat osallistua kaikki lapset huolimatta kodin seurakuntataustasta.

Helluntaiseurakunnat tekevät yhteistyötä muiden alueen seurakuntien, koulujen, päiväkotien sekä kaupungin nuorisopalvelujen kanssa. Pyrkimys on lisätä yhteistyötä jatkossa.

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

Vammalan Helluntaikirkolla, Varikonkatu 10:

- Pyhäkoulu (n. 3-7 -vuotiaille) ja Raamis (n. 8-12 -vuotiaille) lähes joka sunnuntai klo 11.00 alkavan jumalanpalveluksen aikana
- Tuikku-kuoro/kerho, 4-7 -vuotiaille, parillisilla viikoilla joka toinen maanantai klo 17.30-18.00 syyskuusta toukokuuhun
- Valo-kuoro, 8-12 -vuotiaille, kokoontuu samana päivänä kuin Tuikku-kuoro, mutta klo 18.30-19.30
- Nuorten Kellari-kahvila lauantaisin alkaen 19
- Kids' Action Night -illat (7-12-vuotiaille), toiminnallinen ilta, jossa on mukana hengellinen opetus. Illat sisältävät Raamatun opetusta, rukousta, laulua, nyyttärit ja erilaisia toimintoja ja pelejä. Kids' action night -iltoja järjestetään sekä helluntaikirkolla että Sylvään palloiluhallissa, jolloin ne ovat yhteistyössä kaupungin nuorisopalvelujen, vapaa-seurakunnan sekä kansanlähetyksen kanssa.
- Kesäleiri heinäkuussa Houhajärvellä

Kiikassa ja Äetsässä:

- Kiikan toimintakerho Kiikan nuorisotalolla tai Raunioilla, Mäki-Mattilantie 16, joka keskiviikko kouluaikaan klo 18-19
- Kids' Action Day – lasten toimintapäivät lauantaisin klo 10-17, keväisin ja syksyisin n. kerran kuussa, Raunioilla, Mäki-Mattilantie 16
- Kids' Action Day – tapahtumia Pehulassa Kemira-hallilla yhteistyössä kaupungin nuorisopalvelujen kanssa
- Yöleirejä, viikonloppuleirejä, kesäleirejä sekä kerhoretkiä järjestetään
- Kerho Keikyän koululla tiistaisin klo 17.30-18.30
- Kerho Pehulan koululla keskiviikkoisin klo 17-18
- Yhteistyö Kihniön GospelKarting –kerhon kanssa: ajoretket ja ajopäiviin osallistuminen läheisillä karting-radoilla

Mouhijärvellä:

- Yläasteikäisille nuortenilta parittomina keskiviikkoina klo 19-21 helluntairukoushuoneella

Kaikkiin tapahtumiin ja toimintoihin voi tulla mukaan ja Kellari-kahvilan tarjoiluita lukuun ottamatta ne ovat ilmaisia.

Muuta:

Helluntaiseurakuntien koulupalvelujen työntekijät kiertävät alueen kouluissa pitämässä päivänavauksia, uskontotunteja sekä järjestävät erilaisia tapahtumia. Toisinaan helluntaiseurakunnissa järjestetään jouluvaelluksia ja lähetysnäyttelyitä, joihin koulut ja päiväkodit kutsutaan mukaan.

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Toimintaan osallistuvilla lapsilla ja nuorilla on mahdollisuus jatkuvaan palautteen antoon. Lasten toiveita kuunnellaan ja niitä pyritään mahdollisuuksien mukaan toteuttamaan. Lapsilta pyydetään säännöllisesti palautetta ja heitä rohkaistaan omien ajatustensa kertomiseen.

Lapsille jaetaan tiedotteita kerhoissa ja kouluissa. Lehdissä olevilla ilmoituksilla tavoitetaan lasten vanhempia. Lasten vanhemmat ovat myös tervetulleita mukaan eri tapahtumiin.

6.2 SASTAMALAN SEURAKUNTA

Varhaiskasvatus/ päiväkerho-, pyhäkoulu- ja perhekerhotyö.

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

Alle kouluikäisten lasten parissa tehtävä työ:

- vauvakirkot kaksi kertaa vuodessa, perhekirkot
- päiväkerhoryhmät 3-5 -vuotiaille lapsille eri puolilla Sastamalaa
- 6-vuotiaiden ”eskarikerho” Sileekallion kerhopisteessä
- perhekerhot ja avoimet kerhot 13 kerhopisteessä
- sunnuntaisin kokoontuvat pyhäkoulut ja arkisin kokoontuvat kaakaopyhäkoulut
- 4-vuotisvierailut kodeissa
- päiväkotien lastenkirkot ja yhteiset tapahtumat
- kouluun menevien siunaaminen keväällä tai syksyllä
- perheille suunnattu leiritoiminta, perheretket
- muut tapahtumat, esim. 5-vuotiaiden synttärarit, leiripäivä ja lastenjuhla

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

- suojellaan lapsuutta ja tuetaan lapsen kasvua
- lapsi tarvitsee pyhän kokemisen kasvaakseen
- lapsella on kasteen ja uskonnonvapauslain mukaan oikeus kristilliseen kasvatukseen
- lapsi saa olla oman ikäisensä ja oma itsensä, hänellä on oikeus kokea olevansa odotettu ja tervetullut seurakuntaan eikä hänen tarvitse osaamisellaan ansaita hyväksyntää
- lapsen kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin kuuluu myös hengellisyys, sitä tuetaan lapsen eri kehitysvaiheiden mukaisesti
- kotien ja perheiden hengellistä elämää ja arkielämää tuetaan, myös sen vaikeuksissa ja ristiriidoissa

- kirkon lapsityö on osa yhteiskuntaa, moniammatillinen yhteistyö ja verkostoituminen niin päiväkotien, koulun kuin eri harrastetoimijoiden välillä on tarpeellista ja lasta arvostavaa

- seurakunnan varhaiskasvatuksessa lapset ovat lapsia ja aikuiset ottavat vastuun. Lapsi elää uskoa omalla tavallaan eli liikkuen, leikkien, tutkien, iloiten ja ihmetellen. Lapsi on osallinen eli aktiivinen toimija eikä vain kohderyhmää. Hänellä on annettavaa myös muun ikäisille. Aikuisilla on vastuu kuulla ja tukea lapsia.

Tavoitteet:

- tavoittaa seurakunnan alueella asuvat lapset ja heidän perheensä entistä useammin ja laadukkaammin
- kiinnittää huomiota siihen, että tiedotus on selkeää, näkyvää ja kaikki tavoitettavaa
- seurakunnan toiminta pidetään avoimena
- seurakunnalle laaditaan oma varhaiskasvatuksen kehittämissasiakirja

KIRKON VARHAISNUORISO- JA NUORISOTYÖ

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

- tilaisuuksia pyhän ja rakastavan Jumalan kohtaamiseen
- kokemus välittävistä aikuisista
- kokemus arvostuksesta omana itsenä ja omanikäisenä
- tukea ihmisenä ja kristittynä kasvamiseen
- tukea kotien hengellisessä kasvatuksessa ja perheiden arkielämässä

KOULUIKÄISTEN LASTEN PARISSA TEHTÄVÄ TYÖ

- päivänavaukset kouluilla
- 10-synttärit, 5-luokkalaisten seikkailupäivä yhteistyössä kaupungin ja muiden nuorisotyön toimijoiden kanssa
- leirikouluja sekä kesällä leiri toimintaa
- koko perheen retkiä ja tapahtumia

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

- kerhotoiminnan ja musiikkityön kehittäminen
- kerhonohjaajakoulutus
- nuorten ja aikuisten vapaaehtoisen rekrytointi
- verkostoyhteistyö muiden toimijoiden kanssa
- vanhemmuuden tukeminen, mm. kasvattajailtojen järjestäminen
- kappeliseurakuntien alueilla asuvien lasten ja nuorten huomioiminen toiminnassa

NUORISOTYÖ

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

Viikkotoiminta:

- Säännöllinen viikkotoiminta tarjoaa nuorille tekemistä, kaverien tapaamis- ja oleilupaikan sekä elämän evästä
- Kiihassa ja Keikyässä joitakin nuorteniltoja kevään aikana ti/ ke

Keskiviikkoisin

- klo 19-20 Pelailuvuoro Muistolan salissa
- klo 18 vuorokerron riparilauluillat ja raamukset Oravanpesässä Mouhijärvellä

Perjantaisin Nuakkarilla

- klo 19.30 Raamis
- klo 21 avoimien ovien tyyppinen FISU

Lauantaisin

- klo 19.30 nuortenilta Arkki
- kerran kuussa klo 19.30 nuorille ja nuorille aikuisille suunnattu messu Srk-talon yläkerrossa, jatkot Nuakkarilla
- klo 19 nuorteniltoja Mouhijärvellä Oravanpesässä (ei ihan joka lauantai)
- isoskoulutus kutsuu riparin käyneitä nuoria kouluttautumaan isosen tärkeään tehtävään, koulutus on kaksivuotinen ja koostuu viikonloppuleireistä, tapaamisista ja osallistumisesta srk:n nuorten toimintaan

Muuta:

- yökahvila pari kertaa vuodessa gospelbändillä /-bändeillä tähditettynä

-Via Dolorosa

-erityismenoja/ vapun ja juhannuksen vietot, valvojaiset, koulunpäättäjäiset, saunailtoja

-nuortenleirejä ainakin kaksi vuodessa

-retki Maata Näkyvissä festareille

-City- seikkailu Mouhijärvellä

-Paintball tapahtuma

Koulutyö:

-aamunavaukset, seiskojen ryhmäyttäminen

-rippikouluinfo, toimintainfo ja IK:n mainostus yseille

Nuorten osallisuus:

-nuoret osallistuvat esim. iltojen ja nuorten messun toteutukseen ja ideoivat toimintaa kiinnostuksensa mukaan

-isokoulutuslaiset pyörittävät kanttiinia perjantaisin ja järjestävät ohjelmaa + hartauden

-isokset pääsevät suunnittelemaan ja toteuttamaan rippikoulutoimintaa

osallistumisvaihtoehtojen lisääminen

-10 vaalit, 16-vuotiaat pääsevät äänestämään kirkollisissa vaaleissa 2010

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

-perusviikkotoiminta, toimintatapoja muokaten

-isokoulutus jatkuu ja sitä päivitetään vastaamaan tarpeita

-koulutyön lisääminen (mukanaolo arjessa, koulupäivystys tms., srk:n osallistuminen koulun tilaisuuksiin)

-nuorten aikuisten toiminnan kehittäminen

-monipuolistetaan sunnuntain messuja tavoittamaan eri-ikäisiä ihmisiä

-musiikkityö nuorten keskuudessa!

-hyödynnetään netin tarjoamat mahdollisuudet

-yhteistyö nuorisotyön eri toimijoiden kanssa

RIPPIKOULUTYÖ:

- Rippikoulun tavoitteena on, että nuori vahvistuu uskossa Jumalaan, johon hänet on kasteessa otettu, kasvaa rakkaudessa lähimmäiseen ja elää rukouksessa ja seurakuntayhteydessä.
- Rippikoulun käy yli 90 % 15 vuotiaista sastamalalaisista nuorista.

6.3 SASTAMALAN VAPAASEURAKUNTA

Pikkusuonkatu 5, 38200 Sastamala, www.sastamala.svk.fi

Seurakunnanjohtaja/ Pastori: Kari Härkönen

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

Sunnuntain jumalanpalveluksen yhteydessä lapset (pääsääntöisesti alle kouluikäiset) kokoontuvat pyhäkouluun. Pyhäkoulu toimii erillisissä lapsille varatuissa tiloissa ja kulloistakin pyhäkoulua johtaa 1- 2 aikuista henkilöä. Pyhäkoulussa on mm. askartelua, leikkejä, pelejä, hengellisiä lauluja, rukousta sekä raamatun opetusta (raamatun opetuksessa voidaan käyttää erilaisia havaintovälineitä kuten esim. Flanelloja ja fläppitaulua).

Keskiviikkona 24.2. klo 17- 19.30 alkaa Vakkari, vapiksen olkkari 1- 6 luokkalaisille lapsille. Vakkari toimii joka toinen keskiviikko parillisina viikkoina ja tuolloin on tarjolla vaikka mitä kivaa 7- 12-vuotiaille. Vakkarissa voi leipoa, tehdä käsitöitä, pelata pingistä tai biljardia, tehdä retkiä, askarrella, jumpata gospelin tahdissa, ulkoilla yms.

Joka perjantai klo 18- 21 varhaisnuorten illat Vapaasrk:ssa. Illoissa on pelejä, leikkejä, askartelua sekä raamatun opetustuokioita eikä tarjoilupuoletakaan ole unohdettu. Varkkien ikä on ollut 13 vuoden molemmin puolin ja illoissa on käynyt 15- 18 nuorta.

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Tavoitteena on jossakin vaiheessa aloittaa nuorille suunnattu kuntonyrkkeilykerho (boxing klub), joka pyrkii terveellisen liikunnan avulla ennaltaehkäisemään mm. päihteiden

käyttöä ja ohjamaan nuorta hyvien harrastusten pariin. Nyrkkeilykerhossa tullaan myös pitämään hengellisiä asioita esillä (esim. alkurukous ennen harjoituksia).

- Tavoitteena myös lasten kesäleirin järjestäminen (2010)

- Tavoitteena järjestää nuorille kohdistettuja hengellisiä tapahtumia (vierailevat puhujat, konsertit jne.)

Lisäksi seurakunnassa toimii ns. Nuortenpiirin johtokunta (puheenjohtaja+ neljä jäsentä), jonka tarkoituksena on suunnitella ja toteuttaa erilaisia lapsille ja nuorille suunnattuja toimintoja.

Vapaaseurakunta pyrkii myös käytettävissä olevien voimavarojensa mukaan osallistumaan yhteisiin lapsille ja nuorille suunnattuihin tapahtumiin. Esim. Yhteiskristilliset Kids` action night- illat 6- 14-vuotiaille ja Sastamalan kaupungin järjestämät seikkailupäivät Otamuksella.

Vapaaseurakunnan yksi tavoitteista on, että lapsi ja nuori löytäisi henkilökohtaisen suhteen Jeesukseen Kristukseen ja varjeltuisi mm. erityyppisistä päihteistä sekä syrjäytymisriskeiltä. Kaikin puolin tasapainoinen elämä on tavoiteltavaa. Vapaaseurakunta näkee ihmisen kokonaisuutena, joka koostuu hengestä, sielusta (psyhyke) sekä ruumiista. On tärkeää, että kaikkia osa- alueita kehitetään säännöllisesti ja aktiivisesti. Tämä osaltaan lisää lasten ja nuorten hyvinvointia sekä turvallisuuden tunnetta.

7. YHTEISTYÖTAHOT/ YHDISTYKSET

7.1 HERRA HAKKARAISEN TALO

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

Herra Hakkaraisen talo on Mauri Kunnaksen kirjojen pohjalta tehty toiminnallinen näytelmä, jossa lapset voivat pukeutua roolivaatteisiin, leikkiä näyttelyhuoneissa sekä kuunnella värikästä äänimaailmaa. Näyttely on suunnattu lapsille, lapsiperheille ja ryhmille, niin paikkakuntalaisille kuin matkailijoillekin.

Aukioloajat v. 2010 kesä-elokuussa ma-pe 10-17, la 10-16, su 12-16.

Syys-toukokuussa ma-pe 10-17, la 10-14.

Muutokset aukioloaikoihin löytyvät internetsivuilta.

Pääsymaksut v. 2010: pääsylippu 5€, perhelippu (2aik+2lasta)17€, alle 3-vuotiaat ilmaiseksi, ryhmälippu (yli 10hlö ryhmät) 4€. Ryhmien on tehtävä varaus etukäteen.

Herra Hakkaraisen puku on lainattavissa erilaisiin lastentapahtumiin. Herra Hakkaraisen taloa ylläpitää Satakunnan käsi- ja taideteollisuus ry. Näyttelyn omistaa Sastamalan kaupunki.

Herra Hakkaraisen talo, Marttilankatu 10, 38200 Sastamala, p. 03- 511 2179

www.herrahakkaraisentalo.net, info@herrahakkaraisentalo.net

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Herra Hakkaraisen talon näyttelyn täytyy uudistua ainakin osittain, jotta talo kiinnostaisi matkailupäätöksen tekeviä aikuisia uudestaan. Nykyinen näyttely näyttää monin paikoin vanhalta ja kuluneelta. Viimeisin uudistus on tehty v. 2006. Asiakkaat kysyvät usein uudistuksesta, eikä muuttumaton näyttely tuo samoja asiakkaita uudelleen. Herra Hakkaraisen talon opasteet tuottavat ongelmia: ne ovat liian pieniä, eikä etenkään ulkopaikkakuntalainen, joka ajaa isoa tietä pitkin, huomaa niitä.

Toiveena on, että myös Sastamalan kaupungin omat lapsiperheet ja -ryhmät löytäisivät Herra Hakkaraisen talon, ja käyttäisivät palveluita hyödykseen. Eri yhteisöt voisivat hyödyntää Herra Hakkaraisen asua tapahtumissaan.

Herra Hakkaraisen talo on erittäin suosittu lapsiryhmien kohde kevätretkiaikaan. Ryhmät tuovat paljon rahaa seudulle, ja olisi tärkeää miettiä kokonaisuutta. Kunnasteeman hyödyntäminen monessa muussa asiassa saattaisi olla paikallaan. esim. Herra Hakkaraisen leikki puisto Kaalisaaressa.

7.2 ILLON JYTINÄ

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

Illon Jytinä tarjoaa liikuntapalveluista lapsille/nuorille liikuntakerhon, sählykerhon, lentopallon, hiihdon, maastajuoksun ja yleisurheilun merkeissä. Lisäksi Jytinä osallistuu aktiivisesti kylän muiden seurojen kanssa nuorteniltojen järjestämiseen, jossa nuorille on erilaisia aktiviteettejä.

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Toimintaa järjestetään lähinnä nuorten ehdoilla kuunnellen heidän mielipiteitään eri asioissa. Toiminta on maksutonta ja suunnattu kaikille halukkaille. Palaute saadaan nuorilta välittömästi ja se menee eteenpäin, koska seuran aktiivit ovat aina läsnä toiminnassa.

7.3 KALLIALAN VESA

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT, TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Kallialan Vesan toiminta-alueena ovat Kallialan, Vihattulan ja Pohjolanjärven kylät. Nykyään toimintaan osallistuu myös paljon muita, joilla on esim. sukulaissiteitä ko. alueelle. Kallialan Vesan tavoitteena on antaa lapsille ja nuorille mahdollisuus liikuntaan ja leikkimieliseen kilpailuun sekä liikunnalliseen yhdessäoloon.

Antaa lapsille ja nuorille mahdollisuus testata tutussa ympäristössä urheilullisia kykyjään, jota kautta on helpompi siirtyä erikoisseurojen kilpailutoimintaan. Seuran jäseneksi voi liittyä maksamalla seuran jäsenmaksun ja seuran jäsenillä on mahdollisuus vaikuttaa seuran toimintaa esittämällä niistä toiveita seuran toimihenkilöille.

7.4 KIIKAN KOULUN VANHEMPAINYHDISTYS RY

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

Kiikan koulun vanhempainyhdistyksen tärkein tehtävä on kerätä rahaa koulumme lasten virkistys- ja kulttuuriretkiä, luokkaretkiä ja tarvehankintoja varten. Erilaisilla tempauksilla luomme myös yhteisöllisyyden ja yhteenkuuluvuuden tunnetta niin lasten kuin aikuistenkin keskele. Opettajien kanssa tehtävä yhteistyö on merkittävässä asemassa ja toimintamme on tärkeää kodin ja koulun välisessä yhteistyössä. Yhdessä tekeminen ja yhteen hiileen puhaltaminen on tärkeää nykyajan yhteiskunnassa. Kuntien ja kaupunkien kiristyvän taloudellisen tilanteen vuoksi eri seurojen ja yhdistysten tekemä vapaaehtoistyö on merkittävässä asemassa. Kaupunkien avustukset esim. lasten retkiin, ovat heikoilla kantimilla.

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Tavoitteena on, että jatkossakin yhdistys toimii aktiivisesti ja saa kerättyä varoja koulumme lapsille ja ylläpidettyä me-henkeä yhteistyössä vanhempien ja koulun henkilökunnan kanssa. Yhtenä tärkeänä tavoitteena on yhteistyö opettajien ja vanhempien kanssa. Tavoitteisiin päästään saamalla vanhempia enemmän mukaan hallitukseen ja talkoo-porukoihin: tämä vaatii yhdistyksemme jatkuvaa mainontaa koulun vanhempien keskuudessa. Tänä keväänä olemmekin ottaneet mainonnan yhdeksi ”teemaksemme”: Koteihin on lähetetty perusteellinen tiedote yhdistyksestä ja vanhempainillassa teemme vanhemmille kyselyn siitä, kuinka tärkeänä vanhemmat pitävät toimintaamme.

Kaikki tempauksemme ovat olleet suunnattuja lapsiperheille, joten lasten osallisuuden tukeminen on ollut keskiössä. Lapsilla on mahdollisuus vaikuttaa toimintaamme esim. tuomalla viestiä opettajien kautta. Jokaisessa kokouksessamme on opettajien edustaja mukana. Esim. Viime keväänä oppilaskunta haki meiltä avustusta kiipeilyverkkoon, jonka tietysti hyväksyimme. Tietenkin enemmän voisi lapsilta kysyä palautetta ja toivomuksia, se taitaakin tulla yhdeksi teemaksemme lähitulevaisuudessa.

7.5 KIIKAN NUORISOSEURA RY

Kiikan Nuorisoseura ry on Sastamalan Kiikassa kotipaikkaansa pitävä yhdistys, joka on toiminut vuodesta 1890 lähtien. Nykyisin yhdistys pyörittää kerhotoimintaa, järjestää tapahtumia ja tekee teatterimatkoja.

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

Yhdistys tarjoaa pienellä kylällä lapsille, nuorille ja koko perheille erilaista toimintaa. Toiminta on pääasiassa maksutonta, koska haluamme antaa kaikille mahdollisuuden osallistumiseen. Tämän mahdollistaa vapaaehtoistyö ja se, että olemme voineet vuokrata Kiikan nuorisotalon toimintaamme varten Kiikan VPK:lta nimellisellä vuokralla. Viikoittain on tarjolla 3-6-vuotiaille lapsille satujumppa, 1-4 –luokkalaisille hip hop-kerho ja perhesähly lapsille ja vanhemmille. Koska Kiikassa ei ole ylä-asteikäisille nuorille valvottua kokoontumispaikkaa, järjestämme joka kuukausi nuorille peli-illan. Lisäksi järjestämme joka kevät perinteisen Lastentapahtuman, joka on tarkoitettu koko perheelle. Esiintyjänä on aina joku nimekäs lastenorkesteri tai –esiintyjä. Tilaisuus on aina pääsymaksuton. Tänä vuonna juhluvuoden kunniaksi järjestämme vielä elokuulla Tossuihin töpinää –liikunta ja musiikkitapahtuman.

Kaksi kertaa vuodessa teemme teatterimatkan katsomaan lastenteatteria joko Poriin tai Tampereelle. Syksyisin on lasten- ja nuortenvaate ja -tarvikekirppari nuorisotalolla. Tänä kesänä on tarjolla myöskin kesäteatteria Sarkia-näyttämöllä, koko perheen satumusikaali Tuhkimo viihdyttää 4.7. – 11.7.2010. Näyttelijöiden ikäjakauma on 7-70 vuotta ja heitä on mukana n. 40 henkilöä. www.kiikannuorisoseura.fi

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Tulevaisuuden toive on, että kylällämme säilyy yhtä hyvin hoidettu toimitila lasten ja nuorten toimintaa varten, kuin tällä hetkellä. Jotta pystymme jatkamaan nykyistä toimintaa ja lisäämään sitä mm. syksyllä alkavilla kansantänhuilla ala-asteikäisille, on edellytys sille kohtuullistetut tilavuokrat. Jouduimme ylä-asteelle asetettujen salivuokrien takia siirtämään myöskin kaikki liikuntatoimintamme nuorisotalolle viime syksynä. Nykyiset Sastamalan kaupungin tilavuokrat ovat toiminnan uhka, ne lopettavat vapaa-

ehtoistoiminnan niin lapsilta, nuorilta kuin eläkeläisiltäkin. Haluamme, että Kiikan kyläläisillä on sama mahdollisuus osallistua heitä lähellä olevaan toimintaan, kuin kaupungin keskusta-alueella asuvillakin. Lasten lukumäärä Kiikassa on kasvussa suhteessa muihin kouluihin nähden, tällä hetkellä Kiikan ala-asteella on 149 oppilasta ja tämän hetken tilastojen mukaan vuonna 2013 määrä on 154 oppilasta.

7.6 LANTULAN SEUDUN KYLÄYHDISTYS RY

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

a) Lapsille ja nuorille järjestetyt palvelut/toiminnot, jotka vapaasti kaikilla käytössä ilman ohjausta Lantula-talon pihamaalla ja lähimaastossa:

- jääkiekkokaukalo ja hiihtolatu 3 ja 5 km talvisin
- pieni jalkapallokenttä maaleineen kesäisin
- luonto/kävelypolku ja laavu

b) Lapsille ja nuorille järjestetyt toiminnot kyläyhdistyksen jäsenille vapaaehtoisen aikuisen läsnä ollessa:

- Lantula-talolla jokaviikkoinen ”Perjantaituulahdus” klo 16 – 20.30: hauskaa yhdessä-oloa, pelejä, liikuntaa, välipala 1€, ikähaitari 5-20 v
- Stormin koulun liikuntasalissa sählyä maanantai-iltaisoin klo 18-19.15 (yhdistyksellä omat maalivahdinvarusteet ja suojalasit jokaiselle). Yhdistys maksaa salivuokran kaupungille.

c) Vanhemmille ja lapsille käytössä kyläyhdistyksen omistamat sulkapalloverkot ja telineet, joita käytetään Stormin koulun liikuntasalissa erikseen sovittuina aikoina yhdessä vanhempien kanssa, jokainen maksaa silloin itse salivuokran kaupungille

d) Lantula-talolla kyläyhdistyksen yli 15-vuotiaille jäsenille ”elokuvailta” videotykin ja ison ”screenin” ja äänentoistolaitteiden avulla perjantaisin 20.30-23.00.

e) Kaksi kertaa vuodessa yhteinen retki (omakustanteinen) eri kohteisiin vanhemmat ja lapset yhdessä isolla bussilla ja sen jälkeen nuorten yöpyminen lattioilla Lantula-talolla. Kerran vuodessa Lumileiri eli päivä ja yö Lantula-talolla.

Ei-jäsenet voivat osallistua kohtiin b – d kohtiin eri sopimuksella vanhempien ja lasten kanssa.

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Tavoitteena jatkaa jo viidettä vuotta hyvin jatkunutta lapsi- ja nuorisotoimintaa ja kehittää sitä edelleen ikärakenteen ja tarpeitten muuttuessa. Esimerkiksi em. kohta d alkoi vasta syksyllä 2009, kun osallistuvasta nuorisosta iso osa tuli tuohon ikään.

-Kyläyhdistys on hankkinut lasten ja nuorten käyttöön välineistöä: sulkapallotelineet, verkko, mailat, pallot; sählyyn turvalasit ja maalivahdinvarusteet x 2; biljardipöytä, pingispöytä, jääkiekko- ja jalkapallopelit, jalkapallomaalit, keinut ym.

-Yhteistyössä Sastamalan Opiston kanssa perustettiin Linux-järjestelmällä 9-päätteinen atk-luokka, joka vapaasti nuorten käytössä perjantaisin.

-Lapset ja nuoret saa tehdä ehdotuksia retkikohteiksi, hankinnoiksi jne. ja niitä pyritään toteuttamaan.

-Lapset huolehtivat vastuullisesti perjantain karkkikaupasta, kassasta ja siivouksesta

-Lapsille ja nuorille on järjestetty kaksi kirjallista kyselyä toiveista. Ensimmäinen 2005 joulukuussa ja siltä pohjalta hankittiin myöhemmin em. projektori, ”screeni” ja äänentoistolaitteet.

-Lapset otetaan mukaan erilaisiin talkoisiin ja esim. jääkiekkokaukalo puhdistuu lumesta pääosin lapsi- ja nuorisotyövoimalla. Polttopuutalkoisiin Lantula-talolle ja laavulle nuoret osallistuvat mielellään kesäisin.

-Laavulla yöpyy nuoria poikia pitkin vuotta useampi kerralla ja hoitavat sinne polttopuita käytettyjen tilalle.

-Perjantaituulahduksessa mukana myös aikuisia illalla käsityökurssilla ja tässä vaihdetaan kuulumisia kylän lasten ja nuorten kanssa, myös moni isä ja äiti poikkeaa silloin talolle.

-Tiedotusta tapahtuu tekstiviestein lasten ja nuorten kesken, kyläyhdistyksen kännykstä lasten ja nuorten puhelimiin esim. talkooviestit sekä retkistä ja tapahtumista on aina ilmoitus Lantula-talon ilmoitustaululla

7.7 LÄNSI-MOUHIJÄRVEN KIISKET RY

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

Toiminta-ajatuksena on ollut tarjota hyvät mahdollisuudet Liikuntaharrastuksille. Nuorille ja kuntoliikunnan harrastajille on ollut keskeinen asema Kiiskien toiminnassa.

- Hiihtoharjoittelu ja kilpailut sekä jääkiekko talvella, luontoretki keväällä, maastajuoksu keväällä, yleisurheiluharjoitukset ja kilpailut kesällä, jalkapallo kesällä, beach-wolley kesällä, luontoretki syksyllä

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Miten taho tukee lasten ja nuorten osallistumista/osallisuutta?

- Kannustaminen ja palkitseminen.

Kuullaanko lapsia ja nuoria? Miten lasten ja nuorten ääni kuuluu toiminnassa?

- Toimitaan lasten ehdoilla ja lapset odottavat toimintaa.

Miten lapsilta ja nuorilta kysytään palautetta, vaikuttamismahdollisuudet toimintaan?

- Kysytään esim. tarvitaanko välineitä kuunnellaan ja luotetaan nuoriin, esimerkiksi sihteerimme on 15-vuotias

Tiedotus lasten ja nuorten näkökulmasta?

- Aktiiviset vanhemmat.

Toiveita:

- Kaupungin kohdeltava kaupunkilaisia tasapuolisesti.

- Harrastuspaikkoja myös syrjäkulmille esim. lakkautetut kyläkoulut kaupunkilaisten käyttöön.

- Taloudellisesti kaupungin tuettava kolmatta sektoria

7.8. MLL TYRVÄÄN-VAMMALAN YHDISTYS

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

Perhekahvilamme on vapaa kohtaamispaikka lapsille ja heidän vanhemmilleen kerran viikossa. Perhepesä on samantapainen kohtaamispaikka, mutta siellä ohjelma painot-

tuu kestovaippoihin ja kantoliinoin. Se kokoontuu joka toinen viikko. Näissä molemmissa on tarjolla juotavaa ja syötävää, askartelua, laulua, leikkiä (ohjattua ja vapaata), ja hyvää seuraa tietenkin. Molemmat ovat nuorisotalo Pilvessä Vammalan keskustassa. MLL:n toiminta on uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumatonta ja monille siksi tärkeä vaihtoehto. Poikkeavaa moniin muihin vastaaviin toimintoihin on myös se, että mihinkään ei ole pakko osallistua, ei siis esimerkiksi tarvitse askarrella tai laulaa, jos ei tahdo. Myös saapumis- ja lähtemisajat ovat vapaat, aukioloaikojen puitteissa tietenkin. Lisäksi meillä on lastenhoitopalvelu, eli tilapäistä lastenhoitoa iltaisin ja viikonloppuisin.

Tuemme myös Sylvään koulun tukioppilastoimintaa taloudellisesti. Tai oikeastaan järjestämme tukioppilaille mahdollisuuksia hankkia tuloja esim. kevätlokeräyksen tai lastenhoitokeikkojen kautta. Keväisin ja syksyisin pidämme kirpputorin, jonne vanhemmat voivat tulla myymään lastentarvikkeita. Elokuvapäivät (koko perhe vitosella elokuvaan) ja retket esim. Pelle Hermannin puistoon tai Kiviniityn kotieläintilalle ovat aina valtavan suosittuja.

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Viikoittainen perhekahvilatoiminta vapaaehtoisvoimin on jo valtava saavutus. Joka toinen viikko pidettävä perhepesä ja kerran kuussa äideille kohdistettava Virtapiiri käyttävät voimavaramme kutakuinkin tehokkaasti. Virtapiiriä suunnitellaan tihennettäväksi kahteen kertaan kuussa, jos vain vetäjiä löytyy. Tavoittemme on säilyttää nykyinen tasomme.

Yhdistyksen välittämää lastenhoitotoimintaa suositellaan liiton puolesta lopetettavaksi ja siirrettäväksi piirin alaisuuteen, jolloin siitä tulisi kaupungille maksullinen palvelu. Tämän kehityskulun haluaisimme välttää, mutta emme vielä tiedä onko se mahdollista.

Enimmäkseen kohderyhmämme on niin nuorta (alle 2-vuotiaita suurin osa), ettei heiltä oikeastaan kovasti kysellä palautetta, vaan heidän osallistumisensa ja osallisuutensa tapahtuu vanhempien kautta. Kävijälistoihin kirjataan myös lapset, joka esim. tiedotusvälineissä käsitetään kovasti usein väärin. Jos esim. kerromme, että perhekahvilassa

oli viimeksi 62 kävijää, niin taatusti lehdessä lukee että 62 äitiä. Niin vahva ennakkoletus kirjaamistavoistakin (ja samalla kävijöiksi laskettavista Tärkeistä Ihmisistä) on.

Perhekahvilassa jokaisella lapsella on myös oma vihko, johon saa aina tarran ja pienen tarinan. Tämä on ollut heille kovin tärkeää. Jokainen syntynyt vammalalaisvauva saa yhdistykseltämme villasukat ja informaatiota toiminnasta, mutta äidit ja isät ne taitavat lukea.

Tukioppilaat ovat viime vuosina itse tehneet työt rahojensa eteen, emme siis ole vain lahjoittaneet heille euroja, vaan he ovat itse (innokkaina ja iloisina) keränneet kevätilo-keräystä torilla ja kaupoissa. Olemme siis osallistaneet heidät itsensä toimimaan omaksi hyväkseen. Lisätietoja www.mll.kopteri.net

7.9 PARTIOLIPPUKUNNAT

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

- millaisia palveluja ja kenelle?

Sastamalassa toimii 7 partiolippukuntaa, jotka toimivat lähes samojen tavoitteiden ja periaatteiden mukaisesti järjestäen säännöllistä viikkotoimintaa syksystä kevääseen ja retki ja leiritoimintaa ympäri vuoden. Lippukunnan jäsenet osallistuvat ryhmissä tai yksin erilaisiin partiopiiriin ja keskusjärjestön tapahtumiin, kilpailuihin ja koulutuksiin sekä suuriin partioleireihin.

- Partiossa toimitaan ryhmissä, jotka noudattavat partio-ohjelmaa.

- Tärkeää on se, että saa tehdä itse.

- Pienimmätkin partiolaiset osallistuvat puuhiin – vastuun antaminen nuorille on partion perusidea.

- Partioon kuuluu olennaisena säännöllinen viikoittainen toiminta – kokoukset.

- Kokoontumispaikkaa kutsutaan partiokoloksi.

- Kokoukset ovat ryhmän tärkein toiminnan muoto. Kokouksissa opetellaan asioita aktiiviteettejä tekemällä, valmistaudutaan erilaisiin tapahtumiin – retkiin, kisoihin, leireihin ja vaelluksiin.

Partio-ohjelma:

- Partio-ohjelmassa on lapset ja nuoret jaettu ikäkausiin, jossa toiminta ja ohjelman sisällössä huomioitu lasten ja nuorten fyysinen ja henkinen kehitys.

Ikäkaudet:

- sudenpennut 7-9v
- seikkailijat 10-12v
- tarpojat 12-15v
- samoajat 15-17v
- vaeltajat 18-22v

- kullakin ikäkaudella on omat ryhmäkoot, johtajat ja toimitavat

- Ikäkaudet jakautuvat ajallisesti 2-3 kk - 1 vuoden pituisiin vaiheisiin, sudenpennuilla lyhemmät ja vaeltajilla pidemmät.

- Ikäkausittain aktiviteetit on määritelty kunkin ikäkauden kykyihin ja vaatimuksiin sopivat aktiviteetit kasvatustavoitteiden toteutumiseksi.

Aktiviteetit on tehty mm. seuraavista taitoalueista:

sosiaaliset taidot, kädentaidot, erä- ja leiritaidot, hengellisyys, partion taidot, kansalais- taidot, itsestään huolehtiminen, johtaminen, luonnontuntemus ja –suojelu, kansalai- suus, luova ajattelu.

Miksi?

- Partiossa on mahdollista kasvaa ja kehittyä monenlaisissa taidoissa, joita ei koulussa opi.

- Ollaan yhdessä sisällä ja ulkona, toimintaan yhdessä ja pidetään hauskaa.

- Partiossa opitaan käden ja mielen taitoja

- Liikutaan luonnossa kävellen, hiihtäen, kiiveten, meloen ja purjehtien.

- Osataan antaa ensiapua tai lauletaan iltanuotiolla ja kitara soi.

- Tunnetaan maamerkit ja yövytään tulilla.

- Seikkailu ja elämykset kuuluvat partioon. Terve luottamus omiin kykyihin kasvaa!

- Ryhmässä oppii myös, että kaikkien ei tarvitse osata kaikkea eikä ole olemassa pa- rasta partiolaista.

- Partio antaa nuorille kansainvälisiä kokemuksia ja rakentaa kulttuurien välistä yhteis- ymmärrystä.

- Partio sopii kaikille, joita kiinnostaa monipuolinen ja luonnonläheinen toiminta yhdessä toisten kanssa.

- Partio on kaikille avointa ja puoluepoliittisesti sitoutumatonta toimintaa.

Kuka järjestää?

Partio on maailmanlaajuista vapaaehtoistoimintaa. Suomessa on 70 000 partiolaista eri puolilla maata järjestäytyneenä 820 paikalliseen partiolippukuntaan. Partiolippukuntia on suomen- ja ruotsinkielisiä ja meri- tai metsäpartiointiin erikoistuneita.

Kattojärjestönä toimii kaksikielinen Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry, jonka kautta kaikki suomalaiset partiolaiset ovat sekä Partioliikkeen maailmanjärjestö WOSMin että partiotyttöjen maailmanliitto WAGGGSin jäseniä.

Partiolippukunta on paikallisyhdistys, joka järjestää varsinaista partiotoimintaa.

Lippukunnissa on toimintaa kaikille ikäryhmille, siis myös aikuisille.

Sastamalan partiolippukunnat:

Karkun Samoojat ry	KaSa
Keikyän Korvekäviät ry	KKK
Kiikan Leiripeikot	Kilpe
Mouhijärven Metsot	MoMe
Suodenneimen Suonkiertäjät ry	SuSu
Tyrvään Metsänpojat ry	TyMe
Vammalan Nuotiosiskot ry	VaNu

Ryhmien johtajana toimintaa järjestävät kahdessa nuoremassa ikäkaudessa aikuiset partiojohtajat ja muissa ikäkausissa joko seuraavan tai saman ikäkauden nuori.

Johtamis- ja johtajakoulutus on kiinteä osa partion tapaa toimia, jossa nuorille annetaan jo varhaisessa vaiheessa vastuuta toiminnasta.

Lippukuntien kokoontumispaikat:

Karkku – seurakuntatalo	KaSa
Salokunta – kirkko	KaSa
Mouhijärvi – seurakuntatalo	MoMe
Suodenniemi – seurakuntatalo	SuSu
Kiikka – seurakuntatalo	Kilpe

Keikyä – seurakuntatalo

KKK

Vammala – Seuratalo

TyMe, VaNu

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

1. Riittävät kokoontumistilat ryhmille

- Jokaisella lippukunnalla tulee olla oma kolo, paikka josta voidaan rakentaa partioperinteen mukainen ja omaleimainen tila.

2. Retki- ja leirialueet

- Sastamalassa on nyt hyvät retkeilymaastot ja varsinkin Pääjärven leirialue on erinomainen useammankin lippukunnan yhteiselle leirille

- Jokamiehen oikeus rajoittaa joiltakin osin toimintaa luonnossa ja tarvittaessa on saatu kaupungilta ja muiltakin maanomistajilta lupa esim. riukujen tekoon ja maapuun ottoon sekä tulen tekoon.

- Kaupungin omistamia syrjäisiä kiinteistöjä voitaisiin antaa yhdistysten ylläpidettäväksi retkikohteiksi varsinkin talvisaikaan.

3. Ryhmien toimintaedellytykset

- Nykypäivän vapaaehtoisten aikuisten pula on esteenä toiminnan kasvulle.

- Vapaaehtoisten rekrytointi tulevaisuudessa mukaan toimintaan.

7.10 SASTAMALAN 4-H-YHDISTYS RY

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

Sastamalan 4H-yhdistyksen kerhot 6-12-vuotiaille toimivat eri paikoissa seuraavasti:

Maanantai

klo 15-16.30 Vammalan Seukulla

klo 17-18.30 Sarmaljoen koululla ja Suodenniemen urheilutalolla

klo 18.30-20 Vähähaaran kotiseututalo (joka toinen viikko)

Tiistai

klo 17-18.30 Salokunnan koulu ja Stormin koulu

klo 17-18.30 Pehulan koulu ja Tervämäen koulu (kokoontuvat joka toinen viikko)

Keskiviikko

klo 16.30-18 Häijään koulu (joka toinen viikko)

klo 17-18.30 Illon koulu ja Tyrväänkylän Pikkupirtti

Torstai

klo 17-18 Liikuntakerho Häijään koululla

klo 17-18.30 Uotsolan kerho Nelismestasa

klo 18-19 Tanssikerho Häijään koululla (joka toinen viikko)

klo 18-19.30 Heppakerho Lesosen tallilla Stormissa, kaksi ryhmää, jotka kokoontuvat vuoroviikoin.

-Kerhoissa askarrellaan, kokataan, pelataan ja leikitään. Kerhokausi alkaa syyskuun alussa ja päättyy toukokuun puolivälissä.

-4H välittää dogsittereitä (koulutettuja koiranhoitajia) sekä työllistää nuoria kerhonohtajiksi sekä asiakastilausten mukaan erilaisiin työpalvelutehtäviin.

-4H järjestää erilaisia kursseja, kilpailuja, leirejä ja retkiä, joista tiedotetaan paikallislehden järjestöpalstalla.

-Yhteystiedot: Sastamalan 4H-yhdistys/ toiminnanjohtaja Outi Jokela/p.040-5737585/outi.jokela@4h.fi/ www.4h.fi/sastamala/ dogsittervastaava: Sari Viljanen

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Suurin huolenaihe on kerhotilojen löytyminen tulevaisuudessa kun kyläkouluja lakkautetaan. Kerhotiloista perittävät maksut ovat myös taakkana toiminnassa ja ajatellen toiminnan kehittymistä ja laajentumista.

7.11 SASTAMALAN DIABETESYHDISTYS RY

Yhdistys on Suomen Diabetesliiton paikallisyhdistys, joka on perustettu vuonna 1965. Vuoden 2009 alussa kuntaliitoksen myötä nimi vaihtui nykyiseen muotoonsa ja toimialueeksi muotoutui koko Sastamalan kaupungin alue. Jäsenmäärä vuoden 2010 alussa oli 295. Yhdistyksen kotisivut löytyvät osoitteesta www.vammalanseudundiabeetikot.net, josta löytyvät hallituksen yhteystiedot, liittymisohjeet sekä tiedot ajankohtaisista tapahtumista.

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

Yhdistyksen tärkeä tavoite on tiedon välittäminen sekä vertaistuen järjestäminen diabeetikoille ja heidän perheilleen. Yhdistyksen tapahtumat ovat pääsääntöisesti tarkoitettuja koko jäsenkunnalle, myös diabeetikolasten perheille ja nuorille. Vuosittain ohjelmaan kuuluvat luentotilaisuudet vaihtuvista aiheista, saunailta ja vaihtuvia tapahtumia kuten kävelytempaus. Tilaisuudet järjestetään kaikille kiinnostuneille avoimena, jolloin yhdistykseen kuulumattomien diabeetikoiden on helppo tulla halutessaan tutustumaan toimintaan. Kiinnostuksen ja osallistumishalukkuuden pohjalta on mahdollista järjestää tapahtumia myös kohdennettuna eri ikäryhmille. Lapsiperheiden tapaamiset perhekerhona ovat toteutuneet ajoittain. Hallituksen jäsenet ovat vuorollaan toimineet tuki- ja yhteyshenkilönä perheille, joissa lapsi tai nuori on sairastunut diabetekseen.

Yhdistyksemme jäsenillä on mahdollisuus osallistua Diabetesliiton järjestämiin valtakunnallisiin ja alueellisiin tapahtumiin. Näistä erityisesti mainittakoon Tampereen alueella järjestettävä DiaPeli-projekti. Näistä tapahtumista tiedotetaan jäsenkirjein, kotisivuilla, lehti-ilmoituksin ja tarvittaessa henkilökohtaisin tiedottein eri ikäryhmille. Lapsille ja nuorille on laajasti tarjolla leirejä, liikuntaleirejä, retkiä, matkoja ja teemallisia tilaisuuksia.

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Suomessa sairastuu vuosittain noin 600 alle 16-vuotiasta lasta diabetekseen ja sairastuneisuus lisääntyy vuosittain 3% vauhdilla, joten kyseessä on valtava ja ajankohtainen haaste diabetesyhdistyksille, mutta myös kunnille ja terveydenhuollolle. (Sund Reijo, Koskinen Sari. Suomen Diabetesliitto 2009). Miten lapsi- ja nuorisopoliittisessa ohjelmassa huomioitaisiin näin suuren sairausryhmän mukanaolo lasten ja nuorten arjessa? Lapsidiabeetikoiden perheiltä on ajoittain kysytty halukkuutta alueelliseen perhekerhotoimintaan, mutta vastauksia viimeisten muutaman vuoden aikana ei juuri ole saatu. Kysely toistetaan ajoittain jatkossakin, jolloin samalla perheille tarjoutuu tilaisuus antaa palautetta yhdistyksen toiminnasta ja toiveistaan.

Toiminnassa pyritään yhteistyöhön lähialueen yhdistysten kanssa laadukkaiden tapahtumien tarjoamiseksi niin lapsille perheineen kuin nuorille. Sähköistä tiedotusta kehite-

tään edelleen. Jäsentiedotteet on ollut mahdollista saada sähköisessä muodossa vuoden 2010 alusta alkaen.

Toiminnan esteinä voi mainita sekä lasten että nuorten pienen määrän yhdistyksen jäsenistössä. Lapsia on 6 ja nuoria 15-25-vuotiaita 7 (tilanne 2/2010). Suurella toiminta-alueella luontevia yhteyksiä ei helposti synny. Miten diabeetikolasten perheet ja nuoret saataisiin liittymään yhdistykseen ja osallistumaan sen toimintaan? Yhdistykseen liittyminen tulisi tehdä näkyväksi ja houkuttelevaksi kuntatasolla. Tiedotus päiväko-deissa ja kouluissa sekä yhteistyö neuvola- ja kouluterveydenhuollon kanssa voisi tuoda tässä näkyvyyttä yhdistyksen toiminnalle. Kaupungin kotisivuilta tulisi olla linkit alueen yhdistyksiin.

Haasteena yhdistyksen toiminnasta tiedottamisessa ovat myös tietosuojasiat. Terveystieteidenhuolto ei ilmoita yhdistyksille alueella diabetekseen sairastuneita, vaikkakin Diabetesliitto ilmoittaa yhdistykseen liittyneet. Yhteistyötä hoitopaikkojen kanssa tiedotusasiassa on syytä edelleen tiivistää.

Lapsiperheet ja nuoret ovat tottuneet käyttämään internetin tuomia mahdollisuuksia niin tiedonhakuun kuin yhteydenpitoon. Vertaistukiryhmiä on muodostunut esim. Facebookiin ja erilaisille keskustelupalstoille, mikä vähentää selkeästi kiinnostusta tavanomaisen paikallisyhdistyksen toimintaan. Nuorille on perustettu valtakunnallinen yhdistys, joka toimii pääasiassa internetissä (sähköposti, Facebook). Erilaisia jäsenyyshuutoja ja osallistumismahdollisuuksia on jatkossa tarve kehittää myös paikallistoiminnassa.

7.12 SASTAMALAN SEUDUN ERITYISLASTEN TUKIRYHMÄ ERKKI

Oppimisvaikeuksista kärsivien lasten- ja nuorten perheitä auttava ja tukeva toiminnallinen kerho. Toimii Pirkanmaan dysfasiayhdistyksen alaisuudessa.

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

Vaihtelevaa ja monipuolista yhdessäoloa lapsiperheiden kesken joilla on erityislapsi/lapsia. Toimintaan osallistuminen ei edellytä erityislasta.

Tiedotustilaisuuksia kaupungin, koulujen ym. kanssa yhteistyössä.

Asiantuntijaluentoja huomioiden kaikkien lasten ja perheiden tasavertainen mahdollisuus vaikuttaa ja osallistua yhteiskuntaan

Käytännötasolla järjestetty lämminvesiuunteja, kylpylä- ja laavuretki, toimintapäiviä maatilalla, elokuvailta, pikkujoulut, osallistuttu lasten näytelmällä kulttuuriviikon päätahtumaan, toimintaterapeutin luento, koulujen Kelpo-hankkeen esittelyä ja kommentointia, erityisluokkiin tutustumista ala- ja yläkouluissa, kerhokokoontumiset joka toinen kuukausi muun lisäksi.

Toimintaa järjestetään mahdollisuuksien ja erityislasten, nuorten sekä vanhempien toiveiden mukaan.

Aktiivista yhteydenpitoa viranomaisiin, etujen valvomista, puhelinneuvontaa.

Vammaisneuvostossa edustaja, perehtyneisyyttä vammaisasioihin.

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Helppoa ja tasavertaista osallistuminen ja jäsenyys mukavassa ilmapiirissä.

Toiminnan suunnittelu lasten ehdoilla.

Tyytyväisiä lapsia ja perheitä, uusia ystävyysuhteita ja henkistä tukea jaksamiseen.

Erytislasten oikeudet toteutuisivat kaupungissa.

Perehtyneisyys, ajantasaiset tiedot etuuksista ja oikeuksista.

Edelleen kehittää toimintaa monipuolisemmaksi.

Tavoittaa uudet jäsenet ja kerhotoimijat.

Lisätä yhteistyötä muiden yhdistysten kanssa.

Pyrkiä toisinaan yhdistäviin tapahtumiin ns. tavallisten lasten/lapsiperheiden kanssa.

Kaupungilta toivotaan toiminnan kehittämiseen kannalta:

- laadukkaampaa kerhotilaa, jossa olisi käyttökelpoinen vesi ja leikkipaikka lapsille sekä kahvitusmahdollisuus.
- rahallista tukea joka mahdollistaisi monipuolisen ja aktiivisen toiminnan
- julkisia tilaisuuksia ja yleishyödyllisiä tapahtumia varten edullisia, isompia tiloja
- kaupungin tuki toimintoja kokoavana elimenä yhteisöjen välillä ja avoimempaa suhtautumista palautetta kohtaan, kannustusta.

- Vammaisneuvostolta odotetaan aktiivisempaa otetta kaupungissa tapahtuvista päätöksistä ja säännöllisempää vuoropuhetta, kommentointia paikallisjärjestöitä/järjestöihin.
- mainostamalla ja ohjaamalla ryhmiä käyttämään kaupungin tapahtumakalenteria aktiivisemmin
- jäähallivuoroja, sisäliikuntavuoroja, uintivuoroja ilmaiseksi käyttöön

7.13 SATAKUNNAN KÄSI- JA TAIDETEOLLISUUS RY/ TAITOKESKUS SASTAMALA

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

Taiteen perusopetus, Lasten käsityökoulu:

5 tasoryhmää, yhteistyössä Sastamalan opiston kanssa

7 – 13-vuotiaille (yht. n. 50 lasta)

Kädentaitoja nuorille, yhteistyössä Sastamalan opiston kanssa

Suunnattu n. 12 – 16 -vuotiaille nuorille (n. 15 nuorta)

Lasten kesäkurssit:

Kesäkivaa käsillä lapsille, yhteistyössä Sastamalan opiston kanssa (2 kurssia)

Kesäkivaa käsillä nuorille, yhteistyössä Sastamalan opiston kanssa (1 kurssi)

Lasten ja nuorten kesäkuudonta (4 kurssia) (yht. 50 lasta ja nuorta)

Herra Hakkaraisen pajat,

Työpajoja Herra Hakkaraisen talossa vieraileville koululais- ja päiväkotiryhmille. Työpajat sopivat myös aikuisille. Ryhmän minimikoko 10 oppilasta. (yht. 500 – 700 lasta)

Kaikki kurssit ja työpajat järjestetään Taitokeskus Sastamalassa, (entinen meijeri)

Lisätietoja:

Taitokeskus Sastamala, Asemakatu 1, 38210 Sastamala, puh. (03) 511 2128, sastamala@taitosatakunta.fi, www.taitosatakunta.fi

Sastamalan Opiston ohjelma, www.sastamalanopisto.fi

herrahakkaraisentalo.net/ryhmille

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Pyrimme toimimaan niin, että nykyinen palvelutaso säilyy. Keinoina tehokas markkinointi ja kurssitoiminnan ajanmukaisuus ja kehittäminen kohderyhmien palautteen pohjalta.

Toivoisimme saavamme Lasten käsityökouluun 6. tasoryhmän, jolloin opetussuunnitelman mukainen laajuus 500 tuntia toteutuisi.

7.14 SUUNTA-SEPOT RY

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

Suunnistus on luonnossa liikkumista kartan ja kompassin avulla. Se on kiehtovaa toimintaa ja kisailua kavereiden kanssa. Lajin tavoitteena on tarjota lapsille ja nuorille haasteita sekä elämyksiä kavereiden kanssa luonnossa. Suunta-Sepot tarjoaa kesäisin viikoittain suunnistusharjoituksia joko suunnistuskoulun tai iltarastien muodossa. Tarjolla on myös erilaisia suunnistuskilpailuja ja mahdollisuus leireille osallistumiseen.

Vuonna 2010 Suunta-Sepot ry:n toiminnan painopistealueena on lasten ja nuorten toiminta:

Suunta-Sepot tarjoaa paikkakuntalaisille lapsille ja nuorille mahdollisuuden osallistua Hippon suunnistuskouluun 13.4.2010 alkaen Varilan koululta. Hippon suunnistuskoulu on suunnattu 6-14-vuotiaille lapsille. Suunnistuskoulussa tarjotaan suunnistusalkujen opetusta, ohjausta, leikitystä, tapahtumia ja retkeilyä. Suunnistuskoulun alusta tiedotetaan ilmoituksin.

Kaikenikäisillä, pienilläkin lapsilla, on mahdollisuus osallistua suunnistuskouluun tai vaikka iltarasteille vanhempiensa avustuksella. Alle 19-vuotiailta ei peritä Tyrvisrasteilla karttamaksua.

Keväällä 2010 suunnistuskoulun ohjaajat saivat mahdollisuuden osallistua Suomen Suunnistusliiton tuottamaan Nuori Suunta –ohjaajakoulutukseen Vammalassa seuran

tuella. Ohjaajaksi voi lähteä kuka vaan nuori tai vanhempi suunnistuksesta kiinnostunut. Suunta-Seppojen suunnistuskouluohjaajista suurin osa on nuoria alle 18-vuotiaita itse suunnistusta lapsesta saakka harrastaneita, ja jopa kilpailuissa hyvin menestyneitä. Nuorilla ohjaajilla on täysipainoinen mahdollisuus osallistua suunnistuskouluohjelman suunnitteluun ja toteuttamiseen. Seura tukee nuorten osallistumista ohjaustoimintaan.

Suunta-Sepot järjestää toukokuussa myös ensimmäistä kertaa Olé kartalla-koululiikuntapäivän Suomen Suunnistusliiton 75-vuotisjuhlaviikolla. Suunnistuspainotteen koululiikuntapäivä on suunnattu 1.-3. luokkalaisille lapsille. Se toteutuu Sastamalassa yhteistyössä kahden vammalalaisen koulun kanssa 200 oppilaan joukolla.

Suunta-Seppojen tavoitteena on tehdä kaikille alueen kouluille ainakin pihakartat koulujen käyttöön.

Suunta-Sepot maksaa alle 21-vuotiaiden jäsentensä kilpailuihin osallistumismaksut. Suunta-Sepot järjestää 19.5.2010 Satakunnan Oravacup –lasten sarjakilpailun ensimmäisen osakilpailun Vammalassa. Kesän aikana Satakunnan alueella on tarjolla yhteensä kahdeksan Oravacup-osakilpailua alle 15-vuotiaille. Satakunnassa ja Hämeessä on paljon muitakin mahdollisuuksia osallistua lapsille ja nuorille soveltuviin suunnistuskilpailuihin.

Suunta-Sepot kehittää parhaillaan palautteenantokanaviaan. Tällä hetkellä seuran kotisivuilla on keskustelupalsta, jossa on oma ryhmä suunnistuskoululle. Seuran puheenjohtajan ja nuorisotoiminnan vetäjän puhelinnumero ja sähköposti ovat julkisia. Samoin seuran muun johtokunnan ja jaostoissa toimivien henkilöiden yhteystiedot löytyvät seuran kotisivuilta. Kaikille ohjaajille voi antaa suullista palautetta. Suunnistuskoulun ohjaajaryhmä on keskusteleva, ja nuorilla on päätäntävaltaa. Seuran tavoitteena on pitää Suunta-Seppojen lasten- ja nuorten toiminta aktiivisena.

Lisätietoa Suunta-Seppojen lasten- ja nuorten toiminnasta saa

-Suunta-Seppojen kotisivuilta www.suse.kopteri.net Nuoriso-otsakkeen alta

-Tyrvään Sanomien ja Alueviestin järjestöpalstat Suunta-Sepot -otsakkeen alla

- Puheenjohtaja Heli Suppula, heli.suppula@kopteri.net

- Tulemalla mukaan suunnistuskouluun
- Tulemalla mukaan seuran toimintaan
- Käymällä kuntorasteilla: Tyrvisrastit aina torstai-iltaisoin 22.4.2010 alkaen

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Suunta-Sepot ry:n säännöissä todetaan:

2 § Seuran tarkoitus

Seuran tarkoituksena on edistää liikuntaharrastusta seuran toiminta-alueella siten, että mahdollisimman moni seuran jäsen harrastaisi kunto-, kilpa- tai huippu-urheilua edellytystensä ja tarpeidensa mukaisesti.

3 § Tarkoituksen toteuttaminen

Tarkoitustaan seura toteuttaa:

1. Tarjoamalla jäsenilleen

- kilpailutoimintaa
- koulutustoimintaa
- valmennus- ja harjoitustoimintaa
- nuorisotoimintaa
- tiedotus- ja suhdetoimintaa
- kuntoliikuntaa
- muuta samantapaista toimintaa tavoitteenaan kasvattaa yhteiskunnalle fyysisesti ja henkisesti vireitä ja hyödyllisiä kansalaisia.

2. Kiinnittämällä ehdotuksilla, anomuksilla ja aloitteilla toiminta-alueensa viranomaisten ja muiden yhteisöjen huomiota liikuntakysymyksiin sekä vaikuttamalla omatoimisesti liikunnan kehittämiseen ja tarpeellisten harjoituspaikkojen ja -välineiden hankkimiseen ja hoitamiseen.

3. Harjoittamalla julkaisutoimintaa.

7.15 TYRVÄÄN RUJO RY (ent. Vammalan Veikot Ry)

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

- Vuosittain (syksyisin) järjestettävä Judon alkeiskurssi kaikille 7 vuotta täyttäneille (valtaosa kurssille osallistuneista on ala-asteikäisiä).
- Jatkokurssi kaikille alkeiskurssin suorittaneille ympäri vuoden.
- Harjoitukset kahdesti viikossa (ma & ke)

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

- Antaa lapsille ja nuorille positiivinen kokemus liikunnasta
- Tarjota lapsille ja nuorille monipuolista harjoittelua, joka tukee myös muita liikuntamuotoja
- Ohjata lajinomaista harjoittelua leikin avulla
- Kannustaa lapsia ja nuoria etenemään harrastuksessaan ja kokeilemaan taitojaan kilpailuissa
- Tuoda lapset ja nuoret judoharrastuksen pariin tiedottamalla alkeiskursseista mm. kouluissa

7.16 TYRVÄÄN VPK NUORISO-OSASTO

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

Tyrvään VPK:n nuoriso-osastot toimivat VPK:n paloasemilla. Osastot antavat nuorille ja lapsille palo- ja pelastustoimintaan liittyvää koulutusta ja valistusta. Nuoriso-osastossa on myös paljon muuta vapaa-ajan harrastustoimintaa.

Tyrvään VPK:lla on ollut nuorisolle tarkoitettua toimintaa järjestetyssä muodossa jo 1940 –luvulta alkaen. Nykyään Tyrvään VPK:lla on toimipisteet ja osastot Sastamalan alueella Illossa, Lantulassa, Myllymaassa, Sammaljoella ja Vihattulassa. VPK:n nuoriso-osastoille on yhteinen toimintamalli mutta harjoituksia ne järjestävät pääsääntöisesti itsenäisesti parhaaksi katsomanaan aikana.

Varhaisnuoriso-osastoon lapsi voi liittyä täytettyään 7-vuotta ja nuoriso-osastoon 10 – vuotta täytettyään. Monelle aktiiviselle palokuntanuorelle harrastuksesta on tullut joko koko eliniän kestävä harrastus siirryttäessä nuoriso-osastosta 18-vuotiaana hälytys-osastoon tai jopa Pelastusopistossa opiskelun kautta ammattiin.

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Antaa nuorille perustiedot palo- ja pelastustoimintaan liittyvistä asioista.

Tarjota mielenkiintoinen ja hyödyllinen harrastus.

Kasvattaa nuoria toimimaan ohjatussa ryhmässä.

Nuoriso-osastotoiminnan kautta saada VPK:n hälytysosastoon uusia jäseniä

Nuoriso-osastojen jäsenillä on mahdollisuus vaikuttaa toimintamuotoihin osallistumalla nuorisotyötoimikunnan kokouksiin. www.tyrvaanvpk.fi

7.17 VAMMALAN-HUITTISTEN MIELENTERVEYSSEURA RY

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

Yhdistys ylläpitää hyvin monenlaista toimintaa. Suurin osa palveluista on tarkoitettu kaiken ikäisille, myös lapsille ja nuorille.

Vammalan-Huittisten seudun Mielenterveysseura ry:n toimipisteitä kutsutaan Tukitaloiksi. Tukitalot sijaitsevat Sastamalassa osoitteessa Aarnontie 17 ja Huittisissa osoitteessa Risto Rytin katu 31. Tukitaloon saa yhteyden arkisin klo 10-18. Tukitalon puhelinvaihe on (03) 5120 500. Muina aikoina yhteydenotot viranomaisten (poliisin tai sosiaalipäivystyksen) kautta.

Kriisikeskustoiminta:

Kriisikeskuksesta saa apua erilaisissa elämän kriisitilanteissa. Kriisityön keskeinen lähtökohta on vahvistaa ihmisten omia voimavaroja ja auttaa heitä löytämään omat selviytymiskeinonsa. Kriisityössä kohdataan eri ikäisiä asiakkaita ja myös perheitä, koulu- luokkia sekä ryhmiä.

Yleisiä yhteydenoton syitä ovat perheongelmat, vakava sairastuminen, kuolema, itsemurha tai sen uhka sekä onnettomuudet ja väkivaltatilanteet.

Verkkokriisikeskus Tukinet, www.tukinet.net:

Tukinet on aina avoin kriisikeskus netissä. Tukinetistä saa apua arjen murheiden keskellä ja elämän kriisitilanteissa. Tukinetin Net-tuessa voi keskustella yksityisesti, luottamuksellisesti ja nimettömästi saman tukihenkilön kanssa. Reaaliaikainen Net-tuki Live on tiistaisin ja torstaisin klo 15-19.

Tukinetissä on lisäksi monenlaisia keskusteluryhmiä: avoimia ryhmiä, teemaryhmiä ja liveryhmiä. Liveryhmä on kolme kertaa viikossa. Maanantaisin ja torstaisin klo 18-20 ja keskiviikkoisin klo 13-15. Torstain liveryhmä on tarkoitettu nuorille ja sen ohjaajina toimivat Punaisen Ristin Nuorten turvatalojen henkilökunta ja vapaaehtoiset. Maanantain ja keskiviikon liveryhmät ovat kaikille avoimia. Avoimissa ryhmissä on nuorille oma keskusteluryhmä Nuorten foorumi. Tukinetissä on lisäksi laaja Tietopalvelut-osio.

Asumisvalmennusyksikkö Kätsä:

Kätsä on itsenäistymisvaiheessa oleville mielenterveyskuntoutujille ja muille asumisvalmennusta tarvitseville nuorille suunnattu tuettua asumista tarjoava yksikkö. Tuettu asuminen Kätsällä sijoittuu laitoshoidon tai palveluasumisen ja itsenäisen asumisen väliin. Päämääränä on asukkaiden itsenäinen arkielämässä selviytyminen Kätsällä asumisen jälkeen. Aukkaita ohjataan ja tuetaan henkilökohtaisesti. Tärkeä osa tukea on sosiaalisten verkostojen muodostaminen ja ylläpito. Asumisvalmennusyksikkö sijaitsee Sastamalassa osoitteessa Varikonkatu 4.

Talous- ja velkaneuvonta:

Talous- ja velkaneuvonnassa annetaan yksityishenkilöille tietoja ja neuvoja talouden ja velkojen hoidosta sekä avustetaan heitä taloudenpidon suunnittelussa. Lisäksi selvitetään talouteen liittyvien ongelmien ratkaisumahdollisuuksia ja tuetaan avun hakemisessa. Oppilaitoksissa järjestetään nuorille talousneuvontaopetusta. Talous- ja velkaneuvojan puhelinnumero on (03) 5120 516. Puhelinaika on tiistaisin klo 12-14 ja perjantaisin klo 10-12.

Yleinen edunvalvonta:

Tuomioistuin tai maistraatti voi määrätä yleisen edunvalvojan henkilölle, joka on kykenemätön valvomaan etuaan tai huolehtimaan itseään tai varallisuuttaan koskevista asioista. Edunvalvonnan puhelinnumero on (03) 5120 513. Puhelinvaihte on auki arkisin klo 9-15.

Sosiaaliasiamiespalvelut:

Voimassa on laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista. Sosiaaliasiamiehen tehtävänä on neuvoa asiakkaita lain soveltamiseen liittyvissä asioissa sekä tiedottaa asiakkaan oikeuksista. Lisäksi hän avustaa asiakkaita muistutusten tekemisessä sekä toimii muutenkin asiakkaan oikeuksien edistämiseksi ja toteutumiseksi. Sosiaaliasiamiehen puhelinnumero on (03) 5120 519. Puhelinaika on tiistaisin klo 12-13.

Etsivän työn kehittämishanke, Paluu Tulevaisuuteen (PaTu) (2008-2010):

Paluu tulevaisuuteen (PaTu) on opetusministeriön rahoittama ja Vammalan-Huittisten seudun Mielenterveysseura ry:n hallinnoima etsivän työn hanke. Hanke käynnistyi elokuussa 2008 ja se jatkuu vuoden 2010 loppuun. Toiminta-alueeseen kuuluvat Sastamalan kaupunki ja Punkalaitumen kunta.

Hankkeen tavoitteena on löytää ne alle 29-vuotiaat nuoret, jotka ovat jääneet tai ovat vaarassa jäädä koulutuksen ja/tai työvoiman ulkopuolelle. Syrjäytymisuhan alla olevia tai jo syrjäytymiskiarteessä olevia nuoria saatetaan olemassa oleviin koulutus-, työ- ja tukipalveluihin.

Tavoitteena on luoda yhteistyössä perusorganisaatioiden (oppilaitokset, sosiaalipalvelut, terveydenhuolto, työhallinto, nuorisopalvelut, seurakunnat) kanssa toimintamalleja, joiden avulla viranomaisverkoston ulottumattomissa olevat nuoret voitaisiin tavoittaa. Hanke pyrkii osaltaan parantamaan nuorten asemaa sekä edistämään seutukunnallisen palvelujärjestelmän kehittämistä.

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Yhdistys on kansanterveysjärjestö, joka toimii mielenterveyden hyväksi kansalaisjärjestönä, palveluja kehittävänä ja tuottavana järjestönä sekä yhteistyöverkostoja rakenta-

vana mielenterveysalan asiantuntijajärjestönä. Lisäksi yhdistys toteuttaa vapaaehtoista mielenterveystyötä, tukihenkilötoimintaa. Tukihenkilötoiminta on ammatillisesti ohjattua ja järjestäytyntä.

Yhdistys tiedottaa toiminnastaan aktiivisesti erilaisissa tilaisuuksissa ja tapahtumissa kuten messuilla, kouluvierailulla jne. Lisäksi yhdistyksen toimijat ovat mukana erilaisissa valtakunnallisissa verkostoissa kuten Nuorille suunnatun verkkotyön foorumissa ja apua.infossa.

Palautetta kerätään ja saadaan mm. yhdistyksen ja Tukinetin verkkosivujen kautta sekä erilaisilla palautekyselyillä. Palautteet huomioidaan ja palveluita kehitetään edelleen niiden perusteella. Mm. Tukinetin sivustoon on tehty muutoksia ja lisäyksiä käyttäjien toiveiden mukaan. Myös toiveet liveryhmien teemoista ja suljettujen ryhmien aiheista huomioidaan.

Opetusministeriön vuodesta 2008 rahoittaman etsivän valtakunnallisen nuorisotyön kautta tehty tuloksellinen työ on johtanut nuorisolain (72/2006) muutostarpeeseen. Uudistuksen on tarkoitus tulla voimaan kuluvan vuoden aikana. Lakimuutosesityksen mukaan kunnassa tulisi olla nuorten ohjaus- ja palveluverkosto, jonka tehtävänä on koota tietoja nuorten kasvu- ja elinoloista, nuorten palvelujen saavutettavuudesta ja riittäväydestä. Kunta voisi tarvittaessa järjestää etsivää nuorisotyötä.

Paluu tulevaisuuteen – hanke jatkaa yhteistyöverkoston sekä moniammatillisen työn ja toimintamallien kehittämistä nuorten parissa toimivien tahojen välillä hankekauden 2010 loppuun. Hanke osallistuu etsivän työn juurruttamiseen osaksi seutukunnalla tehtävää nuorisotyötä.

Valmisteilla olevaan Sastamalan kaupungin lapsi- ja nuorisopoliittiseen ohjelmaan esitetään kirjattavaksi etsivän nuorisotyön ja monialaisen yhteistyöverkoston toiminnan suunnitelma.

7.18 VAMMALAN NAISVOIMISTELIJAT RY

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

Vammalan Naisvoimistelijat ry:n tarkoituksena on suorittaa jäsenistönsä keskuudessa liikuntakasvatustyötä edistämällä ja tukemalla lasten ja nuorten voimistelu- ja liikuntakasvatusta niin, että mahdollisimman moni voisi harrastaa monipuolista ja terveyttä edistävää voimistelua ja liikuntaa eri toiminta- ja tavoitetasolla.

Seuran toiminnan perustana ovat liikunnan eettiset arvot ja reilun pelin periaatteet sekä laaja-alaisen ja tasa-arvoisen liikuntakulttuurin edistäminen. Seura tarjoaa liikunnallisia elämyksiä ja onnistumisen kokemuksia kaikenikäisille lapsille ja nuorille ja pyrkii kehittämään heidän sosiaalisia vuorovaikutustaitojaan.

Seura järjestää monenlaisia jumppia Sastamalan kaupungin keskustan alueen kouluilla sekä Seukulla. Erilaisten jumppien tarjonta vaihtelee kysynnän mukaan, nykyisestä tarjonnasta löytyy mm. nallejumppa, temppujumppa ja tyttöjumppa. Myös aivan perheen pienimmätkin voivat kokea liikunnan ilon aikuinen - lapsi jumpassa. Seuralla on myös aktiivista joukkuevoimistelutoimintaa eri ikäryhmille.

Seura tiedottaa toiminnastaan paikallislehtien välityksellä sekä Internet-sivustollaan. Sivustolta löytyy tietoa ajankohtaisista asioista, seuran toiminnasta sekä toimintakauden lukujärjestys. Sivustolla on myös mahdollisuus palautteen jättämiseen seuralle.

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Tulevaisuuden tavoitteina ovat uusien ohjaajien rekrytointi sekä koulutus ja näin ollen tuntitarjonnan laajentaminen, jolloin seura pystyisi paremmin suuntaamaan tarjontaansa erityisesti myös nuoriin. Jäsenmäärän kasvattamiseksi olisi myös tärkeää saada seuran toimintaa tunnetummaksi Sastamalassa. Seuran toiminnan kehittämistä rajoittavat osaltaan korkeat salivuokrat, jotka muodostavat suuren osan seuran kuluista.

www.vammalannaisvoimistelijat.sporttisaitti.com

7.19 VAMMALAN RETKEILIJÄT

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

Vammalan retkeilijöillä, toimii lapsille ja lapsiperheille suunnattua retkeilyä.

Vedämme Suomen ladun alaisuudessa tapahtuvaa toimintaa seuraavasti.

Keväisin ja syksyisin perheretkiä, retkillä on ohjelmaa Metsämyttsille alle 5v. ja Metsämörrikoulua yli 5v. lapsille.

Aikuisille on omat jutut, tai halutessaan osallistuvat lasten ohjelmiin.

Toiminta tapahtuu aina ulkona luonnossa, mieluiten metsässä. Yritämme kiertää eri retkipaikkoja Sastamalan alueella. Tarkoituksena saada perheet tuntemaan paikkakunnan retkeily mahdollisuudet.

Myös retkeilijöiden muissa tapahtumissa otetaan perheet, lapset ja nuoret huomioon jo suunnittelu vaiheessa.

Yhdistyksemme tarjoaa perheille retkeilyä ja liikkumista luonnossa erilaisten tapahtumien kautta. Joka vuosi hiihto-lomalla pidämme hiihtokoulua muutamana päivänä n.4-10v. lapsille.

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Tulevaisuudessa halutaan jatkaa jo olemassa olevia tapahtumia, ja lisätä kenties toiminta kertoja. Lisäksi on heitetty ilmaan, nuorisolle perustettavasta omasta ns. "retki-ryhmästä". Tällä hetkellä ei vaan ole vetäjää tälle toiminnalle. Tavoite on saada tämäkin toiminta käyntiin.

7.20 VAMMALAN SHAKKIKERHO

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

Shakkikerholla on nuorten kerho 7-15-vuotiaille joka torstai klo 17-18 Seukulla. Valmentajana Martti Mäensivu (martti.maensivu@saspe.fi) . Uusi ryhmä alkaa kesällä, mutta mukaan pääsee koko ajan. Opetus on maksutonta.

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SERANTAKAUDELLE:

Shakkikerho tukee nuoria maksamalla osan nuorten kansainvälisistä kilpailumatkoista ja lisäksi nuoret osallistuvat aikuisten tavoin yhteisiin kerhoiltoihin ja seuran tapahtumiin. Nuorilla on myös tärkeä rooli tapahtumien järjestämisessä, nettisivujen ylläpitämisessä ja heidän mielipiteitään kuullaan. Vuosien varrella monet nuoret ovat myös toimineet seuran tiedottajana ja tehneet juttuja shakkikerhon toiminnasta nettisivuille ja Tyrvään Sanomiin.

7.21 VAMMALAN SEUDUN AMPUJAT RY

OLEMASSA OLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

Vammalan seudun Ampujat ry toimii Sastamalassa Matinsuon ampumakeskuksessa, Tuomenojantie 53, www.vamsa.fi. Nuorien (alle 20v) liittymismaksu on 20 euroa ja vuosimaksu 10 euroa. Näillä hinnoilla saa ratoja käyttää vapaasti aukioloaikojen puitteissa 7pv viikossa. Aikuisten vastaavat maksut ovat 100+100 euroa, joten nuorisomaksu on hyvin edullinen. Tällä hetkellä seurassamme on nuoria toistakymmentä. Jäseniä yhteensä n. 250. Radoillamme toimii myös toistakymmentä yhteistyöseuraa, joilla on myös nuorisojäseniä.

Koululaisille on vuosittain järjestetty tutustumisammuntoja radalla.

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Tavoitteena on myös aloittaa yleisiä nuorisolle ampumakoulua/tutustumisammuntoja 2010 aikana. Pidetään kokeeksi tutustumistapahtuma kesällä ja katsotaan paljonko olisi kysyntää ampumakoululle. Mahdollisuuksia ja rata-aikaa on kyllä saatavissa jos vain halukkaita nuoria löytyy.

Ilma-ase ammuntaa ollaan myös suunniteltu, mutta tällä hetkellä ei ole käytössä sopivaa sisärataa Vammalan varikon radan lakkautuksen jälkeen. Tällä hetkellä kaikki resurssit ja varat ovat kuluneet ulkoratojen kunnostukseen ja ulkopuolista tukea ei olla juuri saatu, joten ei ole ollut mahdollisuuksia kehittää erityisesti lapsille sopivaa ilma-asetoimintaa.

Muutama ilma-ase seuralla on, joita jäsenet voivat lainata. Myös esimerkiksi pienoispistooli ja pienoiskivääri ammunnoissa voi käydä ja saada ammunnan ajaksi lainaksi aseiden ammunnan valvojan valvonnassa. Vuokrasta ja panoksista pitää keskustella jaoston vetäjän kanssa. Tiedotuksemme toimii sähköpostilla, kirjeitse ja www sivujen kautta. Nuorille järjestetään kyllä mielellään toimintaa jos halukkuutta löytyy ja mielellään myös nuorien vanhempia mukaan toimintaan.

Seuran postiosoite on: Vammalan Seudun Ampujat ry, Tuomenojantie 53, 38250 Sastamala. Seuran sähköpostiosoite on: sihteeri@vamsa.fi

7.22 VAMMALAN SEUDUN KELIAKIAYHDISTYS RY

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

Yhdistyksen hallituksesta on yksi henkilö nimetty nuorisovastaavaksi.

Yhteistyössä hallituksen kanssa hän on kirjeellä kutsunut eri ikäryhmiä heille suunnattuun tilaisuuteen; mm. kesäpäivä pelien yms. merkeissä , ja hyvin suosittu kokkauskurssi, johon yhdistys on hankkinut ammattiohjaajan. Kurssi pidettiin Kallialan koululla ja oli suunnattu yli 10-vuotiaille. Kurssin sisältö suunniteltiin yhdessä nuorten kanssa.

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Pyrimme jatkamaan juuri kokkauskurssien järjestämistä nuorille, koska keliakikon hyvä elämä on täysin riippuvainen elämänikäisestä gluteenittomasta ruokavalioista.

Voidaksemme toteuttaa suunnitelmaamme, vetoamme päättäjiin, että kaupunki osoitaisi kohtuullisin kustannuksin paikkoja ja toivon mukaan muita resursseja (esim. ohjaaja). Näissä tilaisuuksissa pyrimme tukemaan lasta ja nuorta rohkeasti hyväksymään erilaisuutensa ruoan suhteen ja itse olemaan tarkka ruoan gluteenittomuudesta. Keliakia jossain määrin myös sosiaalisesti invalidisoiva sairaus esim." joutuu "silmätikuksi" baarissa tms." (nuoren oma ilmaus)

On tärkeätä saada tieto leviämään siitä, kuinka välttämätöntä tarhassa tai koulussa käyvän keliakikkolapsen ruokavalion yksilöllinen, tarkka noudattaminen on. Ei riitä, että se toimii vain kotiloissa.

7.23 VAMMALAN SEUDUN VOIMA

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

Syys-huhtikuu:

Urheilukoulut eri ikäryhmille Sastamalassa kouluilla (Sylvää, Varila)

- kokoontumiset ilmoitetaan lehdessä ja seuran www-sivuilla

Liikunnallisia elämyksiä lapsille ja nuorille, toiminta on kaikille avointa.

5-8-vuotiaat , kokoontuu kerran viikossa

9-11-vuotiaat, kokoontuu kerran viikossa

12-vuotiaat ja vanhemmat, kokoontuu kerran viikossa

-lisäksi vanhempien ryhmälle lihaskuntoharjoittelut/venyttelyt fysioterapeutin ohjaamana, erityislasten urheilukoulu Muistolan koululla krt/vk.

Valmennuksellinen toiminta:

-valmennusohjelman laatiminen kilpaurheiluun suuntautuvalla

-osallistuminen myös muualla tapahtuvaan valmennustoimintaan (lajivalmentaja)

Leirit:

-starttileirille, 7-12-vuotiaat, Pori Karhuhalli 6 leiripäivää talvikauden aikana

-piirileiritys, 12-15-vuotiaat, Pori Karhuhalli, Eerikkilän urheiluopisto 6 leiripäivää

-alueleiritys, yli 15-vuotiaat , urheiluopistolla

Hiihto:

Yli 12-vuotiaiden ohjatut hiihtoharjoitukset.

Talvella lasten hiihtokoulu kokoontuu viikoittain tammi-helmikuussa.

Lasten hiihtokisat talvikaudella.

Hiihdossa ohjataan mukaan kilpailutoimintaan, samoin tuetaan osallistumista hiihtoa kilpaurheiluna harrastavien leiritoimintaa.

Huhti-syyskuu:

Maastajuoksujen kisasarja yhdessä Kiikan Riennon kanssa keväisin 5-6 kisaa.

Sastamalan keskuskentällä alkavat toukokuussa urheilukoulut. Harjoitellaan yleisurheilun eri lajiharjoitteita. Keskuskentällä kesän aikana 3-15-vuotiaiden Games kisasarja

kesäkuun alusta elokuulle. Kaikki kisoihin osallistuvat lapset palkitaan. Vanhemmat ja huoltajat toimivat toimitsijoina.

Seuran jäseninä lapset ja nuoret pääsevät edustamaan seuraa piirin alueella järjestettäviin kisoihin, piirimestaruuskisoihin seura järjestää usein yhteiskuljetuksen. Seura on mukana valtakunnallisissa lasten ja nuorten kisatapahtumissa. Kilpaurheiluun suuntautuvaa nuorta kannustetaan mukaan myös oman ikäluokkansa SM-kisoihin. Vuosittainen lasten kesäleiri yhdessä Sastamalan seurakunnan kanssa 7-15-vuotiaille.

Ohjaajakoulutus:

Seuran nuoria/aikuisia toimii ohjaajina urheilukouluissa. Nuoria seura tukee ja ohjaa ohjaajakoulutukseen; lasten yleisurheiluohjaajakurssi (12 t), nuorten yleisurheiluohjaajakurssi (40 t), nuorisovalmentajatutkinto (90t). Samoin hiihdossa tarjotaan ohjaajakoulutusta hiihtokoulun ohjaajille.

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Seuran toiminta-ajatus:

Seura tarjoaa ympäri vuoden Sastamalan alueen lapsille, nuorille ja huippu-urheilijaksi kehittyville oman paikan, liikunnan iloa sekä laadukasta ja mielekästä tekemistä.

Visio:

VsV on hyvin toimiva valioluokan urheiluseura, jossa on aito mahdollisuus harrastaa ja kilpailla.

Strategiat:

- pää/osa-aikainen seuratyöntekijä
- oma koulutus kunnossa/osaavat valmentajat
- toimintaa eri tasoisille ja eri ikäisille
- ei kilpailupakkoa, voi harrastaa
- huomioidaan erityisryhmien tarpeet
- harjoitteluolosuhteiden parantaminen talvikaudella
- VsV koetaan houkuttelevaksi yhteistyökumppaniksi
- yhteistyön kehittäminen alueen seurojen kanssa

- yhteistyön kehittäminen kaupungin liikuntapalvelujen kanssa

Lasten ja nuorten kuuleminen ja vaikuttaminen:

Urheilukouluissa laaditaan yhdessä harjoitusten pelisäännöt, kirjataan ylös.

Säännöllistä palautteen keräämistä ei ole tehty nuorilta ja lapsilta. Ohjaajat keskustele-
vat lasten ja nuorten kanssa ja tuovat viestiä eteenpäin seurajohdolle.
www.vammalanseudunvoima.fi

7.24 VAMMALAN URHEILUKALASTAJAT RY

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

Vammalan urheilukalastajat ry toimii aktiivisesti ympärivuoden. Talvella lajeina on pilk-
kiminen sekä kerhohuoneella perhonsidonta ja mahdollisuus muiden vieheiden valmis-
tukseen. Kesäisin seuran toiminta keskittyy kalastukseen niin mato-ongella kuin uiste-
lemallakin. Perustoiminnanlisäksi seura järjestää erilaisia kilpailutapahtumia pilkkien,
mato-onkien ja uitellen. Aktiivisia jäseniä 1953 perustetussa seurassa on tällä hetkellä
noin 170, lapsia ja nuoria toiminnassa on kymmeniä. Seura pyrkii mahdollisuuksien
mukaan huomioimaan lapsia ja nuoria, jotta harrastaminen olisi mahdollista. Seura on
järjestänyt nuorille kuljetusta kilpailupaikalle ja oman seuran kilpailuissa alle 18-
vuotiaat kilpailevat aina maksutta. Seuran kautta on mahdollista päästä mukaan myös
alueellisesti ja valtakunnallisesti järjestettäville lasten ja nuorten leireille.

Lisäksi seuranjäsenet ovat käyneet paikallisissa päiväkodeissa ja kouluissa esittele-
mässä/kokeiluttamassa pilkkimistä ja mato-ongintaa, mukana on ollut myös erityisryh-
miä. Seura on toimittanut myös kaloja tutkimustarkoituksiin esimerkiksi biologiantun-
neille. Mahdollisuuksien mukaan seura on tehnyt yhteistyötä erilaisten nuorisotoimijoi-
den kuten 4H:n kanssa lasten tapahtumissa ja leireillä. Yhteistyö kaupunginnuorisopal-
veluiden kanssa on ollut merkittävää usean vuoden ajan, esimerkiksi seikkailupäivien
ja leirien yhteydessä lapsia ja nuoria on tutustutettu lajin pariin. Toimijatahot voivat olla
yhteydessä seuraan yhteistyöhalukkuudesta.

Seuran toimintaan pääsee mukaan koska vain ottamalla yhteyttä seuranjohtohenkilöi-
hin, joiden yhteystiedot löytyvät ainakin kaupungin nuorisopalveluista.

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

Tulevaisuudessa seura toivoo saavansa toimintaa mukaan lisää halukkaita nuoria jäseniä. Tärkeänä nähdään toiminnan mielekkyys. Toiveena olisi, että kaikki nuoret olisivat välillä mukana jossakin yhteistoiminnassa, oli se sitten urheilua tai luonnossa liikumista. Muuten seura toivoo pystyvänsä jatkamaan aktiivista yhteistyötä erilaisten toimijatahojen kanssa lasten ja nuorten parissa.

7.25 VAPS JÄÄLIIKUNTA RY

OLEMASSAOLEVAT LASTEN JA NUORTEN PALVELUT:

-seura tarjoaa kaikille halukkaille sastamalalaisille ja lähialueiden lapsille ja nuorille mahdollisuuden harrastaa jääkiekkoa ja ringetteä sekä opetella luistelua luistelukoulussa

Kaudella 2010-2011 toimivat ryhmät:

Jääkiekko; 04-05-synt., 03-02-synt., 01-00-synt., 99-98-synt., 97-96-synt., 94-93-synt., miehet, ringette; 03-04-synt., 01-02-synt., 00-99-synt., 96-98-synt.

Luistelukoulu; kaikki jälkeen 06-syntyneet

- toiminta keskittyy Vammalan jäähalliin, toiminta on avointa kaikille

Lisätiedot: valmennuspäällikkö 050 556 8815

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURANTAKAUDELLE:

- seura ohjaa harrastajia sosiaalisuuteen ja yhteistyötaitoihin sekä pyrkii säilyttämään kaikki harrastajansa sekä lisäämään harrastajamäärää kehittämällä toiminnan laadukkuutta ja ylläpitämällä tasapuolisuutta

- seuran jäsenillä on mahdollisuus vaikuttaa seuran toimintaan, joko lähestymällä oman joukkueensa toimihenkilöitä, tai antamalla palautetta seuran nettisivuilla

- kehitteillä on lasten ja nuorten oma yhteistyöseminaari

- tiedotus tapahtuu suullisen tiedottamisen lisäksi pääasiassa sähköisillä välineillä; puhelin, e-mail, extranet sekä nettisivut, lehti-ilmoituksilla

-lapsilla on myös mahdollisuus tiedottaa ja julkaista itse materiaalia seuran nettisivuilla

8. LOPUKSI

Seurantaryhmä kokosi ohjelmatyön taustaselvityksen pohjalta yhteenvetona liitteenä olevan esittelytekstin ja taulukon, johon on kirjattu ohjelman päätavoitteet seurantakaudelle. Taulukkoon on kerätty erikseen erityisteeman- lasten ja nuorten laajaosallisuus- tavoitteet, jonka jälkeen seuraavaan taulukon osa-alueeseen on kerätty kaikkien kaupungin ydinprosessien päätavoitteita ja viimeisessä taulukon osiossa on määritelty yhteistyötahoille yhteisiä tavoitteita toimintaedellytysten kehittymiseksi.

Lapsi- ja nuorisopoliittisen ohjelmatyön seurantaryhmä päätti, että ohjelmatyön täytäntöönpanoon haetaan opetusministeriön avustusta, jotta osallisuuteen asetettuihin konkreettisiin tavoitteisiin on mahdollista päästä. Opetusministeriö on myöntänyt hankerahoituksen ensimmäiselle toimintavuodelle, jatkorahoitus tulee hakea vuosittain uudelleen. Hanketta hallinnoi kaupungin nuorisopalvelut. Muilta osin tavoitteiden toteutumisesta vastaavat prosessit ja toimijatahot itse.

LÄHTEET:

Lapsi- ja nuorisopoliittikan kehittämisohjelma 2007-2011. Opetusministeriön julkaisuja 2007: 41. Yliopistopaino: Helsinki 2007.

Pelastakaa Lapset. 2001. Lapsuuden hyvinvointi. Yhteiskuntapoliittinen puheenvuoro. Toim. Maritta Törrönen. Tummavuoren kirjapaino: Vantaa.

Suomen kuntaliitto. 2000. Eläköön lapset –lapsipoliittikan suunta. Suomen Kuntaliiton lapsipoliittinen ohjelma. Suomen Kuntaliiton painatuskeskus: Helsinki. 2000.

Suomen kuntaliitto 2008. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laadinta kunnissa. Opas lakisääteisen suunnitelman laadintaan. Osa 1. Suunnitelman valmistelu. Suomen Kuntaliitto: Helsinki.

Kansalaisuuslaki 359/ 2003, 28§. Nuori henkilö. WWW-dokumentti.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030359>.

Laki julkisesta työvoimapalvelusta 1295/ 2002, 7§ kohta 4. Määritelmät. WWW-dokumentti. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20021295>.

Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta 361/ 1983. WWW-dokumentti. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1983/19830361>.

Laki lasten päivähoidosta 36/ 1973. WWW-dokumentti. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>.

Laki maatalouden rakennetuista 1476/ 2007, 6§. Nuoren viljelijän aloitustuki. WWW-dokumentti. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20071476>.

Lastensuojelulaki 417/ 2007. WWW-dokumentti. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417>.

Nuorisolaki 72/ 2006. WWW-dokumentti. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072>.

Perusopetuslaki 628/ 1998. WWW-dokumentti. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628>.

Suomen perustuslaki 731/1999, 6§. Laki yhdenvertaisuudesta. WWW-dokumentti. <http://www.finlex.fi/fi/laki/kokoelma/1999/19990074.pdf>.

YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Lapsen oikeuksien sopimuksen artiklat. WWW-dokumentti.

http://www.minedu.fi/export/sites/default/lapset_nuoret_perheet/lapsenoikeudet/Artiklat_1_-54.pdf.

LASTEN JA NUORTEN SASTAMALA-

Sastamalan lapsi- ja nuorisopoliittinen ohjelma 2010-2014

Sastamalan kaupunginhallitus on kokouksessaan 18.05.2009 päättänyt, että kaupungissa laaditaan kokonaisvaltainen lapsi- ja nuorisopoliittinen ohjelma. Ohjelmatyöhön osallistui kaikki kaupungin ydinprosessit sekä halukkaat kaupungin alueella toimivat yhteistyötahot. Ohjelmatyö on laaja-alainen lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi ja kehittämiseksi koottu selvitys. Ohjelmatekstiin on koottu lasten ja nuorten tällä hetkellä olemassa olevat palvelut sekä kaikkien toimijoiden kirjaamia konkreettisia tavoitteita ohjelman seuranta-kaudelle 2010-2014.

Ohjelmatyön erityisteema on laaja lasten ja nuorten osallistuminen. Osallisuus on vahvasti mukana opetusministeriön valtion hallituksen kunnille suunnatussa lapsi- ja nuorisopoliittikan kehittämisohjelman tavoitteissa sekä Sastamalan kaupunkistrategian menestystekijöihin on lasten ja nuorten Sastamalan kohdalle kirjattu tavoitteeksi kehittää lasten ja nuorten aitoa osallisuutta huomioiden heidän omat lähtökohtansa. Käytännössä erityisteeman käsitteleminen ohjelmassa tarkoittaa selvitystä siitä miten lasten ja nuorten ääni kuuluu ajatellen heille suunnattuja palveluja ja miten osallisuutta voidaan jatkossa kehittää kaupungin prosesseissa ja yhteistyötahojen toiminnassa.

Osallisuus ja aktiivinen kansalaisuus lapsilla ja nuorilla tarkoittaa vaikuttamista arjenvalintoihin ja heitä itseään koskeviin päätöksiin sekä muissa asioissa oikeutta tulla kuulluksi. Osallisuus ei tarkoita niinkään toimintaa tai osallistumista vaan lapsen ja nuoren tulemistä kuulluksi ja huomatuksi lapsen lähtökohdista ikävaiheen mahdollistamalla tavalla. Näistä näkökulmista on ohjelmatyön tavoitetaulukon ensimmäiseen osaan kerätty ohjelmatekstistä konkreettisia tavoitteita osallisuuden kehittämiseen huomioiden eri toimijatahojen näkökulmat.

Laaditun suunnitelma on osallisuuden kehittämisen lisäksi tarkoitus ohjata konkreettisesti kunnan lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi- sekä lapsi- ja nuorisopolitiikkaa. Ohjelmatyön tavoitetaulukon toiseen osaan on kerätty ohjelmatekstistä kaupungin prosessien konkreettisia tavoitteita liittyen lasten ja nuorten yleiseen hyvinvointiin ja oikeuksiin. Viimeisessä tavoitetaulukon osassa on koottuna kaikille ohjelmaan osallistuneille yhteistyötahoille sopivia konkreettisia tavoitteita. Yksityiskohtaisemmat prosessien ja yhteistyö/toimijatahojen tavoitteet sekä tulevaisuuden suuntaviivat löytyvät varsinaisesta tekstistä, "Sastamalan lapsi- ja nuorisopoliittisen ohjelman 2010-2014 taustaselvitys".

LAPSI JA NUORISOPOLIITTISEN OHJELMAN TAVOITTEET 2010-2014

LASTEN JA NUORTEN OSALLISUUSTAVOITTEET

Lasten ja nuorten aito osallistuminen:

-osallistuminen on toimintaa, huomatuksi ja kuulluksi tulemista ikävaiheen edellyttämällä tavalla

KONKREETTISET TAVOITTEET/ VASTUUTAHO	KONKREETTISET KEINOT	KONKREETTISET MITTARIT	RISKIALUEITA
Osallisuus päätösten- tekoon/ kaupunki (oppilaskuntien oh- jaava opettaja, nuori- työnpäällikkö, kaupunginsihteeri)	oppilaskunnat, nuori- sovaltuusto ja -neuvostot, nuorten valinta vaali- lautakuntiin, huippukokoukset aloitekanavan luomi- nen verkkoon esittelijöiden osallis- tuminen nuorten pää- töksen tekoon	ehdokkaiden määrä, vaalikeskustelujen määrä, alle 29- vuotiaiden määrä, edustajien määrä, ehdotusten toteuma, nuorten aloitteiden määrä, jatkokäsitte- lystä tiedottaminen, osallistujamäärä ja -palaute esittelijöiden käynnit nuorten päätöselimis- sä	osallisuus jää pinnal- liseksi, koskee vain muutamia informaation riittä- mättömyys nuorten päättöksen pohja- na, kokousteknikka syr- jäyttää vuorovaiku- tuksen, aloitteita ei huomioi- da
Osallisuus päätöksen- tekoon/ yhteisöt	lasten ja nuorten oma/ ohjattu toiminta, rek- rytointi yhteisöjen ja yhdistysten toimin- taan, oikeuksien ja vastuiden selkiyttä- minen koulutuksella, nuorten nimeäminen toimielimiin	nuorten määrä +/- lasten ja nuorten ääni kuuluu, aloit- teet/tarpeet huomioi- daan ja käsitellään nuoria vastuutehtä- vissä	holhoavuus/ välinpitämättömyys heikko ikäpedago- giikka
Työelämään tutustu- minen/kaupunki (kaupungin hallitus)	kesätyöpaikat, yritys- tuet, tet-viikot	työnantajien ja työl- listyjen määrä	nuorta ei ehditä ohja- ta eikä kuulla
Työelämään tutustu- minen/ yhteisöt	työpaikat, tet, työharjoittelut	nuorten työpaikat ikä-joustavat käytän- nöt	nuorta ei ehditä ohja- ta eikä kuulla
Työllistyminen (työvoimanpalvelu- keskus)	työllistymissuunni- telma yli 17-v. työn- hakijaksi ilmoittautu- jalle palkkatukimuodot Työteekin valmennus	työttömät työnhakijat käyttäjäpalaute, tuettujen työpaikko- jen määrä, käyttäjäpalaute	syrjäytyjät, kotiin/ kaduille jäävät, katkonaisuus
Liikunnan edistämi- nen/ kaupunki (liikuntapäällikkö)	yhteissuunnittelu koulujen, päiväkotien ja yhdistysten kanssa	käyttäjäpalaute, pa- lautejärjestelmän toimivuus, yhteyden-	nuoret vain osallistu- jia, saavutettavuus, es-

	erityisryhmien huomiointi, nuorten ideoimat tempaukset	ottojen määrä, tulokset, yhteishankintapäätösten kirjo ja määrä, verkostoitumisen tehokkuus	teettömyys, taksat, heikko yhteissuunnitteluun sitoutuminen
Liikunnan edistäminen/ yhteisöt	tapahtumat, kisat, tempaukset	yhteistiedotus, tapahtumakalenteri	tilojen taksat vapaaehtoisten vetäjien puute
Osallisuus kulttuuriin/ kaupunki (kulttuurijohtaja, kaupunginsihteeri, Sastamalan opiston rehtori)	kulttuurifoorumit, Vanhankirjallisuudenpäivät, Kirjaset museopedagoginen ohjelma yhteistyönä Kirjan Keskuksen & Museon, perusopetuksen ja vapaan sivistystyön kanssa erityisryhmien huomioiminen poikkitaiteellinen yhteistyö esiintyvien ryhmien koulutus ja ohjaajien rekrytointi, markkinointikoulutus kansainvälistyminen	julkinen kulttuurikeskustelu, lapset ja nuoret suunnittelijoina ja toteuttajina, kirjaan liittyvät lukiodiplomit, osallistujapalaute, paikalliset kirjaan liittyvät tutkimukset erityisryhmien määrä esiintymiset, näyttelyt, kävijät, media ja eurot, taiteidenväliset hankkeet osallistujapalaute EU- ja muut hankkeet, ystävyyskunta-toiminta	vapaehtoisten toimijoiden puute yhteissuunnittelussa heikko yhteissuunnitteluun sitoutuminen opettajakeskeinen opetus verkottumishaluttomuus
Osallisuus kulttuuriin/ yhteisöt	lasten ja nuorten osallistuminen toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen, tukikummitoiminta, sukupolvienväläinen toiminta	nuorten toteuttamat kulttuuritoiminnot	aidon vuorovaikutuksen puute
Osallisuus tilakeskuksen toimintaan/kaupunki Huippukokouskäytäntö ja määräraha (kiinteistöpäällikkö)	huippukokoukseen varattu määräraha säilytetään vähintään nykyisellä tasolla	huippukokouksen toteutuminen, käytettävä rahasumma	käytettävä rahasumma vähenee
Osallisuus rakennuttamispalveluihin (rakennuttajapäällikkö)	lapset ja nuoret mukana heitä koskevien toimintaympäristöjen suunnittelussa	pyydetty lausunnot, huomioitujen kannanotot	aidon vuorovaikutuksen puute

Osallisuus kaavoitukseen/ rakennuttamispalveluihin (kaavoituspäällikkö)	kaikista laaja-alaisista kaavoista pyydetään lausunto nuorisovaltuustolta	kaavalausuntojen määrä	aidon vuorovaikutuksen puute, epäselvä ohjeistus
Osallisuus ruokapalveluihin (palvelupäällikkö)	lapset ja nuoret osallistuvat ruokalistasuunnitteluun	palautekysely, huomioidut toimenpiteet	aidon vuorovaikutuksen puute
Osallisuus varhaiskasvatukseen (varhaiskasvuspäällikkö)	lapset mukaan vanhempien kanssa käytäviin keskusteluihin vuorovaikutus päivähoidon arjessa, lasten mielipiteiden ja toiveiden selvittäminen ja huomioiminen	keskusteluihin osallistuneiden lasten osuus konkreettiset toimitatavat yleisesti käytössä lasten kuulemiseksi	yhteisen ajan puute lasten mielipiteiden perustelematon ohittaminen
Osallisuus lastensuojelutyöhön (hyvinvointijohtaja) Lastensuojelutyössä lasten kuulemisen kehittäminen	 lisätään henkilöstön osaamista lapsilähtöisestä kuulemisesta ja työskentelyvälineistä	 toteutunut koulutus, uudistusten käyttöön-otto	 riittämättömät resurssit

PROSESSIEN TAVOITTEET 2010-2014

Kunnalliset päätökset ja linjaukset sekä käytännön toimet, joilla vaikutetaan lasten ja nuorten yhteiskunnalliseen asemaan, oikeuksiin ja hyvinvointiin lapsi- ja nuorisopoliittisen ohjelman seurantakauden aikana.

KONKREETTISET TAVOITTEET/ VASTUUTAHO	KONKREETTISET KEINOT	KONKREETTISET MITTARIT	RISKIALUEITA
Elämänlaatu ja elävä maaseutu (prosessinjohtaja) Liikuntapalveluiden kehittäminen lapsi ja nuoriystävälliseen suuntaan	terveysliikuntaa edistävän ohjelman käynnistäminen seuratoiminnan tukeminen ja toiminnallinen yhteistyö	lasten ja nuorten liikunnan edistämisestä tehdään selvitys vuonna 2013 toimintaedellytysten luominen laaja-alaisesti, seurojen juniori- ja seurayhteistyön kehittyminen	

Lasten kulttuurin tukeminen	kulttuuripalvelut avustaa tapahtumatoimintaa	tukimäärärahan nykyisen tason säilyminen	avustusten väheneminen
Lasten ja nuorten kirjastokäytön tukeminen	järjestetään suunnitelmallisia, ikäkausille kohdennettuja koulutuksia	kirjastonkäyttö- ja tiedonhallintakoulutusten toteutuminen	lasten ja nuorten ääni ei kuulu kirjahankinnoissa
Taiteen perusopetuksen kehittäminen	yhteissuunnittelun lisääminen	osallistujien määrä	kiristynvä taloustilanne
Sosiaalinen hyvinvointi ja toimintakyky (prosessinjohtaja)			
Sosiaalityöntekijän palvelut kaikkiin peruskouluihin	koulun sosiaalityöntekijän vakanssin lisäys 2011 talousarvioesitykseen	koulun sosiaalityöntekijöiden työresurssi	kiristynvä taloustilanne
Lastensuojelutyön kehittäminen kuulemisen osalta	täydennyskoulutuksen järjestäminen	koulutuksen toteutuminen, kuulemiseen kehitetyt käytännöt luotu ja otettu käyttöön	
Vanhemmuuden tukeminen, toimijatahot tuntevat toistensa palvelut ja osaavat ohjata asiakkaan oikean palvelun piiriin	toimijat verkostoituvat, toimijoiden rajapinnat on kuvattu ja ne tehdään tunnetuiksi	kehitettyä mallia on testattu → muokkaus tarpeen mukaan, jatkossa käytössä toimiva työkalu	aikuisten kielteiset asenteet asiakkaiden pallottelu
IntensiiVIPerhetyön kehittäminen	mahdollisuuksien kartoitus, kehitetään toimintamalli		
Terveyden edistäminen, hoidon tarpeen varhainen reagointi (Saspe)	koko ikäryhmien taapaamiset, itsehoidon tukeminen, ohjaus ja neuvonta, lapsen kuuleminen, yhteistyö, hoitoketjut, projektit, ammattitaito	rokotuskattavuus, ryhmien tavoittaminen, ylipainoisuuden, tapaturmien ja hammasongelmien väheneminen	resurssien rajallisuus

Lasten ja nuorten kasvatusta ja ohjausta (prosessinjohtaja)			
Varhaiskasvatustyön kehittäminen	varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen	kaikissa yksiköissä varhaiskasvatussuunnitelmaa vastaavat yksikkökohtaiset suunnitelmat	konkretian puute
Perusopetuksen kehittäminen	kodin ja koulun välisen yhteistyön tiivistäminen	verkkosivujen sujuvuus, vanhempainyhdistystoiminnan tukeminen	ristiriitaiset käsitykset yhteistyön tarpeesta
	oppimisen tuen kehittäminen, ennaltaehkäisyyn panostaminen	hyväksytyt erityisopetusstrategian noudattaminen	
	oppilashuoltotyön yhtenäistäminen, yhteistyön kehittäminen	uusien toimintamallien luominen ja käyttöön otto, lomakkeiston ja materiaalin luominen, hoitopolkujen muodostaminen	henkilöstön muutosvastarinta
	koulujen kerhotoiminnan tehostaminen, huomioiden yhteistyötahot	yhteistyötahojen määrä, toteutuneet kerhot	kiristynyt taloustilanne
Nuorisopalveluiden kehittäminen	kehitetään palveluita tarvenäkökulmasta	vuosittainen kysely asiakkailta, yhteistyötoimien määrä, internetiin aloite/ palautekanava	palautteen puute passiivisilta nuorilta
	varhaiseen puuttumiseen panostaminen, nivelvaiheyhteistyön kehittäminen	varhaisen puuttumisen mallit → päivitys ja käyttöönotto, yhteistyöryhmän perustaminen nivelvaiheyhteistyöhön	riittämätön henkilöstö, henkilöstön vaihtuvuus, toimijatahojen sitoutumisen puute
	tiedotus- ja neuvontapalveluiden päivittäminen, sosiaalinen media, nuorisovaltuuston internetsivut	sähköisen palvelukartan ajantasaistaminen, tapahtumakalenterin laadinta verkkoon, järjestöt mukaan tiedottamiseen	yhteistyötahojen sitoutumisen puute
			aidon yhteistyön puute

Lukiokoulutuksen laatu	lukioverkon kehittäminen, takaamalla saavutettavuus ja kurssilaajuus	koulutus pääosin lähiopetuksena, osakursseista samanlaisopetuksena tai verkko-opintoina	muutosvastarinta, tarjonnan eriarvoistuminen
Yhdyskunta ja ympäristö/ kaupunki (prosessinjohtaja)			
Liikenneturvallisuuden kehittäminen	liikenneturvallisuussuunnitelmaan kirjautut tavoitteet kouluympäristöjen liikenneturvallisuuden parantaminen, kouluympäristöjen liikenneturvallisuustarkastelu suoritetaan kaikkien koulujen piha-alueilla, kirjataan tarvittavat toimenpiteet	tavoitteiden toteuttaminen tarkastettujen piha-alueiden määrä, tarvittavien toimenpiteiden suorittaminen	kiristynvä taloustilanne asennemuutoksen hitaus
Leikkipaikkojen ja välineistön kehittäminen	leikkipaikat tarkastetaan vuosittain ja tehdään riittävät toimenpiteet EU-normien mukaan	tarkastettujen ja normit täyttävien leikkipaikkojen määrä	kiristynvä taloustilanne, leikkialueiden määrä vähenee

TOIMIJATAHOJEN TAVOITTEET 2010-2014

Yhteistyötahojen linjaukset ja tavoitteet sekä käytännön toimet, joilla on mahdollista vaikuttaa lasten ja nuorten yhteiskunnalliseen asemaan, oikeuksiin ja hyvinvointiin sekä toimintamahdollisuuksien kehittämiseen lapsi- ja nuorisopoliittisen ohjelman seurantakauden aikana.

KONKREETTISET TAVOITTEET/ VASTUUTAHO	KONKREETTISET KEINOT	KONKREETTISET MITTARIT	RISKIALUEITA
Yhteistyötahot (seurat, yhdistykset, toimijatahot)			
Yhteistyön kehittäminen kaupungin kanssa	osallistuminen yhteisiin foorumeihin, parlamentteihin ja työryhmiin	yhteistyössä järjestettyjen toimintojen määrä, yhteistyöverkostoissa toimiminen	

Yhteistyön kehittäminen toimijatahojen kanssa	tietoisuus toiminnasta, jaettu vastuu toimijoiden välillä	yhteistyössä järjestettyjen toimintojen määrä	muutosvastarinta
Taloudellisen tilanteen kehittyminen	hankerahoituksista kiinnostuminen, avustusten aktiivinen hakeminen	kaupungilta haetut avustukset, aloitetut hankkeet	kaupungin avustussummien taso
Toiminnan kehittäminen	ohjaajien/ vapaaehtoisten toimijoiden rekrytointi	ohjaajien/ vapaaehtoisten toimijoiden määrä	rekrytoinnin epäonnistuminen
Tiedotuksen kehittäminen	sosiaalisen median huomiointi, nuorille suunnattu tiedotus	yhteisten tapahtumakalenterien päivitys, nuorten määrän lisääntyminen	sukupolvien väliset erot, sitoutumisen puute
Toimitilojen saatavuus	aktiivinen neuvottelu, talkootyön hyödyntäminen vuokrissa	toimitilojen / vuokrasummien määrä	kaupungin korkeat vuokrat, toimitilojen saatavuus este toiminnan järjestämiselle

